לציונות–לסוציאליזום–לאחוות עמים

יום ב', י"ב בכסלו תשמ"ו, 25 בנובמבר 1985 / שנה מ"ג מס' 12894 / המחיר –.630 שקל כולל מע"מ

שר הנפט המצרי מגיע מחר

מאת עוזי מחניימי, כתב „על המשמר"

שר־הנפט המצרי עבד אל האדי קנדיל יגיע מחר בערב לביקור בן יומיים ויהיה אורחו של השר משה שחל. גורמים מדיניים בירושלים מצפים כי שר הנפט המצרי יביא עמו את הדו"ח המצרי על הרצח בראס־בורקה וכן יישא שדר מהנשיא חוסני מובארק לרה"מ שמעון פרס.

במהלך ביקורו ישתתף השר המצרי בסימפוזיון באוניברסיטת תל־אביב, בנושא יחסי ישראל־מצרים בו יישא את הנאום המרכזי.

כ־50 נוסעים נהרגו במבצע החילוץ

קומנדו מצרי הסתער אמש על המטוס החטוף ● תחילה נמסר כי „הנוסעים חולצו בשלום" – אולם בידיעות מאוחרות יותר נמסר כי החוטפים הפעילו עם ההסתערות מטעני נפץ ובהתפוצצות נהרגו עשרות נוסעים ● במהלך ההשתלטות על המטוס הרגו החוטפים 4 אנשי בטחון מצריים ושני נוסעים ● כן פצעו שתי נוסעות ישראליות

המטוס המצרי החטוף. (צילום רדיו של אי.פי.)

מאת עוזי מחניימי, כתב „על המשמר" וסוכנויות הידיעות

בחמישים נוסעים נהרגו אמש כאשר אנשי קומנדו מצריים הסתערו על המטוס המצרי החטוף — על כך הודיע מנהל מחלקת ההסברה של ממשלת מלטה פול מיפסוד והשגרירות האמריקנית ב־מלטה. מיפסוד שהסתמך על מידע שקיבל מהקברניט, ציין, כי החוטפים הפעילו שלושה רימוני יד כאשר הבחינו שכוחות מסתערים על המטוס. לידיעה זו טרם ניתן אישור ממקורות אחרים.

חיילי קומנדו מצרים, אשר הסתתרו כל היום במטוסי „הרקולס" בנמל התעופה של ואלטה, הסתערו אמש על מטוס הבואינג 787 המצרי החטוף ושיחררו את נוסעיו.

חיילי הקומנדו המצרים פוצצו את דלתות המטוס והסתערו פנימה. תוך שנגרם מספר ניכר של נפגעים בקרב הנוסעים. כנראה הרוג ה־28 פצועים לפחות — עפ"י מקורות נמל התעופה. שר־הבריאות של מלטה הכריז על מצב כוננות בכל

(סוף בעמוד 2)

מודעי מנפח המשבר סביב התקציב ● עמוד 2

יונתן פולארד התרברב בקשריו עם „המוסד" ● עמוד 2

מחקר בנבנישתי: לגוש אמונים נגמר הסוס ● עמוד 3

קיצוץ של 10% בתקציב הוועה"פ של הקבה"א ● עמוד 4

שתי ישראליות — מרביבים וחולתה — נפצעו בחטיפה

מאת יצחק לוינסון, כתב עתי"ם ומאת ושלי יחימוביץ ויהודה צור, כתבי „על המשמר"

שתי נוסעות ישראליות, שהיו במטוס המצרי החטוף, נפצעו במהלך החטיפה. תמר ארצי, בת קיבוץ רביבים, נפצעה בירייה בבטנה ופציעתה הוגדרה כבינונית. חברתה לטיול, ניצן מנדלסון מקיבוץ חולתה, נורתה, ככל הנראה בראשה, והועברה במצב קשה לטיפול בבית־חולים מקומי.

השתיים יצאו לטיול משותף ופניהן היו מועדות לבאנקוק שבתאילנד.

סיור במזרח הרחוק

תמר ארצי, בת 21, מרביבים, יצאה לשנת חופשה. היא החליטה לסייר במזרח הרחוק ופירסמה מודעה בעיתון, שבאמצעותה הכירה את חברתה לטיול, ניצן מנדלסון, בת 22, מקיבוץ חולתה בגליל, ועימה יצאה ביום ראשון שעבר לאתונה. משם תיכננו השתיים לטוס למזרח הרחוק.

שנת חופש

תדהמה שררה אתמול בקיבוץ רביבים עם התקבל הידיעה כי תמר ארצי, בתם של אורה ואבישי ארצי, נמצאת במטוס המצרי.

תמר ארצי בת ה־21, עבדה מאז שחרורה מצה"ל במטבח ברביבים. לפני שבועיים יצאה לשנת חופש. אמה של תמר, אורה, מורה למלאכה והיתה מזכירת הקיבוץ הקודמת. אביה של תמר, אבישי, עובד במפעל הקיבוץ.

ניצן מנדלסון בת 22, שנפצעה במהלך חטיפת המטוס המצרי, היא בת קיבוץ חולתה בגליל העליון. היא סיימה לא מזמן שרותה הצבאי והחליטה לצאת גם כן לטיול ארוך בחו"ל. הוריה של ניצן הם ממייסדי קיבוץ חולתה. אך עזבו את הקיבוץ לפני כ־3 שנים ומתגוררים בטבעון. אתמול לא ענה הטלפון בביתם. אחיה של ניצן מתגורר בקיבוץ לוחמי־הגיטאות זה כמה שנים.

עומדים לצאת למלטה

מזכירות קיבוץ רביבים מטפלת ביציאתם בהקדם של אורה ואבישי ארצי לבית־החולים „סיינט לוק" בעיר ואלטה במלטה — נמסר אמש לכתב עתי"ם יצחק לוינסון, ממזכירות הקיבוץ.

ירושלים מביעה „תדהמה וזעזוע מפרשת הריגול" ומבטיחה לוושינגטון:

העניין בבדיקה — האחראים ייענשו

מהודעת הממשלה אתמול עולה כי הצמרת המדינית לא ידעה דבר על איזושהי פעילות מודיעינית נגד ארה"ב ● ההודעה מדגישה כי הדבר הוא בניגוד למדיניות ישראל ואם יתברר כי היתה חריגה יוסקו מסקנות ● המימשל עומד לפרסם היום תגובה נוספת בנושא

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

בהודעה מטעם הממשלה, שפורסמה אמש בירושלים על־ידי יועץ שר־החוץ לענייני תקשורת אבי פזנר, נאמר, בין היתר, כי ישראל מנהלת בדיקה יסודית כדי למצוא אם היתה איזושהי חריגה ממדיניות ישראל להימנע מכל פעילות מודיעינית נגד ארה"ב. „אם תימצא חריגה כזאת, יוסקו המסקנות הדרושות", נאמר בהודעה.

ההודעה פותחת בהבעת תדהמה וזעזוע מצד הצמרת המדינית של ישראל על הידיעות מוושינגטון, לפיהן נאשם איש הצי האמריקני בריגול „למען מדינת ישראל". „מעשים מסוג זה כארה"ב מנוגדים בתכלית למדיניות ממשלת ישראל", אומרת ההודעה, המדגישה את „יחסי הידידות והקירבה המיוחדים והמסורתיים בין שתי המדינות".

הצמרת לא ידעה

מן התדהמה והזעזוע שמביעה הצמרת המדינית של ישראל עולה, כי הצמרת המדינית, כלומר הדרג המדיני הבכיר: ראש הממשלה, שר־הבטחון ושר־החוץ — לא ידעו על קיומה של איזושהי פעילות מודיעינית נגד ארה"ב, ובכלל זה על איסוף מידע למען מדינת ישראל על־ידי איש הצי האמריקני ג'ונתן פולרד.

גורמים מדיניים ציינו אמש, כי ההודעה הישראלית היא [illegible] כלפי ארה"ב במובן זה שאינה מבחינה בין ריגול נגד ארה"ב ובין ריגול בארה"ב למטרה אחרת. כן מוכנה ישראל להורות בראש במשגה אפשרי, אם הבדיקה תעלה זאת. הגורמים המדיניים הוסיפו בהקשר זה, כי בדרך־כלל נוטות מדינות להגיב על האשמות בריגול בהתנערות טוטאלית מכך.

לא בא מלמעלה

בירושלים הובעה תקווה, כי תוך יום־יומיים יצליחו לברר את הפרשה, שביסודה עומדת השאלה מי ידע על הפעלת ג'ונתן פולרד, אם בכלל, ומי שידע, על פי הוראת מי פעל. חוגים מדיניים אמרו אמש, כי „ברור שההוראה לא באה מלמעלה". בשלב זה מתמקדת החקירה בתוך המוסד המרכזי למודיעין, הנמצא באחריות ראש־הממשלה, כדי לאתר את הגורם או הגורמים — אם היו כאלה — שהורו או ידעו על הפעלת הסוכן שנעצר בארה"ב. בירושלים עלתה בהקשר זה השאלה המפורסמת מתקופת „הפרשה" בקהיר: „מי נתן את ההוראה?"

ראש הממשלה שמעון פרס קיים אתמול בבוקר התייעצות שרים, שבה השתתפו, בין היתר, שר־הבטחון ושר־החוץ יצחק שמיר. בהתייעצות זו נוסחה ההודעה, שהוקראה לאחר מספר שעות על־ידי אבי פזנר. נוסח ההודעה נשלח למזכיר המדינה האמריקני ג'ורג' שולץ והפרסום בארץ עוכב עד אשר שולץ קיבל את ההודעה.

שולץ התרגש

מדיווח שהגיע לירושלים על פגישת שולץ עם השר משה ארנס בוושינגטון עולה, כי שולץ מביע כאב רב על הפרשה. שככל הנראה הוא קיבל אותה בהתרגשות רבה.

(סוף בעמוד 2)

פירוש של דבר

ההוראה יצאה מממשלת בגין?

מאת אלכס פישמן, כתבנו הצבאי

בהודעת משרד החוץ אתמול, בנושא המרגל האמריקאי ג'ון פולרד, מודה ישראל לראשונה כי למרגל ולפעילותו היה קשר למדינת ישראל. הודעת משרד החוץ, מביאה רק את עיקרי הממצאים שאספו במשרד ראש־הממשלה בימים האחרונים ונוגעים לפרשיה זו. מאז יום ו' האחרון, כאשר הגיע למשרד ראש־הממשלה בימים האחרונים ונוגעים לפרשיה זו. מאז יום ו' האחרון, כאשר הגיע למשרד ראש־הממשלה המידע הנוגע לבירורו של ג'ון פולארד, נערכה בדיקה דקדקנית עם כל גורמי המודיעין בישראל, במגמה לאתר את הגורם למחדל המדיני, שעשוי להסב נזק עצום למדינת ישראל.

גורמים מדיניים יודעי דבר הדגישו כי למשרד ראש־הממשלה ולרה"מ פרס לא היה ידוע דבר על פעילותו וקיומו של ג. פולארד. גם שר־הבטחון הנוכחי, יצחק רבין, הכחיש כל ידיעה על פעילות זו. הדברים אמורים גם לגבי שר־החוץ הנוכחי י. שמיר. עוד מציינים גורמים אלה כי יש לשים לב לעובדה כי ג. פולארד החל את עבודתו ביחידת המודיעין של הצי האמריקני ב־1979. לא מן הנמנע כי פולארד גלגל בעוון פעילות בה החל בראשית שנות ה־80 למען ישראל.

במהלך הדיונים שנערכו במשרד־ראש הממשלה החל מסוף השבוע שעבר, נערך דיון ראשוני.

הערכות ראשוניות אלו, לגבי מקור המחדל הועברו בשדר של ראש־הממשלה למזכיר המדינה האמריקני. האווירה במערכת המדינית הישראלית היא שיש לטפל בפרשה זו באופן נחרץ, ולמרות כל האי־נעימויות והבעיות הפוליטיות העלולות להיווצר. יוזהו האשמים וייענשו. אין כל כוונה בדרג המדיני הבכיר „למרוח" את הפרשה ולהפכה ל„פרשה מס' 2". ממילא מרבית העובדות לגבי האחראים למחדל יועלו במשפטו של ג. פולארד בארה"ב.

(סוף בעמוד 2)

הרוצחים בשחקים מכים שוב

שוב חוזרת על עצמה הדרמה של נוסעי מטוס המוחזקים כבני ערובה בידי כמה טרוריסטים שהספיקו כבר לשפוך את דמם של אחדים מבין הנוסעים הנמצאים במטוס. לרבות שתי צעירות ישראליות. בעת כתיבת שורות אלה הסתערו אנשי קומנדו מצרים על המטוס החטוף לאחר שממשלת קהיר החליטה לא להשלים עם פעולת הטרור הנפשעת ולגבור עליה בכוח. בדילמה שבין כניעה לסחטנות לבין הסיכון שבפעולה צבאית בחרו המצרים באפשרות השנייה. משתתברר תמונת הפעולה נדע גם את מחיר ההכרעה הקשה.

גם זהותם של החוטפים עדיין אינה ברורה. אך תביעת חוטפי המטוס המצרי לאפשר להם לנחות בטריפולי שבלוב, חשפה גם את שולחיהם של הפיראטים הרוצחים. לוב של קאדאפי הפכה מזמן למרכז הטרור הבינלאומי. למוקד של תכנון וארגון הפשע, שנועד לשרת את השאפתנות המטורפת של קאדאפי. המסקנה הראשונה שמזמן היה על הקהיליה הבינלאומית להסיק, היא לסלק את לוב מארגון האומות־המאוחדות.

יש גבול לציניות שבה אפשר להשלים עם עצימת העין של ארגון זה להפרת החוקים הבינלאומיים. המסקנה השנייה היא חרם כל מדינות התרבות על המדינה הנמצאת בשליטת פושע בינלאומי זה. על־פי הדיווחים מפסגת ז'נבה נדמה, כי שני הגדולים הגיעו לידי הבנה כלשהי בעניין המאבק נגד הטרור. לאחר שגם ברית המועצות התנסתה (בלבנון) בנחלומותיו. ייתכן שזו השעה להסכמה בינלאומית רחבה למלחמת חורמה בטרור.

ממשלת מצרים נקטה בעקבות חטיפת המטוס בכמה צעדים חר־איים לתשומת לב. היא הכריזה על מצב חירום בגבולה עם לוב. מתוך ידיעה שזו רוקמת מזימות, שמטרתן לערער את המשטר הקיים במצרים. ממשלת קהיר נקטה גם בצעד בלתי שגרתי מבחינתה. על־ידי משלוח צוותי קומנדו למלטה, במטרה להסתער על הטרוריסטים המחזיקים בעשרות בני־ערובה במטוס. אכן גם מצרים הגיעה לידי הכרה. כי אין מקום להשלים עם הטרור או להיכנע לסחטנות של הרוצחים.

נקודה שלישית שיש לשים לב אליה היא העובדה. כי החוטפים־הרוצחים – עלו על המטוס המצרי כשנשק בכליהם – שוב באתונה. בירת יוון הפכה למוקד סכנה לכל אזרח מארץ כלשהי. המבקש להשתמש בתחבורה האווירית. לא הועילו האזהרות, אחרי מקרי החטיפה הקודמים. דרכי הבקרה בנמל התעופה היווני מחוררים וזמינה לכל טרוריסט ופושע לנצל את הפרצות. ולבצע את זממו. הכרזת על נמלי התעופה של יוון כמוקדי סכנה אווירית, והמלצה בפני חברות התעופה שלא לנחות בהם, תדרבן אולי את ממשלת יוון ליתר אחריות ולנקיטת אמצעי ביטחון קפדניים יותר.

רצח, נסיון לרצח והצתה אירעו בכלא באר־שבע

אסיר נדקר למוות ע"י חברו לתא ● אסיר נוסף נדקר ואושפז ● סוהר נכווה בנסותו לכבות קופסה בוערת שהשליכו אסירים ● שירות בתי־הסוהר: אין קשר בין המקרים

מאת שלי יחימוביץ כתבת „על המשמר"

בכר בן־חיים, בן 30, אסיר בכלא באר־שבע, נדקר בליל שבת למוות בתאו ע"י חברו לתא.

בליל שבת, סמוך לשעה 7, ערך הקצין התורן שמעון בן־נון ביקורת שגרתית באגפי הכלא. כשעבר סמוך לאגף המחנה שמע זעקת חרדה. הקצין רץ למקום וראה באחד מתאי האגף אסיר האוחז בידו דוקרן נוטף דם ולמרגלותיו שכב בכר בן־חיים מתבוסס בדמו.

הקצין פרץ לתא, השתלט על הדוקר, חילץ מידיו את הדוקרן המאולתר והפעיל את מערכת אזעקת החרום. כוח סוהרים בפיקודו של שלום רבש הגיע למקום ויחד עם חובש בכלא הגישו עזרה ראשונה לפצוע והעבירוהו בבהילות לבית חולים „סורוקה". שם אושפז במצב אנוש בחדר טיפול נמרץ. שעה ארוכה נאבקו הרופאים על חייו. אך אחת הדקירות בחזהו פילחה את ליבו והוא נפטר סמוך לשעה 20.00.

הנרצח, בכר בן־חיים, תושב רחובות, היה שפוט לחמש שנות מאסר באשמת פריצות, גניבות ועבירות סמים. הוא נדקר למוות פחות מחודש ימים לפני מועד שחרורו.

החשוד ברצח הוא צעיר תושב מזרח ירושלים, השפוט לשנה אחת. הוא הועבר לבידוד, והמשטרה פתחה בחקירה.

תקרית נוספת

אתמול אירעה תקרית אלימה נוספת בכלא באר־שבע. אחמד סאלם קמילט, בן 27, תושב באר־שבע, השפוט לשלוש שנות מאסר על החזקה ושימוש בסמים, נדקר ברגלו ובעכוזו. הוא נפצע והועבר לבית־החולים „סורוקה".

אתמול סמוך לשעה 2 בצהריים יצאו אסירי אגף ג לטיול בחצר הטיולים. עימם יצא חזרם לאגף, האסיר אחמד סאלם. לפתע נראה האסיר סאלם מפלס דרכו בין האסירים המטיילים בחצר, כשהוא רץ פצוע לעבר האגף.

הסוהר אליעזר כהן, שניצב בכניסה לאגף, הבחין באסיר הפצוע ומייד הושיט לו עזרה ראשונה. הוא הזעיק תגבורת, ולמקום הגיע סגן מנהל הכלא, רב־כלאי עמרם ועקנין, ועימו חובש, שפינו את האסיר לבית־החולים. האסיר כאמור, סובל מפציעות בעכוזו וברגלו, אך לא נשקפת סכנה לחייו. הרקע למעשה טרם הובהר, אם כי גם במקרה זה מעריכים כי מדובר ב„סכסוך שכנים".

השליכו קופסה בוערת

אמש, סמוך לשעה 8 נשמע קול נפץ באחד מאגפי הכלא, כוח סוהרים הגיע מייד למקום, וגילה, כי בסמוך לעמדת הסוהר נמצאה קופסת פח (נס קפה) קטנה. הקופסה הכילה ככל הנראה חומר דליק, מסמרים, וחלוקי אבן, החומר הדליק הוצת.

סוהר שהיה באגף, ברוך אברהם, שהבחין בקופסה הבוערת, ביקש לכבותה ואז התפוצצה הקופסה תחת רגלו. הקופסה התפוצצה כתוצאה מלחץ הגזים, וגרמה לסוהר פציעה קלה.

נציב שירות בתי־הסוהר רפי סויסה, וסגל הפיקוד הבכיר, הגיעו מייד לכלא באר־שבע. דובר שירות בתי־הסוהר, שמעון מלכה, מציין כי הבדיקה העלתה כי אין כל קשר בין שלושת המקרים. הפיצוץ, מסתבר, בוצע כתגובה חריפה של [illegible] אסירים שנענשו משמעתית על שהפרו את כללי הכלא, ולא קמו לספירת הבוקר. העונש היה שלילת הטבות שהוענקו להם בשל התנהגות טובה.

הממשלה מצאה את „השכיר לעזאזל" למדיניותה

אמר ח"כ צבן בעצרת מחאה בחולון

מאת כתבנו בחולון

חבר־הכנסת יאיר צבן הגדיר את המדיניות האנטי־סוציאלית של הממשלה כמי שמחפשת בשכיר את השעיר לעזאזל למדיניותה.

צבן אמר זאת בעצרת מחאה שבה השתתפו מאות, שערך סניף מפ"ם חולון בכיכר ויצמן נגד מדיניות האבטלה ושחיקת השכר של הממשלה.

דוברי העצרת קראו לציבור הפועלים להתלכד סביב מפ"ם במאבקה נגד מדיניות הממשלה. ראשון הדוברים, יוסף בר־יהונתן, שייצג גם את הגימלאים, קרא לחוקק חוק ביטוח סעד לקשישים שאינם מסוגלים לדאוג לעצמם.

המזכיר המדיני של מפ"ם וסגן ראש עיריית חולון, אפרים קורן, אמר בעצרת, שמי שבוחר בדרך של שחיקת שכר, אבטלה והעמקת הפער החברתי, שכח שללא יצירת זהות שבה אדם יכול להתקיים בכבוד עלולה המדינה להידרדר למצב חמור ביותר.

אבי בן־ישי, נציג ועד עובדי מפעל „פאלדו" לקרטונג, פנה לעבר כתובתו של שר־האוצר, יצחק מודעי, שיתן לחיות בארץ הזאת בכבוד מעמל כפיים.

נסים זכריה, תושב שכונת ג'סי כהן, התקבל במחיאות כפיים כאשר הכריז „עוד לא שמעתי אף פעם שכדי להבריא את המשק יש להרוס אותו קודם". הוא שאל מדוע נמשכת החגיגה בסביון ובהרצליה פיתוח ורק בשכונות ובתושביהן פוגעת הממשלה.

ח"כ יאיר צבן, שהיה אחרון הדוברים, פנה לשתי המפלגות הגדולות לקיים הבטחתן להעלות שכר מינימום של 50 אחוז מהשכר הממוצע במשק.

צבן קרא לאלפי הפועלים הזכאים להשלמת הכנסתם מהביטוח הלאומי שלא יתביישו ויפנו לביטוח הלאומי, ואולי פנייה המונית זו היא שתפתח את ראשיהם של אנשי המוסד הזה. צבן הוסיף: „לכם אין מה להתבייש, שיתביישו המעבידים והממשלה, שהביאו אתכם למצב בלתי נסבל זה".

את העצרת הינחה יוסי אברג'יל, אחד משני מזכירי הסניף.

הנעימה בשירה נוגה עשת.

ראש עיריית פ"ת סטר לפעיל „כך" שהפריע ב„שבתרבות"

מאת ניצה רמון וזכריה הורודי, כתבי „על המשמר"

תקרית אלימה אירעה אתמול במהלך ראיון עם ראש עיריית פתח־תקווה דב תבורי. 4 צעירים, שהזדהו כפעילי תנועת „כך", עוררו מהומה, במהלכה סטר ראש העיר לאחד מן הצעירים והורה לו לעזוב את האולם.

תוכנית הראיונות „שבתרבות", בהנחיית יצחק ליבני, נערכה אתמול בבוקר באולם שרת בבנין העירייה. דב תבורי היה המרואיין הראשון ודיבר על נושאים מוניציפאליים. במהלך דבריו הוא הופרע ע"י 4 צעירים שישבו בשורה הראשונה. לדברי ראש העיר כינו אותו הצעירים בכינויי גנאי וקראו לעברו „נאצי" ואף איימו עליו כי „כשכהנא יעלה לשלטון נראה לך כבר מה עושים עם טיפוסים כמוך". כשירד ראש העיר מן הבימה כדי להשקיט את הצעירים הם ניסו, לדבריו, להכשילו ברגליהם, ואז הוא סטר לאחד מהם ורק לאחר מכן הם עזבו את האולם.

הצעיר שראש העיר סטר לו, עצמון רוזנברג, בן 23 מפתח־תקווה התלונן במשטרה על תקיפה והכחיש כאילו קרא לעבר ראש העיר נאצי. רוזנברג היה מוכן רק להודות כי קרא לעבר דב תבורי „שקרן".

ארגון נוער מפ"ם וסניפו בפתח־תקווה מחזקים את ידי ראש העיר דב תבורי במאבקו העיקש לשבת חופשית.

נוער מפ"ם, כארגון הנוער השמאלני והסוציאליסטי היחיד בישראל, התחיל את דרכו בתחילת השנה והוא רואה לעצמו כיעד חברתי את ההפרדה בין דת למדינה ואת המאבק נגד כפייה דתית.

ירידה של כ־1.5% במחירים במחצית הראשונה של נובמבר

מאת כתבנו לכלכלי

המחירים לצרכן במחצית הראשונה של חודש נובמבר ירדו בבאחוז ורבע עד אחוז וחצי. כך עולה מנתונים על מגמות לשינויי מחירים שפירסמה ביום שישי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

פקידי ממשלה אמרו אתמול, שהם לא מצפים כי בחודש נובמבר כולו תירשם ירידת במדד המחירים לצרכן. הפקידים הדגישו, שהנתון של ירידת מחירים בסך של אחוז ורבע עד אחוז וחצי אינו רשמי. אף־על־פי־כן. יש לציין, שזו הפעם הראשונה מזה 11 שנה שפירסומים סטטיסטיים מצביעים על מגמה של ירידה במחירים לצרכן.

נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה הראו, כי במחצית הראשונה של נובמבר ירדו מחירי הפירות והירקות בכ־16 אחוז בממוצע בהשוואה למחצית השנייה של אוקטובר, ואילו מחירי ההלבשה וההנעלה עלו בכ־8.7 אחוזים.

פקידי ממשלה אמרו לכתבנו לאחר פירסום נתונים אלה, שהמדד בחודש נובמבר יעלה בבאחוז אחד. קודם לפירסום זה העריך האוצר שהמדד יעלה החודש באחוז וחצי עד שני אחוזים.

לדברי הפקידים אין להסיק מכך שהאינפלציה ירדה לרמה של אחוז אחד לחודש כפי שאין להסיק ממדד אוקטובר בשיעור של 4.7 אחוזים שהאינפלציה היא של 4 אחוזים לחודש.

מזג האוויר

טמפרטורות המינימום והמקסימום החזויות: ירושלים 10 עד 22, רמת הגולן 10 עד 21, נהריה — אין, צפת 10 עד 20, חיפה 16 עד 24, טבריה 14 עד 24, עפולה 9 עד 25, שומרון 11 עד 22, תל־אביב 14 עד 24, לוד 18 עד 25, יריחו 13 עד 27, עזה 14 עד 24, באר־שבע 9 עד 25, אילת 18 עד 27.

נכי צה"ל דחו הפגנתם לאחר שהובטח לטפל בעניינם

מאת אלכס פישמן

מנכ"ל משרד־הביטחון, מנחם מירון, פנה השבוע בשם ראש הממשלה, שהוא גם מ"מ שר־הביטחון, ויו"ר ארגון נכי צה"ל, וביקש לדחות את ההפגנה של נכי צה"ל שיועדה להיום, תוך הבטחה כי הוא אישית יטפל בבעיית היטל הרכוש, שחל על רכב ואין ביכולתם של נכי צה"ל לשלם אותו.

בעקבות פירסום הידיעה ב„על המשמר" בראשית השבוע, בה נאמר כי ארגון נכי צה"ל החליט לחסום ברכבם של הנכים את הכניסות למשרד־הביטחון במחאה על כך שאין ניתן להם פטור על היטל רכוש על הרכב, והמדובר בנכי צה"ל בעלי אחוזי נכות של 50 עד 89 אחוז, פנה שר הביטחון, יצחק רבין, ששהה באותה עת בארה"ב, לראש הממשלה, וביקש להעלות בעיה זו בישיבת הממשלה הקרובה.

על שולחן הממשלה הונחה הצעתו של שר הביטחון לפטור את נכי צה"ל הזכאים לרכב מהיטל הרכוש החדש.

ראש הממשלה נענה לפניית שר הביטחון אולם הסתבר, כי בישיבת הממשלה הקרובה יידון הקיצוץ בתקציב הממשלה ולא נמצא מקום בסדר היום לדון בסוגייה זו, שהאוצר הביע התנגדות עקרונית לה.

ראש הממשלה, שמעון פרס, פנה למנכ"ל משרד הביטחון וביקשו ליצור קשר עם ארגון נכי צה"ל ודרכו עם ארגון יד לבנים, כדי לדחות את ההפגנה בהבטחה, כי הנושא יטופל תוך שבועיים. יו"ר ארגון נכי צה"ל, משה מעוז, נענה לפניית ראש הממשלה.

„אני לא נותן התחייבות שהנמר לא יפגע בכם — אני לא נמר..."

מאת שלי יחימוביץ, כתבת „על המשמר"

„אם אנשי רשות שמורות הטבע לא ימצאו פתרון מידי לנמרה המאיימת על הישוב — נירה בה", כך אומרים תושבי נווה־זוהר, ישוב השוכן ליד ים המלח.

מיקה קריגר, תושבת המקום, אם לשניים, בחודש התשיעי להריונה, סיפרה לכתבת „על המשמר": „בנח"ל זוהר יש נמרה עם גור. בשבועות האחרונים היא החלה להיכנס ממש לתוך הישוב עצמו. היא מסתובבת, עוברת בשבילים. אתמול הלכתי לבית הורי, שהוא הבית הקיצוני בישוב. שני הכלבים שלי התחילו ליבב מפחד, ואני כבר יודעת שזה סימן לנמר קרוב. טסתי כמו מטורפת לכל אורך הישוב. אני בחודש התשיעי, יש לי ילדים, ואני לא מוכנה לחיות בפחד".

אביגיל אבי זוהר אף היא תושבת המקום, אומרת: „כל מי שיושב ברשות מגלה אטימות גמורה לנושא. לגיורא אילני, האחראי על מחקר הנמרים, ולשמוליק שפירא מן הרשות — יש סדרי עדיפויות אחרים. שמוליק שפירא אמר לנו — „כשאתם רואים את הנמרה, צלצלו אלי מיד". זה היה יכול להיות מצחיק, לולא זה היה מפחיד".

„מגורי הנמרה הם בדיוק ליד הגנרטור של השדות שלנו. הם אומרים לנו שהנמרה לא מסוכנת, אבל גיורא אילני בא להגיד לאשת בעלי — תיזהרי. התנהגות שלה בלתי צפויה בזמן האחרון, בגלל הגור. היא ניסתה לתקוף כבר פעם את אנשי הרשות, ופעם גיאולוג. הם אומרים שהיא לא מסוכנת לאנשים, אבל יכולה להיות מסוכנת לילדים. גם לו היה רק ילד אחד בנווה זוהר — אין שום הצדקה שיהיה בסכנה".

מנהל רשות שמורות הטבע במחוז הדרום, שמוליק שפירא, אמר בתגובה: „מנסיון רב שהצטבר מהמפגשים בין נמרים לבני אדם, למרות שהסבירות שיקרה משהו — היא אפסית. נמר מתעלם מבן־אדם. יחד עם זה אני לא נותן התחייבות שלא יקרה כלום. אני לא נמר. אם מישהו יפריע לו, אולי הוא יתקוף. בכלל, נמר הוא חיה שפועלת בחשכה ורגילה להיות במסתור, והסבירות שתתגרש אדם היא נמוכה".

„פעולה יוקרתית" – פיגועים בטלוויזיה של דרום לבנון

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

במשך כ־10 שעות שבתה תחנת הטלוויזיה „כוכב התקווה", המשדרת מאזור רצועת הבטחון, לאחר שחוליה של „אמל" הניחה במקום מטען חומר נפץ ביום שישי לפנות בוקר. חוליה של שלושה אנשים הגיעה לראס מעון שם ממוקמת תחנת המימסר. לא הרחק מרחישה כשישה ק"מ ממארג' עיון על הגבול הצפוני של רצועת הבטחון; שני שומרים שאמורים היו להיות במקום לא הבחינו בשלושה אנשי החוליה אשר הניחו מטעני חומר נפץ של כמה עשרות ק"ג, ולאחר שהפעילו אותם נמלטו מהמקום. במקום פרצה שריפה אולם איש לא נפגע.

התפתחה מירדף אחר אנשי החוליה אולם אלה הצליחו להימלט. ארגון „אמל" בדרום לבנון נטל על עצמו את האחריות למעשה. יש לציין שלפני כחודש ימים פוצצה חוליית מתאבדים את עצמה בתחנת השידור של „קול התקווה" ליד מארג' עיון. השידורים חודשו כעבור כמה שעות לאחר שישראל סיפקה ציוד אחר. ארגוני המחבלים והשיעים הקיצוניים רואים בפגיעה בתחנת השידור הצלחה יוקרתית.

מספר המובטלים במגדל העמק גדל בהתמדה

מאת מירה יערי, כתבת „על המשמר"

מצב התעסוקה במגדל העמק הולך ומחמיר ולפי פרסומי שירות התעסוקה הגיע מספר המובטלים בחודש אוקטובר ל־550 מובטלים בעיירה.

יש לציין שהמפעל עתיר הידע „סמי קונטוקטור" שהיה אמור לפתור את בעיות התעסוקה בישוב ולהפוך את מגדל העמק לעמק הסיליקון של ישראל, הקפיא את כל תוכניותיו והפסיק לקבל עובדים.

גם המפעלים האזוריים „פרי העמק" שבבעלות משקי אזור עמק יזרעאל הגישו למועצת הפועלים במגדל העמק, רשימה של 50 עובדים המועמדים לפיטורין.

מפלגת הפועלים המאוחדת – המרכז

ישיבת מרכז

תתקיים ביום ד' 4.12.85 בשעה 16.00
באולם „אוהל שם" רח' בלפור, תל־אביב

סדר היום:
1. בחירת מועמדי מפ"ם לועדה המרכזת;
2. דיון מדיני.

החברים מתבקשים לדייק

המרכז לתרבות ולחינוך
בית הספר לפעילים ע"ש ז. ארן

היום, יום א' 24.11.85 מ־4.30–6.30 אחה"צ
באולם הישיבות של הועד הפועל

החוג הרעיוני המרכזי

● הנושא לדיון: ההסתדרות לאן?
● המרצה: ישראל קיסר, מזכ"ל ההסתדרות
● המנחה: יהודה גוטהלף

פולארד נהג להתרברב בקשריו עם „המוסד"

מאת חנה אייש־הורוביץ

ניו־יורק — כמו תמיד כשמתפוצצת פרשיה של ריגול ומודיעין, מתברר שהמנגנונים הטובים והמשופשפים ביותר עושים את השגיאות הבסיסיות ביותר. כך במקרה של ג'ונתן ג'י פולארד, מנתח מודיעין העובד בשירות הצי האמריקני, שנעצר על־ידי האף.בי.איי. ביום חמישי שעבר, ליד שער שגרירות ישראל בוושינגטון, והואשם בריגול לטובת ישראל.

בחקירה הודה פולארד, שריגל לטובת ישראל במשך השנתיים האחרונות תמורת סכום של כ־45 אלף דולר. הוא אמר, שריגל גם עבור פקיסטן, אך בנקודה זאת חוקריו אינם נוטים להאמין לו. החשדות נגד פולארד התעוררו כשהתחיל לבקש מחבריו לעבודה, מסמכים שלא היו דרושים לו לצורך עבודתו.

פולארד נחקר לראשונה באותו עניין כמה ימים קודם לכן, אך אז לא נעצר. במהלך החקירה הראשונה ולאחריה עשה מספר שגיאות טפשיות שהובילו למעצרו: תוך כדי החקירה הראשונה ביקש לטלפן הביתה. החוקרים הניחו לו לטלפן מחדר אחר ובאותה שיחה הוא אמר לאשתו: „סלקי כמה מסמכים מהדירה", כשהוא מניח שרק אשתו שומעת אותו.

האשה מלאה מזוודה במסמכים ששמו של פולארד כתוב עליה, והניחה אותה בדירה אחרת באותו בית־מגורים, אצל אדם שאת שמו אין מגלים, ואמרה לו שקרה משהו לבעלה ויש להשמיד את המסמכים שבמזוודה. לא ידוע אם היו מאזינים נוספים לשיחה הטלפונית בין פולארד לאשתו, או שאותו אדם ששמו לא פורסם פנה מיוזמתו לאף.בי.איי.

מכל מקום, למחרת היום הגיעה המזוודה לידי האף.בי.איי. אשר מצא בתוכה כמות גדולה של מסמכים סודיים בעלי חשיבות לאומית.

ואם לא די בכך, נפגש פולארד, עם סוכן ישראלי וביקש את עזרתו. וזה אמר לו שהוא יראה מה הוא יכול לעשות בשבילו אם הוא, פולארד, יצליח להתחמק מהמעקב של האף.בי.איי. אבל פולארד, שעצביו בגדו בו, ניסה למצוא מקלט בשגרירות ישראל, אך הושב ריקם.

מעל לממוצע

יונתן ג'י פולארד, בן 31, יהודי, נולד בטכסאס וגדל בסאוז'בנד, אינדיאנה, כבן הצעיר למשפחה בת שלושה ילדים. אביו מיקרו־ביולוג, ראש מעבדות המתמחות בחקר הסרטן באוניברסיטת נוטרדם באינדיאנה.

אמו מתוארת כטיפוס נגונן שפינקה את ילדיה והיתה מסיעה את יונתן לבית־הספר וחזרה למרחק ששה בלוקים מהבית.

יונתן היה תלמיד מצטיין בבית־הספר התיכון. ניגן בצ'לו והשתתף בתזמורת בית הספר וזכה בפרס מטעם המועצה הלאומית של המורים לאנגלית.

בשנים 1972־1976 למד לתואר ראשון ביחסים בינלאומיים באוניברסיטת סטנפורד. מוריו מתארים אותו כתלמיד מעל לממוצע, עושה מעל הנדרש, ותוקפני בוויכוחים.

בשנים 77־79' התחיל ללמוד לתואר שני באוניברסיטת „טאפט" ליד בוסטון, אך לא סיים את לימודיו. והחל משנת 1980 שירת בצי בתפקידי מודיעין שונים. בין היתר, ביחידה ללוחמה בטרור, שם היתה לו גישה למסמכים סודיים ורגישים ביותר.

שכרו הנוכחי של ג'ונתן פולארד הוא בסביבות 35 אלף דולר בשנה והוא מתגורר בבית מגורים צנוע בוושינגטון במרחק 3 קמ"מ מן הבית הלבן.

ביוני 84' נשא לאשה את אן הנדרסון, בת 25. לדברי השכנים, בני הזוג מנהלים אורח חיים צנוע, נוהגים במכונית פורד מיושנת ובביתם מדפים עמוסי ספרים. „יונתן הוא האדם האחרון שהייתי חושב עליו שהוא מרגל", אמר שכן. „הוא נראה כמו רואה חשבון". שכן אחר מתאר אותו כטיפוס רכרוכי.

השבוע הוא נעצר בפרשה המעיבה את יחסי ישראל־ארה"ב, והוא עצמו צפוי למאסר־עולם. אשתו, שנעצרה באשמת אחזקת מסמכים סודיים ללא רשות, צפויה לעשר שנות מאסר.

סימני אזהרה

התבוננות יותר מעמיקה בתולדות חייו של פולארד, מעלה כמה סימני אזהרה, שאיש לא התייחס אליהם בשעתו: חבר ללימודים באוניברסיטת סטנפורד, שהיום עובד בקונגרס, מספר שפולארד היה מתרברב בפני חבריו שהוא קולונל בצה"ל ושבחופשות הקיץ הוא עובר אימונים צבאיים בישראל.

אחר מעורכי „הרולד טריביון", שאף הוא למד איתו, כותב: „פולארד היה מרבה להתגאות בקשריו עם ישראל ואמר שהוא מקבל משכורת מה„מוסד". סיפוריו נראו לנו מוזרים, אומר עורך העיתון, אבל נדמה היה לנו, שיש בהם גרעין אמת".

בעיות נפשיות

במהלך החקירה הנוכחית הסתבר, שלפני שלוש שנים סבל פולארד מבעיות נפשיות ועבר טיפולים במשך ששה חודשים. עוד התברר, כי בטופס תולדות החיים שהגיש לצי האמריקני לצורך קבלתו לעבודה, ציין שעבד במוסדות מחקר ליחסים בינלאומיים בארה"ב ובפאריס. נשיא מכון המחקר האמריקני מכחיש כי פולארד עבד שם. מתברר, שבדיקה שטחית ביותר של תולדות חייו של פולארד, היתה עשוייה למנוע העסקתו בתפקידים רגישים בצי האמריקני.

פרופ' רישלסון, מומחה לנושאי ביון, אומר שריגול במדינות ידידותיות הוא תופעה נפוצה, מפני שחשוב לדעת מבעוד מועד על שינוי מגמות אצל מי שנחשב לידיד.

הוא מזכיר, שארה"ב ריגלה אצל בריטניה לפני מבצע סיני.

מומחים אחרים הסבירו, שישראל מעוניינת במידע שארה"ב אינה ממציאה לה.

גם ה„ניו־יורק טיימס" מציין, שמרובים המקרים של ריגול אצל מדינות ידידותיות. כך למשל, התג־לה בשנת 1954 שהסוכנות האמריקנית לביטחון לאומי האזינה לשדרים דיפלומטיים הולנדיים.

כ־1979 גורשו מדרא"פ טכנאים אמריקנים שהתקינו מתקני צילום במטוס של שגריר ארה"ב לשם צילום מתקנים צבאיים, ובעת מלחמת ששת הימים, הפציצה ישראל אונית ביון אמריקנית שעגנה מול חופי סיני.

כ־50 נוסעים

(המשך מעמוד ראשון)

בתי החולים, אך התיקשורת המצ־רית הודיעה, כי כל בני הערובה חולצו בשלום. החוטפים נהרגו כנראה כולם.

עובדי נמל התעופה ועדי־ראיה מסרו, כי מהמטוס נשמעו התפו־צצויות ועשן נראה מיתמר ממנו.

הסתערות הקומנדו המצרי התאפשרה הודות להסכמים סודיים שהיו למצרים עם מדינות ים־תיכוניות, למקרים שבהם מותקפות מטרות מצריות בתחומן.

כתב אי.פי. מוסר מקהיר, כי הוכרזה כוננות ביחידות המצריות לאורך הגבול עם לוב, שנטען כי יש לה קשר עם החטיפה.

המטוס המצרי, מדגם בואינג 737, היה במוצ"ש בטיסה מאתונה לנמל התעופה של קהיר.

נהרגו 4 אנשי בטחון

זמן לא רב לאחר ההמראה מאתונה, השתלטו, כנראה, 4 חוטפים ערבים על המטוס. במהלך ההשתלטות, נהרגו 4 אנשי בטחון מצריים ואחד מהחוטפים.

לאחר ההשתלטות על המטוס, הורו החוטפים לטייס להנחית את המטוס בנמל התעופה של ואלטה בירת מאלטה. הם הזדהו כמשתייכים לארגון „המהפכה המצרית". ארגון אנונימי אשר נטל על עצמו בעבר את האחריות לרצח הדיפלומט הישראלי אלברט אטרקצ'י בקהיר.

העניין

(המשך מעמוד ראשון)

באופן אישי. השר ארנס הביע את הזדעזעותו מן הפרשה, אם היא נכונה. הוא הדגיש, כי בפירוש אינו יודע על כך דבר.

ההודעה

להלן נוסח הודעת הממשלה:

„הצמרת המדינית של מדינת ישראל קיבלה בתדהמה ובזעזוע את הידיעות מוושינגטון, לפיהן נאשם איש הצי בריגול למען מדינת ישראל. מעשים מסוג זה בארה"ב מנוגדים בתכלית למדיניות ממשלת ישראל. מדיניות ישראל היא להימנע מכל פעילות מודיעינית נגד ארה"ב, בשל יחסי הידידות והקירבה המיוחדים והמסורתיים בין שתי המדינות. מתנהלת בדיקה יסודית כדי לבדוק אם היתה איזושהי חריגה ממדיניות זו. ואם תימצא חריגה כזאת יוסקו המסקנות הדרושות".

צלצול מחיר

אמנון הדרי, עורך „תפוצות ישראל"

הנקודה היהודית של ג'ונתן פולארד

פרשת ג'ונתן פולארד מזכירה את פרשת אתל ויוליוס רוזנברג, שהוצאו להורג בגלל הסגרת סודות האטום לרוסים. אז עוררה הפרשה גילויי אנטישמיות והאשמות בדבר נאמנותם הכפולה של יהודי ארה"ב. מהן ההשלכות שעלולות להיות לפרשה הנוכחית?

— משפטם של יוליוס ואתל רוזנברג עורר באמת רגשות אנטישמיים והמימשל האמריקני עשה אז מעשה נבזי, והעמיד שופט יהודי מתוך הנחה שיחמיר בדינם, בלא שניתן יהיה להאשימו באנטישמיות. וכך באמת קרה — העונש היה, לכל הדעות, מגוזם. באשר לפרשה הנוכחית — ברור למדי, שיהיה מי שיתפוס טרמפ על העניין הזה והיהודים עצמם יחושו מאד שלא בנוח.

משמע — שוב ייאלצו היהודים להתמודד עם שאלת הנאמנות הכפולה?

— מבחינתם קיימת עדיין תסמונת האות ג'י — היהודי פותח את העתון ומחפש, דבר ראשון, מה נכתב על היהודים, וכו"כ בהקשר השלילי. ואז — גם אם רק כ־17 אחוז מהאוכלוסיה האמריקנית סבורים, שהיהודים עלולים להעדיף את נאמנותם לישראל על נאמנותם לארה"ב, מאמינים 90 אחוז מהיהודים, שרוב האמריקנים סבורים כך — מה שהופך את זה לנכון. כך, על־פי מחקר שערך הסוציולוג סטיב כהן עבור הוועד היהודי־האמריקני.

הנאמנות הכפולה מייחדת באמת את יהודי ארה"ב?

— כל יהודי, אם אינו שולי, חי בו־זמנית בשתי תרבויות. זה יתרונו, וזה מה שהופך את היהודים למתרגמים, מבקרי ספרות, מדענים ואנשי בידור מעולים — היכולת להבין את תרבות הגולה ולהסבירה לציבור הרחב. אין זה מפליא, איפוא, שרבים מהם מגיעים לעמדות חשובות בעלות רגישות רבה. עם זאת, היהודים באמריקה אינם פחות נבנים מן האיטלקים, הסקנדינבים או הגרמנים. ואני מקווה כי הציבור האמריקני הרחב יעבור על כך לסדר היום, גם אם לא יצדיק את המעשה עצמו.

ואיך יחושו היהודים ביחס לישראל?

— עד עכשיו האמינו היהודים, שהמטרות של שתי המדינות זהות ואין סתירה בין הנאמנות לישראל ולארה"ב. באה ישראל ועוררה את הסתירה. ויש להניח שהדבר יעורר רוגז רב, ולא מעט נזק.

אתי רונאל

ההוראה יצאה

(המשך מעמוד ראשון)

יש לקרוא בקפדנות את הודעת הגורמים המדיניים בה נאמר במפורש כי למשרד ראש־הממשלה, ומשרד החוץ ולשר הבטחון הנוכחי, לא היה כל מושג על הפרשה. כן יש גם להאזין בקפדנות לפרסומים מארה"ב כי שר־הבטחון לשעבר, משה ארנס, הביע את תדהמתו, בשיחה עם מזכיר המדינה האמריקני שולץ, מעצם האפשרות כי נעשה ריגול ישראלי בארה"ב.

יצויין כי בתקופתו של ארנס נחתם מיזכר ההבנה־האסטרטגי בין שתי המדינות הכולל גם פרק העוסק בהחלפת מידע מודיעיני בהיקף נרחב. עם זאת צריכה המערכת המדינית בישראל, המופקדת על אירגוני המודיעין השונים לבדוק עצמה, כיצד זה ייתכן, שבנושא רגיש כל כך, לא היה למערכת המדינית כל מושג על פעילות זו החורגת מן המדיניות של הממשלה.

● אגודת הידידות ישראל בלגיה ציינה ביום אתמול בערב את יום המלוכה הבלגי בטקס שנערך בבית דגון בחיפה בהשתתפות שגריר בלגיה בישראל בוב ליבאק.

השגריר העלה על נס את יחסי הידידות בין שתי המדינות וציין, כי בלגיה פועלת לטובת ישראל בשוק האירופי בעניין היצוא החקלאי מישראל. כן אמר שממשלת בלגיה סייעה בהטסת יהודי אתיופיה לישראל.

אנו משתתפים באבלם של
המשפחה ושל משרד השיכון
במות ידיד ביתנו
יוסקה רבינוביץ'
קיבוץ ברעם

משתתפים באבל
המשפחה ומשרד השיכון
במותו ללא עת של
יוסקה רבינוביץ'
ידיד קיבוצנו
קיבוץ להבות הבשן

במלאת שנה לפטירתו של
גרשון ז"ל (ג'ידה)
נתייחד עם זכרו
ביום חמישי 28.11.85 ט"ו בכסלו תשמ"ו
ירידה לבית־העלמין בשעה 15.00
בשעה 20.30 נתכנס במועדון לחבר ונקיים ערב לזכרו של גרשון
המשפחה
וקיבוץ ברעם

מודעי מנפח המשבר — „מבחין בקונספירציות נגד התקציב"

נעדר אתמול מישיבת הממשלה שדנה בקיצוצים ● רה"מ ושרים רבים מטילים ספק ביכולת לקצץ 600 מיליון דולר – סבורים כי לכל היותר יקוצצו 300 מיליון ● מזכ"ל העבודה: לא ניתן להרוס הרפואה הציבורית – נלך בנושא זה עד משבר

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

בצעד ללא תקדים החרים אתמול שר־האוצר יצחק מודעי את ישיבת הממשלה שדנה בקיצוץ תקציב המדינה לשנת התקציב הבאה. בהיעדר שר־האוצר שמעה הממשלה את הסברי הפקידות הבכירה של משרד־האוצר והתפזרה מבלי לקבל החלטה על הקיצוץ. הממשלה תשוב ותתכנס ביום רביעי לדון במסגרת התקציב.

מודעי החליט להחרים את ישיבת הממשלה כמחאה על שראש־הממשלה ש. פרס מסרב לטפל בהאשמותיו נגד שר־הבריאות מ. גור שלדברי מודעי העליב אותו, מבלי שפרס נקט בצעדים כשלהם.

מבחין בקונספירציות

בהודעה שפרסמה ע"י האוצר לאחר ישיבת הממשלה נאמר שהשר מבחין מזה מספר שבועות בהתארגנויות נגד מסגרת תקציב המדינה והוא מודאג מכך שהתארגנויות אלו הן על בסיס סקטוריאלי ופוליטי, ולא ממלכתי. „פרשת השר גור אינה העיקר, אלא סימפטום אחר להתארגנויות נגד מסגרת התקציב" נאמר בהודעת האוצר. בתגובה להאשמות אלה נמסר מלשכת ראש הממשלה שפרס אינו מתכוון להתעסק יותר בפרשה של השרים גור ומודעי.

מזה מספר שבועות מאשים מודעי את פרס שאינו תומך בקיצוץ בתקציב מסיבות מפלגתיות, כיוון שרובו יפול על משרדי הבטחון החינוך והבריאות, אשר בראש שלושתם עומדים שרים ממפלגת העבודה.

כעסו של מודעי פחת ככל הנראה בשעות הערב אמש, שכן הוא השתתף בדיון עם פרס ועם שר־הכלכלה גד יעקבי על כוח המשימה שמטרתו לגייס משקיעים יהודיים מחו"ל להשקעות בישראל.

קיצוץ בלתי־אפשרי

בקרב השרים, כולל ראש־הממשלה ישנם ספקות רבים בקשר לאפשרות לקצץ 600 מליון דולר מהתקציב כדרישת משרד האוצר. פרס אמר אתמול שאפשר לקצץ כ־300 מליון דולר והודה שלגבי הסכומים הנותרים קיימת בעייה גדולה.

מקורות בממשלה אמרו לכתבנו שבסופו של דבר תחליט הממשלה על קיצוץ של 300 מליון דולר־ כולל 100 מליון דולר קיצוץ בסובסידיות. ככל הנראה יוחלט לגייס עוד 200 מליון דולר ע"י מכירת חברות ממשלתיות וייתכן שיוסכם על בדיקה חוזרת של הנושא של הקיצוצים בעוד חודשים מספר.

יצויין שהתקציב המוצע ע"י האוצר מניח אבטלה של 8.9 אחוזים בשנת התקציב הבאה. כמו כן אם יבוצע הקיצוץ כפי שמציע האוצר, ייאלץ משרד החינוך לדחות פעם נוספת את יישום מסקנות ועדת עציוני. פרס התעניין במהלך הישיבה באפשרות להשאיר על כנו חלק ממס חיסוי שהוטל השנה על עצמאים. הפרופ. מיכאל ברונו שהשתתף בישיבה הזהיר מפני הכוונה להטלת מיסים.

„על המשמר"
עתון יומי
[Arabic text]
המו"ל: עתון וספר בע"מ
בטאון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה סער
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3־43360־4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטר הדרים 102־121, טל' 225125־6, המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה 33134 רח' מכנוז 17, טל' 673673, המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

בנבנישתי: אם יסגרו הברזים — יתנוונו ההתנחלויות

לגוש אמונים נגמר הסוס; פסק הגידול של הישובים האידאולוגיים

בנבנישתי טוען במחקר שההתנחלויות אינן מייצרות דבר והן בבחינת ישובים טפיליים המתקיימים מתקציבי ממשלה ● 2 שלישים מכלל „המתנחלים" באו בשל הטבות דיור והקלות שונות

החוקר מירון בנבנישתי העומד בראש „פרוייקט הגדה והרצועה" פרסם אתמול סקר אוכלוסיה, תעסוקה ומימון צי־בורי בגדה המערבית ומסקנתו היא כי 2000 המשפחות של המתנחלים בישובים הקהילתיים מוחזקים כמעט באופן מוחלט בידי הציבור וברגע שהממשלה תפסיק לממן אותם — לא יחזיקו מעמד.

לדעתו, החלטה פוליטית כזאת לא תוכל להתקבל. על פי ממצאיו פסק לגמרי הגידול של הישובים האידיאולוגיים של גוש אמונים והדבר מראה, כי הפוטנציאל האידיאולוגי הגיע לידי מיצוי. לעומת זאת, חרף ההאטה בגידול עדיין יש ביקוש ער לדירות בישובים העירוניים בסביבות ירושלים ובאזור המערבי של הגדה, ליד הקו הירוק.

אורחים „רגילים"

במקומות האלה יושבים אורחים „רגילים" במעין שכונות כמו מתוך הקו הירוק, ואולם ההבדל הוא שבתוך הקו הירוק אין המדינה מסייעת לאורחים כאלה, בעוד שהיא מסייעת באופן מסיבי לשכונות דומות מעבר לקו הירוק.

הוא מצביע על כך שלצד הגידול של הישוב הישראלי באזורים האלה חל גם גידול משמעותי של האוכלוסיה הערבית המצטופפת ליד מקורות התעסוקה החדשים.

כבר כיום, שיעור המתנחלים „האידיאולוגיים" רק כשליש מיתר המתנחלים, ואולם הם שומרים בידיהם עוצמה כלכלית ופוליטית ניכרת, משום שהסיוע הממשלתי עובר דרך מוסדותיהם. בעיקר דרך תנועת ההתישבות שלהם „אמנה" שדרכה הם מצליחים לצבור סכומים ניכרים.

ואולם הישובים שלהם אינם יצרניים אלא עריישנה, כאשר במשך היום התושבים הולכים לעבוד במקומות אחרים ובעיקר בתחומי הקו הירוק. בכל זאת מבקשים הישובים הקהילתיים סיוע ממוסדות הסוכנות כאילו הם ישובים חלוציים למשל מכון לקוסמטיקה בהתנחלות חלמיש או בטאון המתנחלים, המופיע תחת הסעיף: תעשיה.

הקמפיין של לוינגר בחיישה עלה 5000 דולר למשלם המיסים

מאת מנחם ענברי, כתב „על המשמר"

הממונה על מחוז יהודה ושומרון שלמה עמר, דורש ממועצת קרית־ארבע לתת לו הסברים על אישור מימון הפגנתו של הרב לוינגר בחיישה לפני כשנה, בסך של 5000 דולר.

מכתב קודם מלפני כמה חודשים לא זכה למענה ובימים אלה שגר הממונה מכתב נוסף. הוא מזהיר את המועצה המקומית, כי אם לא יקבל הסבר, יפעיל את שיקול דעתו, מחוש הדבר, כי ינקוט נגד המועצה אמצעים כדי שתחזיר לקופה את הכסף ששילמה למימון הפגנתו של לוינגר.

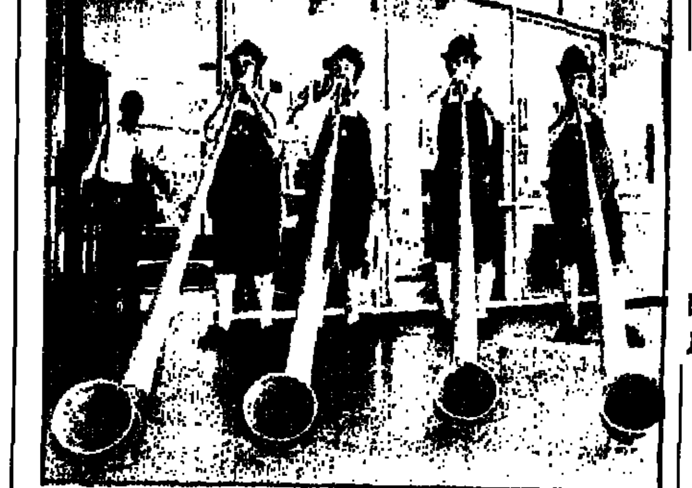

4 נגני חקרן שבתמונה מלווים את מקהלת הגברים מאוסטריה שתופיע בארץ בחסות משרד החינוך. ארכה של „קרן האלפים" של הנגנים — 4 מטרים(!). בתמונה מופע קצרצר של הנגנים בפתח בית סוקולוב בת"א. (תצלום: י.פ.פ.א.)

ועכשיו מאיימים לסגור את איצטדיון רמת־גן בגלל... „איכות החיים"

„אם לא יתקיים משחק הכדורגל במוצאי שבת — לא תהיה ברירה לעיריית רמת גן אלא לסגור את האיצטדיון" — אמר אתמול ראש עיריית רמת גן, אורי עמית, לראשי הספורט בישראל, בפגישה שהתקיימה במלון „רמת אביב" בתל אביב.

בפגישה שבה דנו בענייני ספורט ברמת גן, לקחו חלק מלבד ראש עיריית רמת גן, יצחק אופק יו"ר הוועד האולימפי ויו"ר מרכז הפועל, סגנו יצחק כספי, שהוא גם יו"ר מכבי, שאול סוורי יו"ר ההתאחדות לכדורגל, סגנו עוזיקם מילצן ואורי אופק, מנכ"ל הוועד האולימפי.

מגורמים בכירים בעירייה נמסר, כי קיימת בעירייה תרעומת קשה על כך שמכבי הפך את איצטדיון רמת גן „למקור לעשיית כספים". עם כל ההבנה למצבן הכספי הקשה של קבוצות הכדורגל לא ייתכן להפוך את האיצטדיון למקור פרנסה על חשבון איכות החיים של תושבי רמת גן", אמרו בעירייה.

עוד טוענים אותם גורמים כי בשיפוצים שבוצעו באיצטדיון הושקעו כמיליון דולר מכספי המיסים של תושבי רמת גן. „התושבים גם שילמו בעד השיפוצים וגם סובלים מחוסר נוחיות בגין קבוצות לא מקומיות", טוענים אותם גורמים.

בעירייה מזכירים כי לפני שבוע וחצי קיימו שם קבוצות הפועל ומכבי פ"ת משחק באיצטדיון רמת גן ובשבת הקרובה ישחקו שם על פי המתוכנן הפועל ובית"ר ירושלים. „בשל המשחקים הלא ביתיים הללו מסכנת מכבי את כלל הפעילות באיצטדיון", אומרים בעירייה. (עתים)

נחמקין ומודעי דנים בפריסת־חובות החקלאים

מאת חיים מרגלית כתב „על המשמר"

שר האוצר יצחק מודעי ושר החקלאות אריק נחמקין, דנו אתמול בנושא פריסת החובות. שר האוצר ממליץ על קונוורסיה בשני שלבים שבכל אחד מהם ישולמו 45 מיליון דולר, בעוד ששר החקלאות תובע את מלוא הסכום עבור החקלאים. כפי שנמסר לכתב „על המשמר" ראש הממשלה שמעון פרס תומך בעמדת שר החקלאות. לשם ביצוע הקונוורסיה (פריסת חובות) יוקמו ועדות שיפוט אזוריות שיבדקו את המושבים, האיכרים, והקיבוצים שנקלעו לקשיים שיכללו בהסדר הקונוורסיה.

לפי ההצעה, תהיה הריבית על החוב 11 אחוז בשנה, וכל ההלוואה תהיה צמודה או בריבית יורו כ־2־3 אחוזים. ההחזר ישולם בכל רבע שנה ויכלול קרן וריבית.

אשר לקיבוצים ברור שהקונוורסיה תוסדר בין המוסדות המרכזיים של התנועות הקיבוציות קרי הקרנות, לבין כל קיבוץ נזקק, אשר למושבים, יקבלו את האחריות ארגוני הקניות של המושבים אשר יעבירו את הנתונים לאגודות וכל משפחה במושב תהיה אחראית עבור החזר החובות. בהתאחדות האיכרים החזור יהיה דרך ארגון הקניות כלפי חוץ והסדר בנקאי ישיר בין הבנק לכל איכר ואכר. אם תתקבל הצעת שר האוצר על 45 מיליון דולר, ההסדר יהיה כדלקמן: 20.5 מיליון דולר למושבים; 20 מיליון דולר לקיבוצים ו־4.5 מיליון דולר לאיכרים.

אולמרט: רוצים להוציא השד של מלחמת לבנון כדי להפיל הממשלה

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת.

התביעה להקים ועדת חקירה בעניין מלחמת לבנון נועדה לקינטור פוליטי ותו לא, טען אתמול אהוד אולמרט (ליכוד־חרות).

הדברים נאמרו בתגובה להודעתו של השר רובינשטיין (שינוי) לרה"מ פרס, כי הוא איתן בדעתו להעלות נושא זה בממשלה. אתמול, טען אולמרט, כי אלה המציעים היום להקים ועדת חקירה מעוניינים פחות בחקירה ויותר באמצעי שיביא לפירוק הממשלה. הם מעוניינים יותר בהפלת הממשלה מאשר בחקירה אמיתית, כנה וגלויה של מלחמת לבנון.

אולמרט מציין, כי בתור חבר בועדת החוץ והבטחון של הכנסת בכל תקופת המלחמה „אני יכול להעיד כי כל אחד ממהלכיה המרכזיים, לרבות אלה שעתה דורשים לחקור אותם, דווחו מראש לחברי הוועדה, וכל מנהיגי המערך היו שותפים למידע זה. טענתם כי לא ידעו דבר הוא נסיון לא מכובד לטשטש את העובדה, כי בשעתו נתנו ברכתם לחלק מן המהלכים שעתה מבקשים לחקור אותם. פרס יודע היטב מדוע הוא מתנגד לועדה כזאת", אולמרט חוזר על דברי שרון, כי הליכוד יתמוך בהקמת ועדת חקירה אם בכתב המינוי שלה ייאמר מפורשות כי תבדוק את כל היבטי המלחמה, כולל מעש, ומתילי האוטונומיה.

איך אוכל להרויח הצמדה לכסף שלי?
וגם לקבל הטבות
ב-מטמון עדיף למתמיד
יותר ריבית
וגם
מדד נוסף

יותר ריבית
עכשיו תוכל לקבל ריבית שנתית בשיעור 5% כבר אחרי שנתיים, ההולכת וגדלה עד 7% בשנה השמינית של החסכון.

25 מדדים מלאים ל-24 חודשי חסכון
עכשיו תוכל ליהנות ממענק מיוחד נוסף בגובה מדד חודש הפקדת הכספים. זאת בנוסף למענק בשיעור עליית מדד חודש משיכת הכספים.

אפשר לחסוך גם בלי להחליט מראש על תקופת החסכון
תוכל למשוך את כספי החסכון בתום שנתיים, ולאחר מכן מדי חצי שנה, ולקבל את מלוא ההטבות. ניתן לקבל ריבית גבוהה ופטורה ממס גם במהלך השנתיים הראשונות.

מסלול מיוחד 6% ריבית לשנה, כבר אחרי שנתיים

שרות השקעות מקיף אצלך בסניף
בנק הפועלים בע"מ
אבנת|קרמון|שפירין|נעמן

בנק הפועלים לא הצליח לרכוש מניות של „אמפל" שנמכרו בניו־יורק

בנק האיגודים המערב גרמני הציע את חבילת המניות שברשותו לבנק הפועלים, אולם האוצר ובנק ישראל סירבו לאשר הקצבת מטבע זר לביצוע הרכישה ● 70 אחוז ממניות „אמפל" בידי בנה"פ

מאת צבי טימור, כתבנו הכלכלי

בנק האיגודים המקצועיים המערב־גרמני פרש בכל הנראה מ„אמפל" והעביר את מניותיו לגורם בלתי מזוהה.

כפי שנודע לפני חודשים מספר החלה קבוצה של אנשי כספים המקורבת ככל הנראה לחוגים ישראלים בניו־יורק לאסוף מניות „אמפל" בבורסה. בעת ובעונה אחת פנתה הקבוצה גם לבנק האיגודים המקצועיים שהנפיק כמות גדולה של מניות „אמפל", והציעה רכישה של כל החבילה. הבנק המערב־גרמני על פי החוזה הציע את זכות הרכישה הראשונה לבנה"פ. בנה"פ על מנת למנוע מצב גורם זר שליטה על חלק ממניותיה של חברה ישראלית שבה קיים אינטרס ישראלי בעל משמעות עליונה, פנה לשר האוצר ונגיד בנק ישראל בבקשה להקצות מטבע חוץ בסכום של כ־3–4 מיליון דולר על מנת לבצע את רכישת מניות „אמפל".

לא אישרו

לאחר שנגיד הבנק ושר האוצר לא אישרו הקצבת מטבע זר בגובה הסכום הנדרש לרכישת המניות, נודע כי בנק האיגודים המקצועיים העביר כבר את המניות בימים אלה לקבוצת הרוכשים.

דובר הנה"פ מסר כי אין לו מידע מדוייק על העברת המניות והוסיף, כי אין חשש שמכירת המניות תשפיע על השליטה של בנה"פ ב„אמפל".

הבנק מחזיק קרוב ל־70 אחוז מהשליטה ובמינוי המנהלים אמר הדובר. בתשובה לשאלה אמר הדובר כי בנה"פ ניסה למנוע רכישות מצד גורם זר לא מחשש לאובדן שליטה, אלא לשם מניעת כניסת גורמים זרים לחברה.

חוגים בכלכליים בירושלים הביעו תמיהה על כך שנגיד הבנק ושר האוצר לא מנעו את האפשרות של כניסת גורמים זרים לחברה ישראלית משמעותית זו.

הפתעה בהסתדרות: הליברלים לא התנגדו לבחירת קיסר למזכ"ל

קיסר נבחר בקולות המערך ור"צ; חרות התנגדה; הליברלים נמנעו

מאת כתב „על המשמר"

ישראל קיסר נבחר אתמול על־ידי הועה"פ של ההסתדרות בהרכבו החדש ברוב גדול לתפקיד מזכ"ל ההסתדרות ויו"ר חברת העובדים לתקופת כהונה של 4 שנים.

ההפתעה של ההצבעה היתה התפלגות סיעת הליכוד: אנשי חירות הצביעו נגד קיסר, ואילו הליברלים נמנעו מהצבעה. הצבעת הליברלים עוררה מחיאות כפיים מצד המערך והשמאל. כן נמנעה סיעת חד"ש, ר"צ הצביעה בעד ישראל קיסר.

התפלגות הקולות: בעד קיסר 120, נגדו 28, 17 נמנעים. כאשר יו"ר הישיבה, זקן חברי הוועדה המרכזת נ. אלמוזלינו הכריז על התוצאות, ניגשה אל קיסר רעייתו מזל והרכיקה לו נשיקה שלוותה במחיאות כפיים סוערות. קיסר הודה לה, על „שלא הצביעה נגדו"..

הישיבה היתה חגיגית למדי. אף בלי סממנים חיצוניים של חגיגיות. אורחים ומוזמנים רבים נכחו בישיבה זו של הועה"פ. הסדרנים נאלצו להעמיד כסאות וספסלים נוספים לאלה הקבועים. איש מחברי הועה"פ לא נעדר. המליאה היתה „מלאה".

זבולון שליש (ליכוד) הודיע, כי סיעתו תצביע נגד קיסר משום שהוא מתנגד לשיתוף הליכוד במוסדות הביצוע של ההסתדרות. נימוק נוסף נגד — אי שוויון בנשיאה בעול של התוכנית הכלכלית. לבסוף ציין..כי „לא ייתכן שאותו אדם יהיה נציג העובדים והמעסיקים כאחד, לכן, יש להפריד בין תפקיד המזכ"ל ויו"ר חברת העובדים".

תמר גוז'נסקי (חד"ש) מתחה ביקורת על כך שקיסר לא הסיר תמיכתו מן התוכנית הכלכלית, אך חד"ש, אמרה הדוברת תימנע מהצבעה. אהוד ספירוש (ר"צ) הודיע, כי סיעתו תצביע בעד קיסר אם כי מתח ביקורת על הנהגת ההסתדרות בשל התוכנית הכלכלית.

קיסר: אעשה הכל

„אני נרגש", אמר קיסר בתחילת נאום ההכתרה. „אעשה הכל להצדיק את הבחירה, למען ציבור העובדים ולמען מדינת ישראל ואלה קשורים זה בזה. הוא לא הסתיר שההצבעה גרמה לו (התפלגות הליכוד) הפתעה מוחלטת. הוא התפלמס עם דובר הליכוד באמרו, כי דבריו מוכיחים שלא למד עדיין מושגי יסוד בהסתדרות כאשר הוא מציע להפריד בין תפקיד המזכ"ל ליו"ר חברת העובדים.

קיסר מתח ביקורת קשה על שר האוצר בגלל יחסו למערכת הבריאות וכן על המיוחסים שסידרו לעצמם ולבני משפחתם טיפול רפואי לכל חייהם „ולנו הם מטיפים מוסר". לא יכולה להיות קבוצת יחסנים בחברה ישראלית שתכתיב לנו תשלומים אצל רופא כשהיא עצמה פטורה אפילו מביטוח רפואי באחת מקופות החולים, הטעים המזכ"ל.

„היא לא הצביעה נגדי", אמר קיסר על רעייתו מזל, לאחר בחירתו. (תצלום: אסף שילה)

„על ההסתדרות להפעיל השפעתה נגד הקיצוצים"

„ההסתדרות אינה רשאית לעמוד מן הצד בדיון המתנהל. עתה בממשלה בהצעת שר האוצר לערוך קיצוץ נוסף בתקציב המדינה לשנת 1986 בשיעור של 600 מיליון דולר" — כותב נ. בן־משה למזכ"ל ההסתדרות.

„קיצוץ בשיעור כזה, במצב המשברי בו נתונים עכשיו הבריאות והרווחה — עלול למוטט לחלוטין והקרבנות הישירים יהיו המוני העם ושכבות האוכלוסיה החלשות ביותר. קיצוץ נוסף בפעילות הממשלה יפגע בתעסוקה ויעמיק עוד יותר את האבטלה" — מוסיף בן־משה האומר כי במקום קיצוץ בתקציבי הבריאות והרווחה על ההסתדרות להציע להטיל מלווה חובה פרוגרסיבי על בעלי ההכנסות הגבוהות בסכום של 600 מיליון דולר, שיהיה כולו קודש להשקעות בייצור, לחידוש הצמיחה ולמאבק באבטלה.

נ. בן־משה מבקש להעלות את הנושא לדיון בוועדה המרכזת של ההסתדרות.

הונדורס פותחת שגרירות בת"א

מאת הכתבת המדינית של „על המשמר"

הונדורס תפתח שגרירות בישראל. כשגריר מונה מאויסס שטרקמן פינל, שיגיע לישראל בתחילת דצמבר. השגרירות תוקם בתל־אביב. עד כה היתה הונדורס מיוצגת על־ידי שגריר לא תושב, שמקום מושבו היה ברומא.

החלטת הונדורס לחדש את שגרירותה בישראל התקבלה בעקבות ביקורו בארץ של שר החוץ של הונדורס אדגרדו פאז ברניקה לפני שלושה חודשים. בעת ביקורו אמר פאז ברניקה, כי הוא מקווה לשיפור יחסים עם ישראל עד סוף השנה.

הונדורס היא המדינה הי"ג באמריקה הלטינית המקיימת שגרירות בישראל. את ישראל מייצג בהונדורס שגריר ישראל בגואטמלה.

● תלמידי חטיבת הביניים בבית הספר ע"ש רנה־קסן בירושלים בנו דגם מקורי של כפר יהודי באתיופיה.

● חניכי המדרשה ליהדות וללימודי ארץ ישראל שהוקמה בשדה שומרון נפגשים עם מנהיגים מקומיים ותושבים ערביים במסגרת הפעילות החינוכית המתקיימת ב־מקום.

לאחר קיצוץ של 10 אחוזים

3.7 מיליון דולר־תקציב הוועד הפועל של הקבה"א בתשמ"ה

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

תקציב הוועד הפועל של הקיבוץ הארצי יהיה בתשמ"ו 3,700,000 דולר. התקציב נמוך בכ־10 אחוזים מתקציב השנה הקודמת. הוועד הפועל של הקיבוץ הארצי אישר בישיבתו אתמול בגבעת חביבה את הצעת התקציב.

מזכיר הקיבוץ הארצי שמסר דו"ח על הרכב סעיפי התקציב אמר, כי בתקציב תשמ"ו בא לידי ביטוי הצורך לענות על צרכי השעה בדבר צימצום היקפי הפעילות, כל זאת מבלי לפגוע במערכת התנועתית, אשר הקיבוצים זקוקים לה עתה יותר מתמיד.

קווי הפעולה שנקבעו הינם: לא לקצץ בפעילויות החיוניות של המחלקות. עיקר הקיצוצים ייעשו בהקטנת צי־הרכב ובמספר הק"מ. והתוכנית הינה לקצץ 32 מכוניות ממצבת הרכב.

כן נמסר, כי למעלה ממחצית תקציב הקיבוץ הארצי מופנה גם השנה לפעילות החינוכית בארץ ובגולה, ולעבודה הרעיונית־פוליטית. תקציב ההנהגה הראשית של השומר הצעיר, לא נפגע, בשל הגידול שחל במשלחת המדריכים לאחר מאמץ רב שהושקע בעניין זה. מאידך נמסר, כי התנועה החזירה ארצה תשעה שליחים מאוסטרליה, ארה"ב וצרפת מבלי להחליפם. לגבי תשמ"ה נמסר, כי היתה העברה של 235 אלף דולר בתקציב שנבע בעיקר כתוצאה של מחיר הק"מ.

להפעיל הביקורת

הוועד הפועל אישר גם את תקציב ימי העבודה בתנועה שיעמוד בתשמ"ו על 205 אלף ימי עבודה. תקציב הנמוך אף הוא בכ־10 אחוז מאשתקד.

אריה גילת רכז המחלקה הפרסונלית מסר, כי עיקר הצמצום בימי העבודה ייעשה בעבודה הסוציאלית בקיבוצים, במחלקה הטכנית, בהשתלמות, בתנועה העולמית־מפ"ם, ובמוסדות חוץ.

הוועד הפועל אישר אתמול גם את העקרונות והתקנות לעבודתה של ועדת הביקורת בקיבוץ הארצי ארם. רגב רכז הוועדה מסר כי נקבעו עיקרים בעבודת הביקורת: אימות 3 הביצוע ומימוש על־פי מדיניות התנועה. ביקורת על קיום נורמות אישיות ומוסדיות בכל הרמות ומערכות ופריסה נכונה של כל מרכיבי המערכת.

כן נמסר כי הוועדה ערכה דו"חות ביקורת בשנה החולפת על: „אסיף" חברת השקעות, גבעת חביבה, מסעדת הקבה"א, המחלקה לחשמל ומחלקת הביטוח. בדיון בנושא זה תבעו מספר חברים להפעיל את מערכת הביקורת התנועתית גם על מוסדות איזוריים (מפעלים, מכללות, מוסדות וכו').

הוועד הפועל כיבד בקימה את זיכרו של יהודה שליין ז"ל שלקה בהתקף לב על שולחן עבודתו בשבוע שעבר. יהודה שליין שימש כרכז המחלקה המשפטית של הקבה"א וכיועץ הקיבוצים בנושאי חוק ומשפט. הוא גם ייצג את המפלגה בוועדת הבחירות המרכזית, ספד לו מזכיר הקיבוץ הארצי אפריים רוזן.

אנשים ואירועים

המשפחה הושמדה הכד נשאר

לבית מלון שבו התאכסנו אנשי המשלחת הישראלית, שבאו להשתתף באסיפה השנתית של אגודת יאנוש קורצ'אק בפולין, הגיע פדיאוס בורחבסקי כאשר כד עתיק בידו. הוא אמר לחבר המשלחת, בנימין אנוליק, מנכ"ל מוזיאון לוחמי הגיטאות, שמדובר בכד שמשפחה ששהתה בגטו נתנה לאימו . בצד האחרי של העיר. כדי למכרו ולהעביר את התמורה למשפחה היהודית. כפי שהיה נהוג באותה התקופה. זה היה חלק מחפצים רבים שמכרה אותם משפחה. במשפחות רבות אחרות, עבור היהודים, בינתיים. פרץ מרד גטו ורשה והמשפחה היהודית הוכחדה. וגם ביתו של פדיאוס נהרס לקראת סוף המלחמה. אך לדבריו, אמו שמרה את הכד כבעל ערך רגשי. עתה הוא החליט להעבירו למקומו הטבעי, לדבריו, במדינת ישראל, במוזיאון לוחמי הגיטאות.

לקחים רפואיים ממלחמת לבנון יוצגו בסמינר בארה"ב

לקחים רפואיים שהופקו בעת הטיפול בפצועי מלחמת לבנון שאושפזו במרוצת השנים האחרונות במרכז הרפואי רמב"ם בחיפה, יוצגו בסמינר בנושא „הטראומה של המלחמה", שיערך בתחילת החודש הבא בארה"ב.

הסמינר ייערך על ידי בית החולים „הר סיני" במיאמי בשיתוף אגודת הכירורגים האמריקניים. בין המשתתפים יהיה קצין רפואה ראשי של חילות היבשה האמריקנים, לויטננט ג'נרל וולן כיקר.

הלקחים שהופקו בעת מלחמת לבנון יוצגו בסמינר על ידי פרופ' יוסף ברנרס, מנכ"ל המרכז הרפואי, פרופ' משה פינסוד, מנהל המחלקה הנוירוכירורגית, פרופ' אורי בתר ופרופ' עמי ברזילי. בין השאר יציגו גם את הטיפול הייחודי בנפגעי תסמונת המעיכה, שיושם בחיפה בעקבות האסונות בצור. כן תוצג עבודה של רדיולוגיה של מלחמה, שבה הופעל הסורק האלקטרוני לשם קביעת עדיפויות במתן טיפול רפואי בפגיעות מורכבות. פגיעות אלה היו תוצאה של שימוש במטעני צד בלבנון, שגרמו לפציעות מורכבות אורטופדיות, כירורגיות ופנימיות. כן יוצגו הלקחים של הטיפול בחבלות ראש ואיתורים על ידי מדידת לחץ תוך גולגולתי.

(עתים)

הקונסול הפולני... בדרך

יתכן שבקרוב יישב נציג קונסולרי מפולין בבניין הישן של הבנק הפולני פ.ק.או. בת"א, ונציג קונסולרי של ישראל יתמקם בבניין הישן של השגרירות הישראלית בוורשה. נושאים אלה הם שיחות העיר בימים אלה בוורשה, והאיש ברחוב הפולני משוכנע שהדבר יתרחש בתוך זמן קצר. זאת מסר לכתבנו מנכ"ל מוזיאון לוחמי הגטאות בנימין אנוליק, שבא אמש מוורשה שם היה אורח בכנס יסוד של ארגון חסידי העולם בפולין. לדבריו, הפולני הפשוט אוהב את ישראל.

כנס יסוד

ב־20 בנובמבר התקיים בוורשה כנס היסוד של אירגון חסידי העולם בפולין בחסות הממשלה. בפולין מצויים 26 אחוז מכלל חסידי העולם. בנימין אנוליק הוזמן באופן מיוחד להשתתף בכנס היסוד. הוא ציין את העובדה שדווקא עתה אישרו בפעם הראשונה שלטונות פולין את קיום כנס יסוד הארגון בוורשה, עובדה המצביעה על יחס חיובי לישראל. נשיא הארגון בפולין הינו שגריר פולין בוותיקן אשר היה בעבר גם שר־החינוך בממשלת פולין.

יהודית צור

הוועידה ה־14 של הקבה"א בסימן המאבק למען הדמוקרטיה

הוועידה ה־14 של הקיבוץ הארצי תתקיים בשבוע האחרון של חודש ינואר ותעסוק ביחסי הקיבוץ והתנועה ובמאבק לישראל דמוקרטית.

הוועידה ה־14 תימשך שלושה ימים רצופים ותקיים את דיוניה ב„בית הבנים" שבקיבוץ כפר־מנחם. היום הראשון של הוועידה שיוקדש לנושא הדמוקרטיה אמור לעסוק, בין היתר, בנושאים: משבר בדמוקרטיה בארץ; התנועה והקיבוץ מול סכנת פאשיזם; הקשר בין המצב הכלכלי וסכנות אבדן הדמוקרטיה בישראל, ובדרכים לגייס את הקיבוץ הבודד והתנועה כולה למאבק.

בנושא „הקיבוץ והתנועה" תעסוק הוועידה ביומה השני בשאלות: כיצד מחזקים את המרכיב התנועתי בחברי הקיבוץ; האם התנועה היא פדרציה של משקים; בדילמה שבין האוטונומיה של חברי הקיבוץ והשתתפות התנועתית ובשאלות הערכות החדרית, הזהות הרעיונית־פוליטית וביחודו של הקיבוץ הארצי.

אבי בניהו

91 הורים תימנים לא התלוננו עדיין על העלמות ילדיהם

ראש הממשלה שמעון פרס, החליט להתערב בפרשת ילדי התימנים הנעדרים וביקש משר הקליטה, יעקב צור, להיפגש עם הוועד הציבורי לגילוי הילדים הנעדרים ולהביא את עצומתם בפני הקבינט.

הוועד שהוקם ב־1968, לחקור בפרשה, והמורכב מיו"ר טוב צדיק, הרב רצון ערוסי וראש המועצה של ראש העין, יגאל יוסף — החליט להגביר את החיפושים אחרי הילדים הנעדרים וביהוד, לאחר שאחד העתונים מסר, שהוא קיבל 342 תלונות מהורי הנעדרים, הוועד כמייצג ההורים, ביקש מבתי החולים שיעשו מירב מאמציהם, לערוך בדיקות להתאמת רקמות כשידרש לכך. חברי הוועד, טוענים כי בינתיים, נתגלו תעודות פטירה של 26 ילדים, שמצאו את מתם בבתי חולים; נמצאו עקבותיהם של שני ילדים מאומצים ללא ידיעת הוריהם, שניים נוספים שנלקחו למוסדות. אימוץ ה־22 ילדים שאין הסבר להעלמותם. המתמיה הוא שלפי הספירה שישנה בידי הוועד, אין יודעים דבר על גורלם של 9 ילדים שהוריהם לא התלוננו משום מה עד כה. חוסר דאגתם של הורים אלה עורר גם את פליאתו של שר הקליטה יעקב צור.

זכרית הוורדי

מגיפת איידס במרכז־אפריקה

בריסל. — מחלת האיידס מתפשטת בצורה מדאיגה מאוד במרכז אפריקה. מתברר כי מספרם של נושאי הנגיף גבוה פי 50 מאשר באירופה. והקורבנות הם גברים ונשים כאחד, לפי מספר מחקרים, שיוגשו בימי עיון שישי ושבת בבריסל, לרגל ועידה בין־לאומית על מחלת האיידס באפריקה.

כבר ידוע כי 20 אחוז מהמקרים של איידס באירופה וכ־80 אחוז בבלגיה אובחנו אצל חולים שמוצאם מאפריקה התיכונה, ובניגוד לרוב הגדול של החולים באירופה או באמריקה, אין מדובר בהומוסכסואלים או באנשים המכורים לסמים. (עי"מ)

על הפרק: ריגול „ידידותי" בוושינגטון

פרי של חשיבה מודיעינית מעוותת

חשיפת פרשת הריגול של ג'ון פולארד תאלץ את מוסדות הביון הישראליים לשלוף קלפים שהם אינם אוהבים לחשוף גם בינם לבין עצמם ■ המחיר עלול להיגבות לא רק ב„עריפת ראשים" מקומית, אלא בנזק ממשי למערכת היחסים בין המדינות

מאת אלכס פישמן

ערפל סביב פרשת הריגול של ג'ון פולארד מתבהר והולך, הן בוושינגטון והן בירושלים. מסתבר כי העניין הוא אכן רציני. לכל הגורמים הנדהמים והמזועזעים מהפרשה מתברר אט אט, כי ג'ון פולארד, מנתח נתוני מודיעין בצי ארה"ב, היה קשור בכל הנראה למדינת ישראל וריגל לטובתה.

מוסדות הביון במדינת ישראל נאלצו החל מסוף השבוע שעבר, כאשר נחשפה הפרשה – לשלוף את הקלפים שלהם, אותם קלפים שאין הם אוהבים להראות אפילו איש לרעהו. קלפים אלו חיוניים עתה יותר מתמיד, כדי לנסות ולדלות מן התסבוכת את קצה החוט הקושר את פולארד אל ארגון מודיעין כלשהו, אל מידע לגבי מי שגייס אותו ואישר את פעילותו ואל מי ששמר על קשרים עמו.

הנזק שגרמה חשיפת פרשיית ג'ון פולארד למדינת ישראל אינו ניתן כלל להערכה. ידוע לראשי הביון בארץ, כשם שידוע לראש־הממשלה, כי כדי לתקן במעט את אשר נעשה יהיה צורך בעריפת ראשים. הסטריפטיז המתחייב עתה בפני ידידינו האמריקנים חייב להיות מושלם. צריך יהיה לחשוף מי היה אחראי על מוסד הביון שהפעיל את פולארד בתקופה בה גוייס, והאם דיווח למשרד ראש הממשלה וקיבל אישור לפעולתו?

● **ירושה מהממשלה הקודמת?**

מותר לנו להניח, כי ג'ונתן פולארד גוייס והופעל טרם הקמת הממשלה הנוכחית. פולארד החל בעבודתו הנוכחית ב־1979, כנראה. אם ההנחה הבסיסית שלנו נכונה – כדאי לשאול כיצד זה משרד ראש הממשלה, המופקד על פעולות הביון, לא קיבל דיווח על פעילות זו. אין תמה, אפוא, כי שר הבטחון לשעבר, משה ארנס, ומשרד ראש הממשלה – על פי הדיווחים בתקשורת – הביעו תדהמה מהפרשה.

במערכת היחסים הבינלאומית ריגול בין מדינות הוא דבר חיוני, הנובע מכורח המציאות. אך במשחק זה יש כלל ברזל אחד: לרגל – מותר, להיתפס – אסור. על כלל זה עברה ישראל בפרשת ג'ון פולארד. על אחת כמה וכמה כאשר מדובר בריגול במדינה ידידותית, שבה מחיר ההתפסות אינו רק מחיר אישי שמשלם הנתפס, אלא בדרך־כלל נזק במערכת היחסים בין שתי המדינות.

● **ריגול יומיומי**

שליחי המימשל האמריקני בארץ, הרשמיים והבלתי רשמיים, עוסקים באיסוף חשאי של מידע לישראל במעשה יומיומי. הדגש הוא על איסוף מידע ולא על פעולות חתרניות, חשאיות. נזכיר את פרשת ספינת הריגול „ליברטי", שנפגעה במהלך מלחמת ששת הימים. לא רק ארצות־הברית עוסקת באיסוף מידע על ישראל. יש להוסיף לכך את כל המדינות הידידותיות, שיש להן נציגויות רשמיות בישראל. למשל, פרשת לכידתם של הנספחים הצבאיים האנגלי והאיטלקי, ליד בסיס חיל האוויר במרכז הארץ לפני חודשים מספר. שליחיה של ישראל עסקו בפעילות חשאית בארה"ב עוד טרם קום המדינה. שוב, להבדיל מפעילות חשאית חתרנית, מדובר פה בפעילות חשאית – אמנם בלתי חוקית – במטרה לקדם אינטרס של המדינה המרגלת ולא לגרום נזק למדינה בה מבוצעת הפעילות החשאית.

עוד מסוף שנות הארבעים, לפני קום המדינה, ניהלו שליחי הסוכנות היהודית פעילות חשאית בארה"ב בתחום הרכש, גיוס מתנדבים ופעולות אחרות, במגמה להבטיח את הקמתה ובטחונה של מדינת ישראל. כבר אז הסתבכו שליחי הסוכנות עם סוכני האף.בי.איי. מספר „מגויסים" אמריקנים נלכדו על־ידי האף.בי.איי. ונשפטו בינואר 1949 בבית משפט במיאמי. הטייס צ'רלי וינטרס, פרוטסטנט, הודה במשפט כי הוביל שלושה מטוסי הפצצה ב־17 לצ'כוסלובקיה (משם הועברו המטוסים לישראל). הוא הואשם ביצוא בלתי חוקי של מטוסים ונדון ל־18 חודשי מאסר. מקרה דומה הוא של שווימר, שחזר לארה"ב בכסליו 1949, כדי לעמוד למשפט בלוס־אנג'לס באשמת קשר להפרת חוק הנייטרליות, – בעוון יצוא עשרה מטוסי תובלה לישראל.

● **„התפעלות" בפנטגון**

לא אחת מביעים פקידים בפנטגון, באוזני מבקרים בישראל, התפעלות מן התרשצות שמגלים שליחיה הרשמיים של ישראל בכל הנושא הכרוך ברכש מארה"ב.

מאז עיסקת טילי הנ"מ „הוק" הראשונה בין ישראל לבין ארה"ב, בראשית שנות השישים, הלכו והתהדקו היחסים בין שתי המדינות בתחום שניתן להכליל תחת ההגדרה: „חילופי מידע בשיתוף־פעולה אסטרטגי". הסכמים צנועים יחסית לחילופי מידע מודיעיני בתחומים ספציפיים, הדוק הקשרים הצבאיים והגברת קצב מישלוחי הנשק לישראל, הביאו בעקבותיהם תלות גדלה והולכת של ממשלת ישראל בממשלת ארה"ב. המחיר ששילמה ישראל, על כך היה בין השאר הסכמים למיניהם בתחום העברת ידע מודיעיני. לשיאם הגיעו יחסים אלו עם חתימת הסכם ההבנה האסטרטגי ב־1983 ובאחרונה – שיתוף־פעולה הדוק בנושא המלחמה בטרור הבינלאומי.

אם כך, המידע לו נזקקה ישראל מארה"ב מבחינה אופרטיבית, עסק בשולי המידע המודיעיני ולא בעיקרו, שהרי זה ממילא הועבר בתוקף ההסכמים.

● **היה דיווח?**

רק חשיבה מעוותת של קצין בארגון מודיעין בישראל ושל המוסמך עליו בדרג הממונה היתה יכולה להסתבך ברכישת סוכן, שיעסוק באיסוף מידע אופרטיבי על פעילויות הצי האמריקני ומידע שורם אליו על תנועות של צבאות ערביים.

אם מרכיבים אלה אינם כלולים במזכר ההבנה האסטרטגי ובשיתוף־הפעולה המודיעיני בין שתי המדינות – הרי שאין שום תוכן להסכמים אלה. לכן, כל פרשת ג'ון פולארד ופעולתו המודיעינית, עבור מדינת ישראל בארה"ב, אינה ברורה. לא מובן מדוע לא הופסקה פעילות זו במועד על־ידי כל אותם אנשים שנראים כל כך מופתעים ומזועזעים היום, אפשרות סבירה יותר היא – שהם פשוט לא רצו על כך.

נזיפה – מתחת לשולחן

תפיסת מרגל היא גם הישג תעמולתי – בין אויבים ■ בין ידידים סוגרים פרשיות כאלה באלגנטיות, בצינעה. החשיפה עלולה להזיק לשני הצדדים

מאת עודד ליפשיץ

ארה"ב היא ידידה של ישראל, ולהיפך. ארה"ב פיתחה את הטכנולוגיה הצבאית הטובה ביותר בעולם. ארה"ב עוזרת הרבה לישראל, אבל לא מעמידה לרשותה את כל המידע שברשותה. ישראל במצב בטחוני קשה וזקוקה למידע הזה כדי לשמור על עליונות צבאית. המסקנה – ישראל צריכה לרגל בארה"ב כדי להשיג מידע חיוני לבטחונה.

ארה"ב היא ידידה של ישראל, ולהיפך. לארה"ב מאגר מידע מודיעיני אדיר, כולל על אויבי ישראל ויריביה, מדינות העימות הערביות והגוש המזרחי. ארה"ב אינה מעבירה לישראל את כל המידע הזה, בין השאר משום שישראל איננה הידידה היחידה שלה: יש לה גם ידידות ערביות: מצרים, ירדן, סעודיה. המסקנה – צריך לרגל בארה"ב.

למרות שארה"ב היא ידיד ענק וישראל היא ידיד זוטר, גם הענק מרגל אצל הזוטר. ארה"ב מרגלת בישראל באמצעות האזנה מהצי השישי, על־ידי סוכנים ונספחים למיניהם, המתרחשים בכל מה שאנו רוצים להסתיר מפניהם וכמעט אין ספק שיש לה כאן ג'ונתן פולארדים משלה: הלוויינים של ארה"ב מסוגלים לגלות כאן לא רק תנועות של יחידות צבא, הם אפילו מסוגלים לעקוב אחרי מכוניות חשודים בממשלתנו, למשל, אחרי נסיעותיו של הרב פרץ. כשהוא מתווך בין שרון לפרס. ב־67' ארה"ב שלחה לכאן את ה„ליברטי", אניית ריגול משוכללת שעקבה אחרי מהלך הקרבות. כשהטבענו אותה, בטעות, הם אפילו ביקשו, וקיבלו, פיצויים למשפחות המרגלים.

עד כאן – הכל בסדר. שם המישחק הוא ריגול הדדי, ומשחקים בו על־פי הגינונים המקובלים: כלי לדבר על זה. אם כבר מדברים – משקרים: אומרים שזה שנתפס לא ידוע לשולחיו. או שפעל על דעת עצמו, או שחרג מסמכותו או שמפעיליו הישירים טעו, כמו בכל פעילות. השיקול הוא שיקול של כדאיות: סיכון מול סיכוי ומחיר מול תפוקה אפשרית. שיקולי מוסר מסוג „לא יפה להתנהג ככה" אינם רלוואנטיים.

בפרשה הנוכחית יש שני כשלונות: אחד ישראלי, אחד אמריקני. אם ישראל אמנם הפעילה את פולארד, ואם המידע שהשיג אינו מצדיק את המשבר שיצרה תפיסתו – זהו כשלון. האחראים עליו צריכים לתת את הדין, והמערכת כולה צריכה ללמוד את הלקח. (במאמר מוסגר: ייתכן שבכלל אין כשלון. ייתכן שתפיסת מרגל מדי כמה שנים היא מחיר סביר לתמורה שנותנת מערכת יעילה להשגת מידע צבאי ומודיעיני). הכשלון השני הוא של ארה"ב, והוא החשיפה הפומבית של פרשת פולארד. בין אויבים, כמו ברה"מ וארה"ב, תפישת מרגל היא גם הישג תעמולתי לנוכחיו, והם מנצלים אותו: מגרשים דיפלומטים, מצהירים הצהרות. בין ידידים גומרים דברים כאלה בשקט, ובאופן אלגאנטי. נרגונים מתחת לשולחן. הסיבה – ידידות, כלומר – אינטרסים. האנגלים הם שאמרו, שלבריטניה אין ידידים קבועים, יש לה אינטרסים קבועים.

בעתיד הנראה לעין, ישראל היא אינטרס של ארה"ב, ולהיפך. החשיפה מזיקה לשני הצדדים, וגם לא הוגנת: כשאנחנו נתפוס את הפולארד שלהם, לא נוכל להחזיר להם באותו מטבע, לפחות לא כל זמן שהם נותנים לנו שלושה מיליארד דולר בשנה ולא להיפך.

היסטוריה של רגישות

איסר הראל: גם עתה לא חסרים חוגים בארה"ב הרואים בעין רעה את היחסים הקרובים עם ישראל. פרשה כזו עלולה לגרום נזק עצום לתדמיתנו בדעת הקהל האמריקנית

מאת חיים מרגלית

ג'ונתן ג'יי פולארד, מנתח נתוני מודיעין בצי האמריקני, ביום השישי שעבר בכניסה לשגרירות ישראל בוושינגטון הוא טען, לפי דיברי הכתבים בבירת ארה"ב, שריגל למען ישראל ועתה רודפים אחריו והוא מבקש מקלט לרעייתו ולו בשגרירות. השגרירות הזו, כידוע שטח אקסטריטוריאלי והלך עליהן ריבונות המדינה שהן מייצגות.

ג'ון ג'יי, בנו של פרופסור פולארד, הוא יהודי. הרב בסאות'בנד אינדיאנה, שהכניסו לעול מצוות, תיאר אותו כנער יהודי תם. האם, מולי, ידועה כפעילה למען הבונדס והקרנות. הרי לנו „סטורי" עם כל הסממנים שהתקשורת האמריקנית אוהבת.

בינתיים זה סיפור שאין לו אישור, אומר איסר הראל, ראש „המוסד" עד סוף 1963, ואני מקווה כי יתברר שאינו נכון. לדעתי אסור לרגל אצל ידידים. לדעת הראל, אין שום סיבה שבעולם לפעול בצורה חשאית נגד ארה"ב. זה אסור מבחינה טריטוריאלית ואסור מכל בחינה אחרת. ואם זה קרה, מרגיש איסר, זה מעיד על חוסר שיקול דעת, חוסר רגישות לאופי המיוחד של ארה"ב והתעלמות מוחלטת מכל מה שארה"ב עושה למען ישראל. בתחום הבטחון, הכלכלה, התרבות; ומותר לנו לומר, גם בתחומי הרוח. ארה"ב היא ידידה אמיתית ויחידה בכל העולם המערבי.

כאן באה השאלה, שאיסר ממש לא נותן לגמור אותה: „האם לא קרה שבין מדינות ידידותיות..." הוא ממש מתקומם על השאלה. „אין שום סיבה לרגל. ובשום תחום, בין מדינות ידידות, ואם יש מדינות שעושות כך. עלינו לרחוק מזה, משום שריגול מעיד על חוסר אמון, על קשרנות, נפלא מבינתי — ואני שב וחוזר ומדגיש, שהלוואי והסיפור יתברר כדמיוני –; נפלא מבינתי הסיפור עם פולארד. זה יכול לגרום לנו נזק שאינו ניתן כמעט לתיקון. בדעת הקהל. דעת הקהל באמריקה רגישה לדברים כאלה".

איסר חוזר לתחילת שנות ה־50 ומזכיר את אתל ויוליוס רוזנברג וד"ר סובלו, שהיו קשורים בפרשת הריגול האטומי. יש מי שאומר היום כי היתה זו היסטריה, שהתחילה בפברואר 1946, כאשר נאסרו בקנדה מרגלים רוסיים שניסו לגנוב את סודות פצצת האטום. פרשה זאת הובילה ל„ציד המכשפות" ולהוצאתם להורג של הרוזנברגים ב־1953. חשוב להסביר ממה נבע יחסם האמריקני הנורא. ארצות־הברית עזרה לרוסים במלחמת העולם

(המשך בעמוד 7)

„ג'יימס בונד" במערומיו

[illegible]

זהבה מוזס

ראש דסק לענייני היום: לני מורב
עורכת אחראית של עמודי החגים: עמית אנטר

מכתבים לידיד

היועץ — רועץ לימין

נפתלי היקר,

למה הם תוקפים את היועץ המשפטי לממשלה, פרופ' יצחק זמיר? העניין פשוט לגמרי. פרופ' זמיר סובר לתומו, כי מתפקידו להתריע נגד הפרות החוק או נגד האיומים לפעול נגד החוק. הוא מנסה להתגונן בכל מאודו נגד האשמה, כאילו פעולותיו או התבטאויותיו נובעות משיקולים פוליטיים, כאילו הוא בא לשרת את מחנה התבוסתנים המוותרים על חלקי המולדת, ומחמיר דווקא עם אוהבי ארץ־ישראל, הפאטריוטים האמיתיים. ליבי עם היועץ המשפטי, שנקלע לסבך פוליטי שבו מאמציו הכנים, הי ישרים, לשמש מגן למשטר החוק במדינה, מספקים תחמושת למבקריו מן הימין.

לא, פרופ' זמיר אינו „שמאלן" ולמעשה איני יודע כלל מהן השקפותיו, אך דבקותו בחוק מעמידה אותו באופן אוטומטי, שלא לרצונו בוודאי, בצד אחר של המתרס, נגד הימין הקיצוני, הקורא תיגר על שלטון החוק. אותו ימין אומר בקול רם, כי קיימים צווים לאומיים שהם מעל לחוק ושלמען השגתם חובה להפר אותו. אילו היה מישהו קם היום ומכריז שהוא נגד הרכוש הפרטי, והיה קורא בשם „הצדק הסוציאלי", שהוא מעל לחוקים הקיימים, לפרוץ לחנויות ולמפעלים ואולי אף לדירות של עשירים, כדי לחלק את הנכסים בין הנצרכים (האין זאת מטרה נעלה?), היה בוודאי זוכה מיד לטיפולו של היועץ המשפטי. זה אולי לא היה מסתפק בהתראה. אלא דורש לעצור את האיש המהווה סכנה לחברה בקריאתו הגלויה להפרת חוקי המדינה.

אך השוואה זו תתקל בוודאי בלעג ובוז מצד אנשי ימין, הרואים עצמם כבעלי חזון לאומי כללי, שפועלים בשם ציוויים עליונים (חלקם אף סבורים, כי אלה צווי אלוהי ישראל); שהחוקים הנחקקים על־ידי סתם נבחרי העם מתבטלים לעומתם כפיסות נייר חסרות תוקף. אומנם יגידו לי, כי אחרי סערת ההצהרות של מועצת יש"ע באו „הבהרות ותיקונים" מצד כמה ממנהיגיהם. על פיהם יש"ע תיאבק נגד החזרת השטחים באמצעים חוקיים וחס וחלילה לא תורים יד (או נשק) נגד מתנגדיהם או נגד כוחות הבטחון. אבל הכחשות אלה באו רק כדי לערפל ולטשטש את הכוונות האמיתיות, ולא לזמן רב. לפני ימים מספר פורסם כרוז, חתום על־ידי כמה עשרות אנשים, אשר המוטו העיקרי בו הוא, כי כל החלטה בדבר מסירת חלקי ארץ־ישראל לריבונות זרה „היא בלתי חוקתית. אנו חתומים מטה נתנגד לה".

שים לב לשינוי בהגדרה: במקום הדיבור על החלטה (של הממשלה או של הכנסת) כבלתי חוקית, הם מוסיפים אות אחת, ת, וממציאים הגדרה שאולי היועץ המשפטי לא יוכל להתמודד עמה. החלטה שלא תראה בעיניהם קבילה, מוגדרת כסותרת את החוקה — שכידוע אינה קיימת במדינת ישראל. הם אכן קובעים בעצמם את תוכנה של חוקת (קונסטיטוציה) כלעו המדינה, ובשם היצור שאינו קיים, מצהירים למעשה שיפעלו נגד ההחלטות של מוסדות המדינה המוסמכים.

כיצד באו למעשה תחכום כוזה אחד החותמים, איש אצ"ל ותיק, יואל עמרמי מגלה (ב„מעריב"), כי ההחלטה להשתמש בנוסח „בלתי חוקתי" נתקבלה בעקבות התייעצות עם מספר עורכי־דין. „הם הסבירו" — אומר עמרמי, — „כי מבחינה יורידית אין מקום לכתוב בלתי חוקי, כי למעשה כל החלטה שהכנסת מקבלת היא החלטה חוקית". עמרמי ואותה קבוצה שיזמה את גילוי־הדעת קיבלה את עצת המשפטנים שלהם להשתמש בהגדרה „בלתי חוקתי", כדי להוליך שולל את הציבור. עמרמי מודה בכך בעצמו: הניסוח הוא קצת פרובלמטי, אבל החשוב הוא להבין שאנו מתנגדים להחזרת שטחי א"י. מצידי אפשר היה לכתוב שהדבר הוא בלתי חוקי.

תוכל לשאול אותי, ידידי, מה רע בכך שאנשים אלה מבקשים לתת ביטוי להתנגדותם להחזיר שטחים? מה פסול בהבעת דעה, אפילו נחרצת, בעניין עתיד יהודה ושומרון? האין זאת זכותם הדמוקרטית, כמו זו של אלה התומכים בסיסמה „שטחים תמורת שלום"? גם כאן לא שמור מקום לספיקות. מכל מקום בפיו של יואל עמרמי: „אני מוכן להשתמש בכל האמצעים. אני לא יודע מה זה להלחם בשיטות דמוקרטיות. אצל כל אחד דמוקרטיה נתפסת בצורה אחרת".

חותם אחר על גילוי־הדעת, יהושע זטלר, לשעבר קצין המבצעים של לח"י, מתעטף באיצטלה דמוקרטית וחוקית על־ידי הקביעה, כי „לעם ישראל יש חוק אחר והוא מעל לכל החוקים, והוא זכותו על ארץ־ישראל" ואילו אחד החותמים, ד"ר אליעזר מתן, בתשובה לשאלה כיצד יתנגד ל„החלטה בלתי חוקתית", הציע „לפתוח את מילון אבן־שושן ולחפש בערך ,התנגדות'".

עשיתי כעצתו. הבנתי, כי הקבוצה הזו של החותמים על גילוי־הדעת התייעצה לא רק עם עורכי הדין, אלא אף הלכה לקבל סיוע במילון של אבן־שושן. ואומנם אני מוצא במילון הנ"ל שני פירושים ל„התנגדות". הראשון אומר — „אי־הסכמה לדעת אחר". אך לא לפירוש זה שלח אותנו ד"ר מתן. שהרי התנגדותם מובנת, ואיש אינו חולק על זכותם „להתנגד לדעת אחר" ואף לא לדעת הממשלה או הכנסת. אך יש גם פירוש נוסף במילון: מרי, עמידה כנגד. התנגדות התושבים למושל החדש, הצבא נתקבל בהתנגדות איתנה".

הדברים הם גלויים לגמרי עם תחכום פרימיטיבי למדי. שהרי לא היועץ המשפטי. ולא כל גורם אחר יוכלו לגנות את מי ששולח אותך למילון של אבן־שושן למצוא את ההגדרה להתנגדות, שעליה הוא מכריז. על־כן, מוטב שלא נשלה את עצמנו לגבי הכוונות האמיתיות של אותה „חזית לאומית" המתגבשת למאבק נגד החלטות מדיניות אפשריות.

יש להם, ללאומנים אלה, „קבלות" לכל דבר. הנה בשבועון ימני־קיצוני חדש, „הירדן", נזקקים לדברי דוד בן־גוריון משנת 1937, כי „הזכות על ארץ־ישראל אינה ניתנת להפקעה". בן־גוריון דיבר אז בקונגרס הציוני, כאשר איש עדיין לא חלם על הקמת מדינת ישראל, וקבע עמדה עקרונית שאין סמכות לשום יהודי לוותר על זכות העם היהודי בארץ". הוא התכוון לא רק למערב ארץ־ישראל, אלא גם למזרחה. כלומר לשטח שהיום נודע כממלכת ירדן. אך המצטטים שוכחים, כי אותו דוד בן־גוריון הכריע בזכות החלוקה, ולמען הקמתה של מדינת ישראל הסכים לגבולות 1947 — שעל פיהן הנגב והגליל היו מחוץ לתחומה של המדינה החדשה. אותו בן־גוריון עצמו, לאחר מלחמת ששת־הימים, לא הריע לכיבוש שטחי יהודה ושומרון, אלא קבע בפסקנות, כי הבטחון האמיתי הוא השלום, ולמען השלום יש להחזיר את כל השטחים.

תוכמת הציטוט פועלת בשני כיוונים. אני הייתי יכול למשל לדפדף בעיתונים ישנים ולמצוא ציטטות מפי מי שמשמש היום עורך משנה של אותו שבועון ימני, מאיר בן־גור, לשעבר איש השומר־הצעיר, למרבה חרפתו אף עבר בזמנו ב„על המשמר" ונחשב לפני כמה עשרות שנים כשמאלן בתנועתו, שממילא היתה שמאלית. אני בטוח, כי לחוזר בתשובה לעבר הימין־החרש לא ינעמו הציטטות הללו.

אך עלינו לחזור ולעסוק כמה שותי־חלנן — היועץ המשפטי של הממשלה. לא רק הימין המטורף תוקף אותו בשצף קצף, אלא גם הימין המימסדי, זה היושב בממשלה. שניים מאנשי הליכוד כבר תבעו את פיטוריו, ואילו מ"מ ראש הממשלה יצחק שמיר — במקום לדחות את התוקפה עליו — רמז שיועצים משפטיים מתחלפים: מדי פעם, תוך קריצת־עין לעבר אלה הדורשים לפטרו מיד. כל אלה מבקשים לסלק את פרופ' זמיר רק מסיבה אחת — האיש מתעקש משום מה להגן על סדרי החוק במדינה. ומכיוון שהחוק הוא המכשול העיקרי בנסיון לכפות את דעת המיעוט על הרוב, תרי המגן עליו חייב ללכת. אולי יצליחו למצוא יועץ משפטי „לאומי ופטריוטי", אשר ימצא דרך להוכיח, כי הציוויים הלאומיים המיסטיים הם מעל לכל חוקי המדינה והחלטותיה של הכנסת.

שלך בידידות,
מארק גפן

חוק ההזדמנויות הבלתי־שוות

מאת יעקב רבי

אפליה לטובה בהגשת שירותים רפואיים — אפשר שאין הדעת סובלתה בשום מקרה, בשום נסיבות. הרי ישראל אמורה להיות מדינת סעד ורווחה, שהכל זכאים בה לאותה מידה של סעד ורווחה. ומנהיגיה ונבחריה, שופטיה ודייניה ופקידי הרשות הבכירים שלה — אינם ראויים להעדפה. עזרה רפואית משמעה פיקוח־נפש, ובפיקוח־נפש הכל שווים. ועצם ההכרה במעמד של יחסנים היא פגיעה בעקרון של זכות החיים השמורה לכל אזרח במדינה. זו כמדומה זכות האדם האלמנטרית ביותר.

לכן היוזמה התחיקתית שמבקש לנקוט ח"כ יאיר צבן משוועת בצידקתה. כל שכן בשעה שהיושבים ראשונה במלכות והשולטים באוצרה של מלכות ובחלוקת משאביה — מקצצים בתפקידי הבריאות המיועדים לכל עם ישראל, מה שמביא שוב ושוב למצב של משבר בבתי־החולים ושאר השירותים הרפואיים והסיעודיים ומערער את סיכוייהם של חולים רבים, מהם כרוניים, שאינם משתייכים ל„אצולת הממשל" — להחליף כוח, להחזיק מעמד, להעלות ארוכה למרוויהם. ועל אחת כמה וכמה בשעה ששוחקים את קצבאות הזקנה והנכות, כלומר בשעה שפוגעים במודע באותו חלק של האוכלוסיה שהוא פרוץ ממילא, מטבע חולשתו וגילו, למרעין בישין למיניהם.

יש פן נפסד נוסף לנוהג ישראלי זה של אי־שוויון בהזדמנויות להרפא. שאור שבעיסה בתוך ציבור היחסנים, בני עלייה מעטים, זכאים לטיפול רפואי מן המובחר, דהיינו במרכזים רפואיים בחוץ־לארץ ששמם הולך לפניהם. אפליה לטובה כפולה ומכופלת זו יש בה משום עלבון למוניטין שיצאו — בצדק

עזרה רפואית משמעה פיקוח נפש ובפיקוח נפש הכל שווים. ההכרה בזכותם של יחסנים היא פגיעה בעקרון זכות החיים השמורה לכל אזרח במדינה

גמור — למוסדות רפואה ישראליים, להישגיהם ולחידושיהם. ואם בכל זאת יש מקרים, מפעם לפעם, לא לעתים קרובות, שרק מרכז רפואי חוץ־לארצי מסוגל להושיע חולה ישראלי שנסתכן בחוליו, או לקרבו ביתר יעילות להחלמה — מדוע יובטח הטיפול הרפואי בנכר, על חשבון המדינה, לפי השתייכותו של חולה לעילית שכבתית החברתית־מימסדית ולא לפי חומרת חוליו של אדם, יהיה אשר יהיה, לבל יצטרכו בני משפחתו להזדקק לצדקה, לפנות בזעקה וקיים לעזרתם של רחמנים בני רחמנים?

בתנאים נורמליים, בשנים כתיקנן, אין זה עוול כבד מנשוא להעניק מענק של סעד רפואי לנבחרי ציבור ולמשרתי ציבור. לא כן כשהמדינה מתחבטת בבעיות כלכליות קשות, הכרוכות ממילא בבעיות חברתיות חמורות. בנסיבות אלו, מה העצה היעוצה, מה הפתרון המתבקש? האם לבטל פתאום לפתע את כל ההטבות הניתנות כיום לאנשי „אצולת המימשל" לשם שמירה מעולה על ציפור נפשם, על פתיל חייהם? אולי זאת משאלת לב חסודה, אבל לא ריאליסטית. נקל לשער שימצא רק קומץ צדיקים אשר יסכימו בחפץ לב עם גזרה כזו ואף יכריזו קבל־עם שהם מוחלים ומוותרים על ביטוח רפואי מקסימאלי להם ולבני משפחותיהם. הברירה ההומאניטארית היחידה היא לשוב ולתכנן את סדר העדיפויות הממלכתי מתוך נתינת דין לפיקוח הנפש הכלל־לאומי, לא היחסני־אליטיסטי. לבריאות העם, העם כולו, למגדול ועד קטון — צריכה להינתן דרגת קדימות עליונה. אפשר לייעל את שירותי הבריאות, אבל אין לקצץ את תקציביהם מתוך נוסחה אדמיניסטרטיבית. כל יודעו כהוא זה הטיפול הרפואי של „נתיני" ישראל, הם ישישים ונכים וידועי חולי כרוניים, כשם ש„שליטי" ישראל, המאיישים את המימשל הישראלי, יוסיפו ליהנות מכל טוב, לרמת סיכויי בריאות טובה. כל בני ישראל הם סמוך באותה מידה.

הספק עדיין מנקר

ההנחיות שהוציאה הרבנות הראשית עומדות בסתירה להסכם עליו חתומים ראש הממשלה ונציגי העדה האתיופית ■ אסור להבטיח?

מאת ישראל זמיר

הרבנות־הראשית, כבלי־הנראה, קיבלה את המנדט שלה ישירות מן הקדוש־ברוך־הוא ותפקידה לאכוף עמה על עם ישראל. היא אמנם מגישה את תקיימים של העדה האתיופית באוזנינו ואף הבטיחות להם הרים־וגבעות ובלבד שיפסיקו את השביתה המבישה ההיא מול „היכל־שלמה". אך עתה חוזרת להתעטף בשיריון הסירוב. בהיכל פנימה חוגגו היהודים „המכשרים" את ראש־השנה בשירה ובצהלה ואילו בחוץ, בקור הירושלמי, התאבל לו בדומיה שבט יהודי שוהר, ששמר בקנאות על אמונתו ועל מורשתו, ואילו נציגיו עלי־אדמות של הקדוש־ברוך־הוא — הרבנים הראשיים — מסלום כיהודים, אלא אם יטהרו ויטבלו.

עתה התפנתה הרבנות־הראשית להטיף מוסר לחכמי העדה על ירידתם של הערכים המוסריים בקרב צעירי העדה האתיופית. העובדה שנערה אתיופית הרתה ללא נישואין, היא מעשה נבלה לדידם, ואם „החוטאים" רוצים „לתקן את המעוות", אך דרך אחת נותרה כיום — להיטבל. לא רציתם להיטבל כפי שדרשנו מכם בתחילה — עתה נאלץ אתכם להיטבל למען לא תשריצו ממזרים בישראל רחמנא־ליצלן — הם אומרים. העובדה שהבחורה האתיופית חושבת להתאבד והבחור עולמו חרב עליו — אינה מעניינת את בעלי המהדרין שבמהדרין.

צעירי ישראל אינם כידוע „טהורים" יותר מצעירי האתיופים. אלפי בחורות בישראל הרות מדי שנה מחוץ לנישואין, ואילו הרבנות־הראשית של מדינת־ישראל אינה מעלה אף על הדעת להעיז ולתבוע מהן טבילה. ההשפלה הזאת נועדה ככל הנראה רק לאתיופים. לאלה שאינם נכנעים לרבנים הראשיים, מעניין שדווקא ה„ראשון־לציון" התייחס לטבילה כאל דבר שולי, אך דעתו כידוע אינה עוד מקובלת.

העדה האתיופית, שהתמרדה בזמנו, התפייסה לאחר דין־ודברים קשה וארוך ובהתערבות ראש־הממשלה, הושגה סוף־סוף הפשרה הגואלת והשקט והשלווה חזרו לשכון במרכזי הקליטה. הרבנים אומנם הבטיחו חגיגית וככך נסתיימה „הפרשה העגומה". אך לאחר מעשה חזרו בהם, כלום אסור להבטיח?

הנחיות בניגוד להסכם

אותם בחורים צעירים, שפגשנו בלילות הקרים איאו בירושלים, כשעיניהם הבכויות נוצצות מעלבון ומזעם צורב, ולאחר שביתה ארוכה ומיגעת — האמינו בתום־לב כי אכן השיגו הכרה ביהודותם. עתה יצא המרצע מן השק והוכח להם תר־משמעיתו רבותי, זו טעותו הרבנים פשוט שיקרו לכם במצח נחושה. הם הבטיחו את שהבטיחו, כדי שתפסיקו לשבות, כדי שיהיה שקט, כדי שמצלמות הטלוויזיה בעולם לא תתמקדנה עליכם. עתה, עם שוך הסערה, אפשר בציניות להתכחש לכל. ראש־הממשלה עסוק בימים אלה בבעיות „בוערות" ואינו מסוגל לוודא שמה שהובטח לו מטעם הרבנות הראשית אכן מקויים.

ההנחיות שהוציאה באחרונה הרבנות־הראשית עומדות בניגוד מוחלט להסכם עליו חתומים ראש־הממשלה ונציגי העדה. לפי ההסכם, לא כל יהודי אתיופיה חייבים בטבילה. ואילו בהתאם להנחיות החדשות של הרבנות הראשית כל אחד יטבול „כדי לצאת ידי כל הספקות ועל מנת למנוע לעז מכל מה שהוא". כך מפרשת הרבנות הראשית כשהציניות נשפכת מבין השיטין.

משכורות מידי שמים

אין מנוס אלא להפקיע את הנושא כולו מידי הרבנות־הראשית ולהפנות אותו לערכאות משפטיות, ואם יהיה צורך, אף להקים ועדה ממלכתית. הרבנות אולי רואה עצמה נציגתה המוסמכת של השכינה עלי אדמות, אך מדינת־ישראל היא עדיין מדינת חוק וההסכם שחתום עליו ראש־הממשלה ונציגיה של עדה — אפילו הרבנות־הראשית (שכל פרנסיה ונגבריה הם פקידים ממשלתיים המקבלים משכורת מקופת המדינה) חייבת לכבד, אלא אם זו תחליט לקבל את משכורתה מ... ידי שמים.

ובינתיים, המרירות בקרב צעירי העדה גוברת ומרקיעה שחקים. ממקורות שונים נודע, כי אותה נערה הרה אינה יחידה בעדה והזמן כידוע, במקרים מן הסוג הזה, משמעותי מאוד.

הבאנו ארצה קהילה יהודית, אולי מן העתיקות ביותר. מבצע הבאתם היה אחד מרגעי השיא של האחריות הלאומית והתעוזה היהודית. הם נחתו בלוד, כרעו ונישקו את האספלט הקדוש, בהאמינם כי שבו סוף סוף אל מקור יהדותם, אל ארץ אבותיהם.

אך לא חלף זמן רב והרבנות־הראשית הבהירה להם היטב היטב כי לדידה הם יהודים־בספק, אלא אם ייטבלו, ורק הרבנים הראשיים מחליטים מי הוא יהודי ומי בספק

מאת עוזי מחנאימי

קרובים־רחוקים

כשאור דולק בחדרי אמ"ן

כשנדלקות לפנות־ערב הנורות בחדריהם של חוקרי אמ"ן, סועדים כבר חוקרי משרד החוץ ו„המוסד" את ארוחת־הערב בקרב בני משפחותיהם. עשרות קצינים צעירים ומפקדיהם, הבכירים מהם לא בהרבה, שוקדים ימים כלילות על „ניירות", שבהם מתומצתת המלה האחרונה של „אמ"ן".

המלצות „ועדת אגרנט" על פלורליזם של גופי המחקר בקהיליית המודיעין מתנפצת זה שנים על פני המציאות החברתית בישראל: בצבא, למרות כל ההסתייגויות, עובדים קשה ותוך תחושת אחריות ורצינות רבה יותר מאשר במגזר האזרחי. בתחומים אלה קשה מאוד לעשות עבודה רצינית בשעות עבודה מקובלות של „פקידי ההסתדרות".

והתוצאה צפה ועולה מדי יום: ניירות־העמדה והערכות המצב של אמ"ן זוכות להתייחסות הרצינית ביותר אצל „הקברניטים", ולא מדובר רק בתחומים צבאיים טהורים בלבד, אלא כמעט בכל תחום ותחום הקשור לזירה הבין־לאומית, בין אם המדובר בארצות־ערב או כל מקום אחר.

השקעת התשומות היא כמובן רק חלק מהתשובה לשאלה, מדוע חוקרי אמ"ן מובילים בראש. חוקרים אלה צעירים בכמה שנים טובות מעמיתיהם בקהיליית המודיעין ובמשרד החוץ ונתונים במערכת היראריכית נוקשה. לעובדה זו משמעות רבה ביותר. גאוות היחידה המהולה בהתלהבות נעורים ובמוטיבציה עצומה למצוא עוד פרט חדש כדי לצרפו לפסיפס ההולך ונרקם, הינה בעלת חשיבות בעבודת המחקר, שהיא לעיתים קרובות אפורה וקשה.

יתרונם של חוקרי אמ"ן נרכש גם בשל תחושת האחריות הרבה של כל חוקר וחוקר. כי בכל שעה משעות היממה הוא עשוי להיקרא למפקדו כדי לתת דין־וחשבון על התרחשות כלשהי בתחום אחריותו. תחושת האחריות נובעת גם מהידיעה כי הערכה שגויה של החוקר, לפעמים צעיר בראשית שנות העשרים, עלולה לסכל מבצע מודיעיני. תחושת אחריות זו נמשכת, גם כשאותו בחור ועמיתיו צריכים להעריך התרחשות מדינית, אשר גם אם תופרך — לא יפלו השמים על הארץ.

אחריות זו, שאינה ניתנת לחלוקה, היא גורם נוסף הנותן מקדם משמעותי לחוקר באמ"ן על הקולגות. נתון נוסף המעניק אולי את זכות ה„מט" לאנשי אמ"ן היא העובדה, שהם יושבים על „בור השומן" של מאגר המידע. לאמ"ן הבכורה בשירותי איסוף המידע של מדינת ישראל. וכך, כאשר אותו גוף אשר אוסף את המידע גם מעריך אותו, אך טבעי הוא שישחרר לגופי מחקר אחרים רק מידע שיראה כרלוונטי עבורם. וכך, תמיד יראה ראש המחקר באמ"ן את כל המידע, ואילו המקביל לו במשרדים האזרחיים יראה רק את מה שיעבירו אליו. וזה לא תמיד הכול.

דפוסי החשיבה באמ"ן לא השתנו בהרבה מאז מלחמת יום־הכיפורים, שהיתה תראומטית עבור כל צה"ל, ובמיוחד למחלקת המחקר באמ"ן. עם זאת, הספקנות גברה, ועמה התחושה כי המלה הכתובה, המסכמת תהליך צפוי כלשהו, עלולה לטפות על פני כותביה.

בשנה האחרונה הפליאה המערכת המחקרית בהערכותיה. הפליאה, כיוון שההיסטוריה של המחקר באמ"ן אינה סוגה בהצלחות מרשימות, ובמערכת זו הכשלונות בולטים כתמרורי דרכים בהיסטוריה שלנו. המערכת הפליאה גם משום, שרבים וטובים — ביניהם קציני אמ"ן בכירים לשעבר ובתוכם תא"ל יואל בן־פורת שהיה אחראי במלחמת יום הכיפורים על תחום האיסוף החשוב ביותר — פוסלים מכל וכל את יכולתה של המערכת המחקרית באמ"ן לחזות תהליכים בעולם הערבי הסתום ומופלא גם לבני ערב עצמם.

כך או אחרת, חדות האבחנה וההצלחה בניתוח הארועים מדגישים שוב, כי עם כל המגבלות של היכולת להעריך את העולם הערבי, אמ"ן מציב את הנבחרת. זה מה שיש ועם זה כפי שאומרים, צריך לנצח את המלחמה.

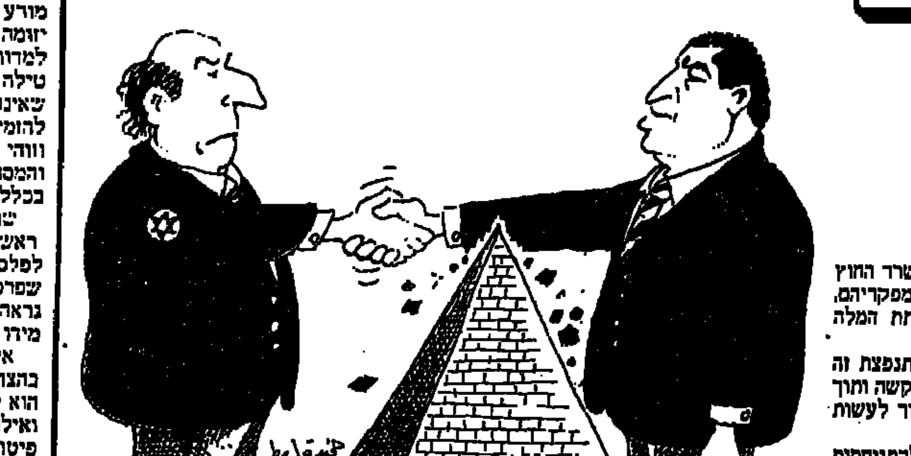

השלום בעיני קריקטוריסט סורי

שמיר קודח לשחל חורים בשלום

אם לא יחול שינוי של הרגע האחרון, יגיע לישראל. ביום רביעי שר האנרגיה המצרי, עבד אל האדי קנדיל, למפגש עם עמיתו הישראלי, השר משה שחל.

שחל הפך זה מכבר לחביבם של המצרים. בעת ביקורו האחרון במצרים זכה לכבוד מלכים ונפגש עם הנשיא המצרי, חוסני מובארק.

מי שסבור כי שני השרים ישוחחו ביניהם רק על ענייני נפט ואנרגיה, טועה כמובן. השר המצרי, המקורב מאוד לנשיא מובארק, ימצא בוודאי מסילות לרה"מ, שמעון פרס, דרך השר שחל, מהשרים המקורבים ביותר לראש הממשלה.

כך קורה, שעבד אל האדי קנדיל ומשה שחל הופכים למתווכים הנמרצים ביותר למען השלום. מה אם כן צפוי שיביא עמו שר האנרגיה המצרי?

בראש ובראשונה מצפים בישראל, כי שר האנרגיה המצרי יביא עמו השבוע את הדו"ח הרשמי של ממשלת מצרים על הרצח בראס־בורקה. הסיכויים לקבל את הדו"ח הזה היו מצויינים עד ליום שבת האחרון. בשבת שלח שר החוץ, יצחק שמיר, שדר למצרים באמצעות השגריר חסר האונים בקהיר, משה ששון. שדר זה צימצם במידה רבה את הסיכוי לקבל את הדו"ח המיוחל, והסיבה פשוטה: אף אחד לא אוהב שמציבים לו תנאים. שמיר שלח למצרים שלל תנאים לחידוש שיחות טאבה, ביניהם גם קבלת הדו"ח על הרצח. כלום לא ידע שמיר, כי השר המצרי מגיע השבוע ועשוי להביא עמו את הדו"ח?

הרושם הוא כי שמיר, כדרכו בקודש, מנסה לחבל בכל צל של סיכוי לנורמליזציה עם המצרים. מי שהתנגד לשלום עם מצרים ממשיך לנסות ולהמית אותו.

האמת היא כמובן, שהתנהגות המצרים בפרשה היתה די נבזית. אך הצבת תנאים אינה בדיוק הדרך המומלצת לפתור בעיות בין מדינות. מה גם ששמיר הקציב למצרים למחרת הרצח 48 שעות(!) להגשת דו"ח על הרצח.

נראה כי שחל ועבד אל האדי קנדיל, בסיועו של ראש הממשלה, יצטרכו בעת הביקור (אם יתקיים) להתגבר על עקשותו של שר החוץ. אם יצליחו, תצא כבר בחודש הבא משלחת ישראלית למצרים במאמץ לסלול את הדרך לפגישת הפיסגה המיוחלת בין ראש הממשלה לנשיא המצרי.

בצבאות ערב

דרושים אנשי הג"א

★ ירדן

הצבא העממי בירדן הוא מסגרת צבאית למחצה, משהו בין הג"א לצבא אצלנו. משימות צבא זה, אשר מתארגן לאחרונה בירדן, הן בדרך־כלל הגנתיות, ביניהן: השתתפות בעזרה במקרה של אסונות טבע, אבטחת נכסים ציבוריים, השתתפות במשימות הג"א, אבטחת קווי תחבורה ואמצעי־קשר קווי ואלחוטי של כוחות הצבא. מדי הצבא העממי שונים ממדי הצבא הירדני הסדיר. אנשי הצבא העממי לובשים מדים חומים.

תא"ל חלאילה, מפקד הצבא העממי הירדני

העיתונות הירדנית, אשר מסרה פרטים על הצבא העממי, מדווחת כי מפקד הצבא הוא תא"ל עבד אל מגיד חלאילה, איש הצבא הירדני. מדריכי הצבא הם קצינים בצבא הירדני.

הירדנים עדיין לא פרסו את הצבא העממי בכל רחבי הממלכה, אלא רק בחבל הבלקא, בשל קרבתו לגבול עם ישראל. באזור זה הוקמו 12 בסיסי הדרכה. המתגייסים לצבא העממי מצויידים ברובי „קלצניקוב" ובנגוד לצבא הסדיר המשתמש בנשק מערבי, מקלעי נ"מ ותולרים.

★ סעודיה

סעודיה מגדילה את צבאה ללא לאות. מפקדת הצבא הסעודי, בודקת עתה אפשרות לרכוש טנקי לחימה חדשים לכוחות היבשה. הטנקים שבוחרים הסעודים הם: הטנק הבריטי „צ'לנג'ר", הטנק הברזילי „אוזוריו", הטנק הצרפתי „אי.אם.אקס 40" והטנק הגרמני „ליאופרד־2". כנראה שהסעודים יבחרו בין הטנק הבריטי לטנק הברזילי. הטנק הצרפתי „אי.אם.אקס 40" לא יירכש ככל הנראה, כיוון שהסעודים מתקשים לתחזק כ־300 טנקים מסוג קודם הנמצאים ברשותם.

בנוסף לטנקים לא שוקטים הסעודים על שמריהם גם בתחומים אחרים. הצי הסעודי קיבל לאחרונה את הפריגטה הראשונה „אל מדינה". הצרפתים סיפקו לסעודים גם טילים נגד ספינות המשוגרים ממסוקים מדגם „רופאן". בחודש מאי האחרון קיבלו הסעודים מארצות־הברית מטוסי תצפית מסוג „נורתרופ אם 5". כוחות היבשה הסעודים ממשיכים לקבל משלוחים אחרונים של תותחי 155 מ"מ, בהתאם לעיסקה שנחתמה ב־82' עם בריטניה.

★ מצרים

מי שסבר כי הנשק המערבי שרוכשת מצרים מאז סילוק המומחים הסובייטיים ידחוק לחלוטין את הנשק הסובייטי, טעה. מסתבר כי המצרים עושים כל מאמץ כדי להמשיך ולתחזק את הנשק הסובייטי ובמידת הצורך אף לשפרו ולשכללו.

במסגרת שיפוץ המטוסים הסובייטיים, צוידו גם מטוסי „מיג 21" במערכת תצפית וכן במערכת אמריקנית לשיבוש אלקטרוני ובטילי אוויר־אוויר מדגם „סיידווינדר".

הצבא הבריטי זכה במכרז להחליף את התותחים בטנקי ה„טי. 54" ה„טי. 55", הסובייטיים המיושנים. בריטים יציידו את הטנקים הסובייטיים בתותחי 105 מ"מ בריטיים. ברשות המצרים עדיין ישנם 200 טנקים מדגם זה.

המיקוש המסתורי במפרץ סואץ בשנה שעברה הניע את מצרים להודרז ולרכוש מהולנד שולות מוקשים משוכללות. מחירה של כל שולת מוקשים כזו 40 מיליון דולר. ספרד, יצואנית נשק קטנטונת, נהנית אף היא מתנופת הרכש המצרי. מצרים קיבלה לאחרונה 600 נגמ"שים ספרדיים המצויידים במערכת ראיית לילה מתוחכמת.

★ לוב

לוב חתמה לאחרונה על הסכם עם חברה ארגנטינית על עיסקה ששוויה 10 מיליון דולר. על פי ההסכם יוסבו שני מטוסי „הרקולס סי־130" הנמצאים בשרות חיל האוויר הלובי למטוסי תדלוק, אשר באמצעותם ניתן יהיה לתדלק את מטוסי הקרב הלובים באוויר.

★ אלג'יר

אלג'יריה ממשיכה בחודשים האחרונים לגוון את מערכות הנשק שברשותה. חיל האוויר האלג'ירי רכש לאחרונה מסוקים קלים מתוצרת רומניה. (אלה הם למעשה מסוקים צרפתיים המיוצרים ברשיון ברומניה). חיל האוויר האלג'ירי ירכוש כנראה גם מטוסי אימון וסיוע קטעי מתוצרת יוגוסלבית־רומנית. חיל־הים האלג'ירי רכש לאחרונה ספינת־קרב סובייטית קלה מדגם „קוני". הספינה מצויידת במשגר קטיושות וטילים נגד מטוסים.

טוב להיות עיראקי

מועצת ההנהגה המהפכנית בעיראק החליטה בישיבתה בספטמבר 85 להעניק לעיראקים... [illegible]

רשות הקורא

אבטלה יזומה

דומני שאין בקרב העובדים מי שאינו מודע לכך כי האבטלה והפיטורים הם מדיניות יזומה של הממשלה. הרואה באבטלה פתרון למדווי המשק והכלכלה. הממשלה היא המבטילה את פועלי „הארגז" ו„מרכבים". בכך שאינה מאפשרת לקואופרטיבי התחבורה להזמין במפעלים אלה את שלדי האוטובוסים. וזוהי רק דוגמה אחת מני רבות. שר התעשייה והמסחר אינו עוסק בצמיחת התעשייה. זה בכלל לא מטריד אותו.

שרון. „גיבור" מלחמת לבנון, עסוק למעלה ראש במסע הסתה נגד ראש הממשלה. המנסה לפלס דרך אל השלום. לדעתו. צפויה סכנה שפרס ינטוש תפישת עולם יהודית־ציונית. נראה כי שרון חושש שמא, חלילה, יישמט מידו שרביט המלחמה.

אין גם אף טיפה של כנות ויושר בהצהרותיו של שר העבודה והרווחה כאילו הוא לוחם נגד פיטורים — איפה? מתי ואיך? ואילו שר האוצר מדבר השכם והערב על פיטורים. כאילו מדובר על חפץ דומם ולא על אנשים חיים.

שרים אלה אינם חשים את כאבו של אדם עובד, שפתאום מחשיכים עליו את עולמו והופך לאדם חסר־אונים שאינו יכול לכלכל את משפחתו. שרי הממשלה אינם חשים מה הם מעוללים לאדם העובד. המנושל מהעבודה ומהחיים.

ברנר כתב כי חיי העבודה הם החיים האמיתיים של האדם. העבודה היא חיינו אינה סתם סיסמה; „לחם ועבודה" זו סיסמה לוהטת הנזעקת מליבו של המובטל. מוצדקת איפוא כל הפגנה של מפוטרים ומובטלים, ותהיה סוערת ככל שתהיה.

המזכיר החדש של מועצת פועלי תל־אביב. טדי קאופמן, הצהיר בנאום הבכורה שלו בישיבת מליאת המועצה: נשלול תכלית שלילה את הכוונות ואת המדיניות לראות בפיטורי עובדים פתרון לכל תחלואי המשק. נדאג לתעסוקה מלאה לחברי ההסתדרות בתל־אביב — יפו. ניאבק על כך. בטוחני שטדי, כפי ששירת נאמנה במשך שנים את אלפי העובדים בעיריית תל־אביב, כך ישרת את פועלי תל־אביב, ויממש את הצהרותיו.

מנחם טובין, תל־אביב

הסבא ולא האבא

ב„על המשמר" מיום 16.10.85 במדור „טלקס" הופיעה ידיעה קצרה של א. שילוני (במסגרת) תחת הכותרת: חוסיין מתעניין בספר בהוצאת „יד בן צבי". ממש נדהמתי כאשר בסוף הידיעה קראתי את המשפט: „בשל פרטים שונים הכלולים בספר והנוגעים לקשריו של אביו עבדאללה עם היהודים." כל בר־בי־רב יודע, שעבדאללה היה רק סבו של חוסיין ואביו היה טלאל, בנו של עבדאללה. טלאל לקה בנפשו והיה מאושפז שנים רבות במוסד סגור בשוויץ, עד יום מותו שם.

כאשר עבדאללה נרצח על מדרגות מסגד כיפת הסלע, המלך חוסיין בהיותו עדיין קטין, ובני המשפחה, כולל אימו, היו לעוצרים.

ירחמיאל יהושע, חיפה

אשר שילוני משיב:

הקובל צודק: במשיכת קולמוס מהירה הפכתי את עבדאללה לאביו של חוסיין. עם המתלונן ועם טלאל, אביו של חוסיין — הסליחה.

היסטוריה של רגישות

(המשך מעמוד 5)

השנייה לא רק במשלוחי נשק, רכב ומזון. היא עזרה לברית־המועצות בתחום הפוליטי. אלמלא עזר רוזבלט ביאלטה ב־1945 לסטאלין, פני העולם היו אחרים. צ'רצ'יל הזהיר אז מבוגדנות הרוסים והאמריקנים לא האמינו לו.

כאשר התגלתה פרשת מרגלי האטום בסוף 1949 על־ידי הנשיא טרומן, נמצא שלא מעטים מהם היו יהודים. מי שסבל ונחשד אז היו יהודי ארצות־הברית, ולא רק הם. צריך לזכור את ימי שלטונו של אייזנהאואר כנשיא (1953־1960), כשיחד עם שר־החוץ שלו ג'ון פוסטר דאלס ניהל מדיניות חשדנית, צרת־אופקים ורחוקה מלהיות ידידותית כלפי מדינת ישראל. אייזנהאואר ודאלס „חשדו" שיהודים הם פרו־קומוניסטים, ובמיוחד בישראל. אז, בשנות ה־50, עלו לארץ יהודים רבים ממזרח אירופה, הם דיברו שפות סלאביות ובשביל האמריקנים זה הספיק כדי לעורר חשדות.

הרגישות באמריקה כלפי מרגלים לבשה אז ממדים מבהילים ולכן יש להיזהר. גם עתה לא חסרים חוגים בארה"ב הרואים בעין רעה את היחסים הקרובים בין אמריקה לישראל. יש רבים בתקשורת השמחים לאידה של ישראל. הם כל הזמן מנסים להוכיח את ההפסד הנגרם לארה"ב בגלל קרבתה לישראל. איסר הראל, הנחשב לבר־סמכא בנושאי ריגול, קובע כי בעבודת מודיעין אין שום דבר בטוח. מה שמתחיל על צעירים חייב לדעת: שצעירים משאירים עקבות, ועקבות נשמרים ויכולים להתגלות ביום מן הימים. הוא חוזר ואומר, כאילו בשביל להרגיע: „כל עוד אין הוכחות של ממש, הסיפור של פולארד אינו נכון. משום שאם הסיפור חס־וחלילה הוא נכון, הוא מעיד על העדר שיקול דעת, העדר ידיעה. קהות חושים. לא עולה על דעתי שיכול לקרות דבר כזה".

חיים מרגלית

חיפה, חיפה!
מאת ירון זליג

על חירשים־אילמים ועל מפלגות

סעיף 14 היה קצר. 22,859 שקל אינם סכום השווה יותר משורה־וחצי מתומצתת היטב בפרוטוקול ועדת־הנכסים מיום 4.7.85. כתוב שם שהוועדה דוחה את בקשתה של אגודת החרשים והאילמים בישראל, לפטור אותה מתשלום ומי־הכירה על סך 22,859 שקל לשנה. הנכס בו מדובר הוא „בית בורלא", מועדון האגודה בחיפה. כשהובא הפרוטוקול חודש לאחר מכן, לאישורה של מועצת־העיר, היו מי שהסתייגו מסעיף 14. ראש־העיר אריה גוראל לא היה ביניהם. גוראל הצדיק את החלטת הוועדה, באומרו כי הבעיה איננה סכום הכסף. האגודה חייבת להתנהל כמשק סגור, ועל כן הבעיה היא דרך מתן הכסף לאגודה. „זו בעיה של דרך ניהול", אמר אז גוראל.

או בואו נדבר על דרך ניהול. למשל, ניהול מערך גביית המיסים והארנונה הכללית בחיפה. העירייה, ככל רשות מקומית בעלת גירעון קבוע בחשבון הבנק, אינה ששה לוותר על חוב כספי המגיע לה. לפעמים העירייה עושה שריר, לפעמים היא מתקפלת. תלוי מי הלקוח. להיות אורח מן השורה זה לא מספיק. כשביל הנחות, מסתבר, צריך להיות מישהו עם כוח. מפלגות, למשל.

בתחילת חודש ספטמבר הציע חבר ועדת־הכספים זאב כץ להעניק הנחה בת 5% לתושבי העיר אשר ישלמו את יתרת חובם עבור מיסי ארנונה כללית עד האחד באוקטובר השנה. הוועדה שמעה את טיעוניו של כץ. האזינה לראש־העיר ולגזבר העירייה ואחר־כך דחתה את הצעתו של כץ. אורחים.

ביום שישי האחרון, שוב דיון בוועדת הכספים, בנושא חובות על מיסי ארנונה. הנשוא הפעם – המפלגות. להן נכסים בעיר וחובן של ארבע מהן לקופת העירייה, נכון ליום שישי, 140 מיליון שקל. חברי הוועדה היו תמימי דעים. ביום שישי בצהריים כבר בישר דובר העירייה, כי ועדת הכספים החליטה פה אחד לאשר הצעת הסכם לסילוק חובותיהן של המפלגות. על־פי ההסכם ישלמו המפלגות בנהלך שנת הכספים הקרובה שני שלישים מחובותיהן ובתמורה, אולי כמענק עידוד על נכונותן לשלם את חובן, תעניק להן עיריית חיפה הנחה של 30 אחוז על חובותיהן. בכסף זה כערך 43 מיליון שקל. התעוררה בעיה. מה ייעשה עם אותן מפלגות אשר כבר שילמו את מיסיהן? ההסכם, מסתבר, עונה גם על זה. המפלגות הללו יקבלו החזר צמוד־למדד על אותו שליש שהוענק להן כהנחה באריכותה של ועדת הכספים.

במילים אחרות, מפלגת העבודה, הליבראלים וחו"ם (חזית דתית מאוחדת) שהצליחו במשך למעלה מעשרים שנה להתחמק מתשלום מלוא מיסיהן, ייצאו נשכרות מהעניין. מפלגות.

לא זה היה מצבו של אחד מתושבי העיר (השם שמור במערכת), שמצא אתמול בבוקר הודעה דבוקה לדלת דירתו, המודיעה לו כי חשבון הבנק שלו עוקל על־ידי העירייה עד שיואיל לכסות את חובותיו לעירייה, המסתכמים ב־800,000 שקל. ביקור מהיר בבניין העירייה סידר את העניינים. החושב קיבל בחזרה את חשבון הבנק שלו ואילו העירייה קיבלה ארבע המחאות על סך של למעלה ממיליון שקל. לאותו תושב לא הוצעה כל הנחה של שליש בתשלומים. אורח.

ההצעה שהובאה ביום שישי לוועדת הכספים, ואשר טעונה עדיין אישור מועצת העיר, הובאה לשם בתיזמון מעולה מבחינתה של העירייה. נושא חובותיהן של המפלגות לעירייה אינו בלתי מוכר לחברי מועצת העיר. זה שנתיים מבקשת למשל חברת המועצה יהודית נאות לדון בנושא באופן מקיף. תשובות ראש־העיר הסתכמו על־פי רוב בכך שהנושא מסובך ונמצא בטיפול במגמה להגיע לידי הסדר. בעירייה טוענים כי במהלך השנה האחרונה היו אין־ספור פניות, הן למפלגות והן למשרד־הפנים, בבקשה להגיע לידי הסדר. אלא שנסיונות אלה לא עלו יפה ומכאן ועד להסכם המוצע היתה הדרך קצרה, להוציא אולי תקרית אחת בלתי־נעימה שאירעה לראש־העיר בדרך. פרופ' יהודית נאות, שהבינה כי בצינורות המקובלים של מועצת העיר לא יזוזו העניינים כל כך מהר, עתרה בתחילת אוקטובר לבג"ץ וביקשה צו על־תנאי נגד ראש־העיר, שר־הפנים וארבע המפלגות שבהן מדובר. כנגד ראש־העיר ביקשה נאות שבג"ץ יוציא צו על־תנאי המורה לו לבוא ולנמק מדוע לא יפעל ללא דיחוי ויבצע את הפעולות הנדרשות והמותרות לו על פי כל דין כדי לגבות מהמפלגות את מלוא חובן לעיריית חיפה.

מועד הדיון בעתירה נקבע למחר, וכך יופיעו שוב גוראל ונאות זה מול זו בבית־המשפט הגבוה לצדק. בינתיים ימהר כל אורח שאינו רשום כמפלגה לשלם את חובותיו לעירייה, כי זו אינה מעניקה הנחות למשתמטים מתשלום. רק קנסות ועיקולים. ככה זה בחיפה.

זה יהיה קרב אחרון

שעה ששורות אלו נכתבות, עושים מפוטרי „אתא" את דרכם חזרה מ„הקרב האחרון" לחיפה. היו להם הרבה „קרבות אחרונים" בשנה החולפת. אתמול התווסף אחד חדש לרשימה. ואין זה מן הנמנע שלא יהיה האחרון.

חודש לפני תום תקופת זכאותם לדמי אבטלה, כשאחדים מהם מתריעים כי הגיעו לסף רעב, רוצים פועלי „אתא" להפסיק להיות סמל, לקבל את המגיע להם ולרדת מהכותרות הזועקות בעמודי הפנים. לשם נדחקו בחצי השנה האחרונה. יותר מכל רוצים פועלי „אתא" לדעת מה קורה. המחסור הכספי מכביד עליהם. אבל העצבים הורגים אותם. החלטת הממשלה מאתמול בעניינם שבה והופכת אותם למעשה לכדור מישחק הנע בין הגורמים הרבים שטיפלו בפרשת „אתא", וכאלה לא חסרים.

הממשלה החליטה לכונן ועדה ישנה־חדשה. ועדת השרים לענייני „אתא". ויו"ר ועד־העובדים, גרשון פלד, נשמע מרוצה מההחלטה. הרבה ברירות לא היו לו. בפני הוועדה, האמורה להתכנס כבר הבוקר, עומדות שתי אפשרויות: להחליט על הקצאה של 6.4 מיליון דולר לתשלום פיצויי פיטורים ופרישה לגימלאות של העובדים, או לחדש את המגעים עם תעשיין הטקסטיל ג'ק נאסר, המעוניין לרכוש את המפעל. נשמע מוכר. את הסרט הזה פועלי אתא כבר ראו. הם עלו אתמול לירושלים כדי לשמוע כיצד הממשלה חותכת אחת ולתמיד ועומדת מאחורי התחייבויות שריה, שאמרו כולם: „אם לא להציל את המפעל, לפחות להציל את הפועלים". או בבקשה. פועלי „אתא" מחכים לפירעון השטר הזה.

הדבר האחרון שחסר להם כעת זה לשוב ולהתרוצץ בין ג'ק נאסר ליצחק מודעי. זה לא מגיע להם. הם היו „ילדים טובים", ועכשיו הם משלמים על כך וזה לא כבוד גדול לכל אותם גורמים שטיפלו בעניינם. לפועלי „אתא" פשוט אוזל הכוח לקרבות אחרונים...

פועלי אתא בתחילת ה„קרבות".

יועץ בכיר לקונגרס ארה"ב:

„לגוש המזרחי יש מה ללמוד מהקיבוץ"

דו"ח של ועדת הכלכלה המשותפת לקונגרס ולסנאט צופה האטה בצמיחה הכלכלית במדינות מזרח אירופה עד סוף העשור, ואפשרות של הופעת אי־שקט פוליטי שם. דו"חות וועדה זו, מחבורות המשותפות לקונגרס ולסנאט, נחשבים כיוקרתיים ומעולים בתחומם.

הדו"ח החדש בנושא משקי מזרח־אירופה (הקודם הופיע ב־1979) נושא את הכותרת „כלכלת ארצות מזרח־אירופה: צמיחה איטית בשנות ה־80", ועוסק בעיקר בשש בנות־בריתה של בריה"מ השייכות ל„קומקון": בולגריה, צ'כוסלובקיה, גרמניה המזרחית, הונגריה, פולין ורומניה, וחלקית גם ביוגוסלביה, שהיא חברה נספחת בארגון זה. הדו"ח הוא חלק מן המאמץ המתמשך של הקונגרס לעקוב אחר מגמות והתפתחויות כלכליות במדינות הקומוניסטיות.

האטה ודריכה במקום

הדו"ח מציין כי לעומת שנות ה־70, בהן היו ביצועי הכלכלות המזרח־אירופיות מרשימים ביותר, הרי שנות ה־80' הביאו האטה ואף דריכה במקום. בעתידן של מדינות אלו לא חזוי גידול כלכלי מהיר, אלא האטה ומחסור. כל אחת מהן תעמוד לפני החלטות כלכליות קשות, כיצד להקצות את משאביה המצומצמים בין הצרכים הלוחצים. הדילמה העיקרית תהיה בין צרכי האזרחים, שהתרגלו לרמת חיים גבוהה יחסית, לבין דרישותיה של בריה"מ והתחייבויותיהן הצבאיות והכלכליות כלפיה. הדו"ח מציין, כי העדר הצמיחה הכלכלית הוא מהבעיות העומדות בראש סדר העדיפויות של המנהיגות המזרח־אירופית בשנות ה־80.

להערכת מחברי הדו"ח, אין סבירות להתמוטטות כלכלית במזרח־אירופה, כלומר לתופעות של צמיחה שלילית ואיבוד השליטה על־ידי המפלגה הקומוניסטית. אך הלחצים והבעיות רציניות דיין כדי לגרום אף לשינויים בסדר הפוליטי המקובל, אם כי „לא בסבירות גבוהה". מה שסביר ביותר הוא המשך הצמיחה האיטית, ללא שינויים שיטתיים גדולים.

הדו"ח גורס, כי אי־השקט החברתי במזרח־אירופה עלול לגבור, עקב חילופי שלטון חסרי תקדים הצפויים בשנים הקרובות, וכי יתכן שיתרחשו במקביל בארבע מהמדינות – במזרח־גרמניה, בצ'כוסלובקיה, בהונגריה ובבולגריה – בהשלטים מנהיגים שגילם עולה על 70. כן לא ברור כיצד יעמדו רומניה ופולין בהחזרי חובותיהן למערב.

חבר הקונגרס דייויד אובי, דמוקרט מוויסקונסין, יו"ר הוועדה, אמר כי הדו"ח „מדגיש בבהירות שאין בכוונת בריה"מ להישאר מאחור במירוץ החימוש, גם אם משמעות הדבר היא לפגוע בכלכלתה־היא ובכלכלתן של בנות־בריתה במזרח־אירופה". עוד אמר אובי, כי „ברור שכלכלות מדינות הגוש המזרחי עומדות לפני עתיד עגום, והמשך הפניית משאבים ממטרות אזרחיות למטרות צבאיות מקטין את אפשרויות השיפור". לדעתו, מאשר הדו"ח את הידוע עד כה, – שהבעיות הכלכליות בגוש המזרחי כולו עלולות להחמיר עד סוף העשור.

שבירת „החוזה הסוציאליסטי"

בשיחה ל„על המשמר" אמר ד"ר ג'ון הארדט, אחד משני מרכזי הדו"ח ומומחה לכלכלת בריה"מ, כי לגבי מדינות מזרח אירופה יצר המעבר מכלכלה הגדלה במהירות, והמספקת רמת חיים עולה למצב של מחסור וחוסר יכולת לעמוד בהתחייבויות השונות (הכספיות, הצבאיות והחברתיות), מתח בין האזרחים לשלטון ועימו משבר אמון - „שבירת החוזה הסוציאליסטי", כדבריו. האזרחים חשים עצמם נבגדים על־ידי השלטון שאמור היה לספק להם רמת חיים סבירה ומשתפרת.

אשר לקשר עם בריה"מ, הארדט סבור כי בעוד שבעבר היוו מדינות מזרח־אירופה „נכס מובהק" לגביה, עתה הן „תערובת של נכס ונטל".

בתשובה לשאלתי תאר את נסיונן של חלק ממדינות מזרח־אירופה לאפשר יותר יוזמה פרטית, בעיקר בתחום החקלאות, והסביר כי אין מדובר בייצור ביחידות משפחתיות המעבדות חלקות אדמה קטנות ופרטיות, אלא בתאגידי־חקלאים הפועלים כשותפויות גדולות. הוא הדגיש, כי הקיבוץ הישראלי יכול לשמש מודל מוצלח ביותר למדינות אלו, ושם מיהר להוסיף כי אין ספק שלא יעשו זאת ודוגמה מצויינת לשיטה סוציאליסטית מצליחה.

לסיכום אמר הארדט, כי יש לזכור שלאורך כל ההיסטוריה המודרנית היוו מדינות מזרח אירופה „הניצוץ לרעיונות חדשים, לחשיבה ולרפורמה פוליטית", וכי יש להן תרומה מכרעת לשלום העולם ויציבותו, ללא כל פרופורציה לגודלן.

דליה רפאל, וושינגטון

גלגלי הבורסה

ירידות בחופשיות, ביקושים לבנקאיות

חמניות החופשיות איבדו אתמול 20 מיליון דולר מערכן. למניות ההסדר היה ביקוש התחלתי של 2.8 מיליארד שקל. בשוק איגרות החוב היה ביקוש של 2.5 מיליארד שקל ושל 2 מיליארדי שקלים לצמודות לדולר. הביקושים לצמודים היו בניגוד לציפיות כי ההודעה בדבר ירידה של כ־1.5% במחירים במחצית הראשונה של נובמבר, תביא לחיצעים.

הציבור השקיע אתמול 3 מיליארדי שקלים בקרנות הנאמנות ה„סולידיות" והוציא רבע מיליארד שקל מקרנות הנאמנות המתמחות במניות.

מחיר הדולר תשחור נע בין 1,550 ל־1,560 שקל.

בשוק המניות ירדו אתמול 167 שערים, לעומת 125 שעלו ו־114 שנשארו בלי שינוי. מהם 48 ירדו ב־5% ויותר ו־11 עלו ב־5% ויותר. נרשמו 9 „מוכרים בלבד" ללא „קונים בלבד". המחזור בשוק המניות הסתכם ב־3.4 מיליארד שקל, מזה 2 מיליארדי שקלים במניות ההסדר. המניה הפעילה ביותר היתה של בנק הפועלים ע"ש, שהמחזור בה בלבד הגיע ל־1.1 מיליארד שקל.

במניות הסדר נרשמו רק עליות (ב־%): פועלים ש' — 1.0; פועלים מ' — 1.2; כל"ל — 0.6; מימון סחר 1 — 2.5; מימון סחר 5 — 3.3; אי די בי רג' — 1.0; אי די בי ב' — 1.9; אי די בי א' — 0.9; אגוד רג' — 1.5; דיסקונט ב' — 0.5; דיסקונט א' — 1.1. תשואותיהן השנתיות נעו בין 0.4%— (הפועלים מבכ') ל־13.97%+ (הפועלים ש'), הפועלים מ' — 13.82%+.

במניות, הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר נרשמו רק ירידות (ב־%): ספנות 0.1 — 10.0; ספנות 0.5 — 5.2; בינלאומי — 3.2; פ' ב' — 3.4.

במניות החופשיות בלטו העליות (ב־%): ביטוח משנה 5 — 10.1 (אחרי שביטוח משנה 1 ירדה ב־9.8%); מ.ת.מ — 10.0. לעומתן בלטו הירידות (ב־%): אררט — 10.0; סהר — 10.0; ציון 1 ו־5 — 10.0; גלי זוהר 1 — 10.0 (בעוד שגלי זוהר 5 עלתה ב־9.9%); לומיר 5 — 10.0; פקר פלדה — 10.0; קליל 1 — 10.0 (בעוד שקליל 5 עלתה ב־2%); מ.ל.ט. 5 — 15.0; מקסימה 1 — 10.0; פרוטארום — 10.0; מ.ג.ן 5 — 10.0 (אחרי שמ.ג.ן 1 עלתה ב־8.5%).

בשוק איגרות החוב היו ירידות עד 0.7% רק בצמודות למדד מסוג „שגיא". בסוג „גליל" היו עליות עד 3.4%, וירידות עד 1.9%. בצמודות ב־80% למדד היו עליות עד 2.7%. בצמודות לדולר היו עליות עד 1.6% בסוג „גלבוע", ועד 1.8% בסוג „רמון". הסדרה האחרונה של „ארמון" ירדה ב־2.2%. העליות בסדרות הקודמות נעו בין 0.1% ל־1.1%.

במלווה קצר מועד נעו התשואות החודשיות בין 2.69% ל־3.88%, תוך מחזור של כ־3.4 מיליון שקל.

* בנק ישראל יציע היום במיכרז איגרות חוב צמודות למדד מסוג „שגיא", בערך נקוב של 15 מיליארד שקל.

* סולל־בונה הודיעה, שהנהלת חברת „מקימים ומייסדים" — סולל־בונה, חברת האם של „סולל בונה" המחזיקה ביותר מ־70% ממניות החברה, הודיעה על כוונתה להגיש הצעת רכש למניות „סולל בונה" הנסחרות בבורסה. ההחלטה תובא לאישור מליאת דירקטוריון „מקימים ומייסדים". אתמול לא נערך מסחר בניירות הערך של „סולל בונה". המסחר יחודש לאחר קבלת פרטים מדוייקים על הצעת הרכש.

* נחושתן: הוחלט למנות כמנהלי החברה את גליה אלבין, עמיהוד רבין, יחיאל גוטמן ודוד שוהם.

* בנק טפחות הודיע על ביטול העיסקה, שהיתה כפופה לאישור בנק ישראל, ואשר לפיה מכר בנק טפחות ל„מגדיה" את מניותיו בבנק כרמל.

אלחנן הורוביץ

מבזקים כלכליים

● 30% מציוד ההשקייה באוסטרליה מתוצרת ישראל, ואלפי דונמים נוספים, ירושתו בציוד השקייה ישראלי בעתיד הקרוב. מו"מ על כך מתנהל עתה בין חקלאים אוסטרלים ליצרני ציוד השקייה ישראלי, בעקבות משלחת חקלאים מאוסטרליה — מסר רמי גוט, מנכ"ל מכון היצוא. כן מתנהל מו"מ להתקנת בית־אריזה להדרים, ויש להניח שעסקות נוספות של יצוא חקלאי, בעיקר בתחום מיכון חקלאי, דשנים וחומרי הדברה, יבוצעו בקרוב.

אוסטרליה מהווה שוק יעד מתפתח לציוד חקלאי, ידע וטכנולוגיה ישראליים, בעיקר בשל הישגי המחקר והפיתוח הישראלי ותנאי האקלים הדומים בשתי הארצות. ישראל משתתפת השנה, לראשונה בתערוכת ORANGE באוסטרליה.

● חברת פולקסוגן דיווחה על רווח נקי לאחר מס של 424 מיליון מארקים גרמניים (כ־163 מיליון דולר) בתשעת החודשים ינואר־ספטמבר 1985, לעומת הפסד של 47 מיליון מארק בתקופה המקבילה אשתקד. 314 מיליון מארקים מן הרווח הכולל הביא לקונצרן החברה בגרמניה השאר — המפעלים בארה"ב ומכסיקו.

המכירות לרשת הסוכנים בעולם בתקופה זו הגיעו ל־1,743,509 מכוניות (13.6%+) בהשוואה לתקופה זו אשתקד, המכירות ללקוחות — 1,802,405 מכוניות (11.4%+) הייצור בתקופה זו הגיע ל־1,759,806 מכוניות (14.8%+). בתקופה האמורה היתה פולקסווגן יחד עם החברה־הבת אאודי, לראשונה בתולדותיה, ליצרנית המכוניות הפרטיות מס' 1 באירופה והגדולה לדגם הנמכר ביותר ביבשת זו.

● קבוצת אפרת רובינשטיין, שבבעלותה סוכנויות הביטוח אפרת רובינשטיין ואייזמור, המתמחות בין השאר בביטוח חקלות דלק, הקימה בימים אלה את חברת אלון סוכנויות ביטוח. אלון הוקמה יחד עם יוסי תמרי, שיהיה מנכ"ל החברה. היא תעסוק בביטוחים תעשייתיים למפעלים גדולים ובביטוח סיכונים מיוחדים. היא תיצג מבטחים מבריטניה, גרמניה וארה"ב.

למרות הקיצוצים, התקציב יגדל

האוצר תכנן מדד של כ־2 אחוזים באוקטובר, אך המטרה הוכפסה והחיצים פגעו במרחק ניכר מהיעד. הפיספוס יגרום תשלום תוספת יוקר כבר בראשית חודש דצמבר. בחודש זה תשולם לפיכך תוספת שכר של 8 אחוזים. תוספת זו, כשלעצמה, תשפיע על מדד חודש נובמבר בכאחוז אחד ועם זאת תגביר את לחץ ארגוני המעסיקים, לקבל פיצוי בצורת ביטול ההקפאה או העלאת מחירים. אם הממשלה תיענה ללחצים אלה, תוחטא המטרה של ריסון האינפלציה; אם תימנע הממשלה מלהיענות ללחצים, היא עשוייה להחטיא, לבריה, את יעדי האבטלה, שלדברי שר האוצר גבוהה כבר באחוז אחד לעומת המתוכנן.

לפיכך מנסה שר האוצר לעקוף את הבעיה, ע"י מתן פיצוי עקיף למעסיקים באמצעות הורדת מיסים, או הורדת דמי הביטוח הלאומי. אולם למגמה זו יש התנגדות באוצר. שם טוענים הבכירים, כי אם ישולם פיצוי כזה, תוחטא המטרה של הקטנת הגרעון התקציבי.

במחצית הראשונה של חודש נובמבר עמד הגרעון הקופתי של האוצר על 110 מיליארד שקל. הקטנת ההכנסות ממיסוי או דמי ביטוח לאומי עשוייה להגדיל את הגרעון הקופתי בתקציב, ולגרום שוב לחצי ביקוש. לכן מנסים באוצר למצוא את שיווי המשקל בין לחצי הביקוש לבין לחצים מצד העלויות. במקרה הזה, פשוט אי־אפשר לפגוע במטרה; אפשר לירות רק מעל או מתחת למטרה. לסטות ימינה או שמאלה.

פיצוי בגין פיצוי שבוטל?

לכן טוענים מצדדי התוכנית של מתן פיצוי למעסיקים באמצעות מיסוי, כי לשם הקטנת הגרעון התקציבי שיווצר בעקבות תשלום הפיצוי יש לקצץ במקביל את ההוצאות התקציביות בכ־500 מיליון דולר.

גם כאן מתעוררות מספר בעיות. קיצוץ בסעיף הסובסידיות, סעיף אהוב על האוצר, יגרום התייקרויות מצד העלויות, ויחדש את האינפלציה. הוא הדין לגבי העלאת מיסים עקיפים לסוגיה השונים: גם היא משפיעה על המדד. גם ייקור שירותי החינוך והבריאות משפיע על המדד. כלומר, א־אפשר לתת פיצוי לשכר באמצעות כלים כאלה, שיבטלו מיד את שווי הפיצוי ואחר־כך תישאר רק הברירה לפצות את השכירים בגין פיצוי שבוטל באמצעות המיסוי.

אם כאן המעגל נסגר, והאוצר נשאר ללא כלי מדיניות. נותרו רק שני סעיפים בתקציב שניתן לקצצם, מבלי שהקיצוץ ישפיע באופן ישיר ומיידי להעלאת המדד, אך גם יקטין את הביקושים הממשלתיים. שני סעיפים אלה הם תקציב הבטחון ותקציב החזרי החוב המקומי, כולל קרן וריבית.

האמריקנים מתנגדים לקיצוץ בבטחון

לקיצוץ תקציב הבטחון מתנגד רבין ומתנגדים וויינברגר ושולץ. לכן, בביקורו בארה"ב, השיג רבין תוספת של 100 מיליון דולר לתקציב הבטחון של ישראל לשנה הבאה, והצהרה פומבית של שולץ בטלוויזיה, כי לדעתו אין לקצץ סעיף תקציבי זה.

כידוע, להצהרות כאלה של בכירי המימשל האמריקני יש כיסוי תקציבי, אשר בא לידי ביטוי מיידי כ־100 מיליון דולר. לפיכך רבין יחזור לארץ ויסביר לחבריו לממשלה כי לא יעלה על הדעת לקצץ את תקציבו, כאשר ארה"ב מגדילה את הסיוע ליעד זה – אם כי הדבר הסביר ביותר היה להקטין את החלק הישראלי במימון תקציב זה, בהתאם לגידול ההקצבה האמריקנית. מכל מקום, לאור עמדות ראש הממשלה פרס ויתר השרים, קרוב לוודאי ששר האוצר יחטיא את המטרה גם בנקודה זו. לפיכך נדחף האוצר יותר ויותר לחפש קיצוצים באותו חלק של התקציב שנקרא החזר חובות ותשלומי ריבית, המהווה יותר מ־40% אחוז מהתקציב הכולל.

סעיף תקציבי זה, שגודלו כ־7 מיליארד דולר, מורכב ממספר חלקים: כ־2.5 מיליארד דולר קרן וריבית בחו"ל, שאינו משפיע על הביקושים בשוק המקומי ושהממשלה יכולה לטפל בו רק ע"י ביקוש קונברסיה או הסדר־מחדש של החוב. כרגע זה לא עומד על הפרק. מרכיב נוסף הוא החזר קרן בארץ, שגם הוא כ־2.5 מיליארד דולר, שניתן לדחות את תשלומו באופן אדמיניסטרטיבי. כל עוד החוב הזה מתגלגל מעצמו בלי כפייה, אין שום סיבה להנהיג הסדרים אדמיניסטרטיביים. כאשר הציבור לא יהיה מוכן עוד לרכוש אגרות חוב חדשות תמורת האג"ח שנפרעו, יגיע תור הטיפול בנושא זה.

החלק השלישי הוא תשלומי הריבית, המורכב משני חלקים: המרכיב הראשון הוא ריבית המשולמת באמצעות התקציב ללווים פרטיים במשק, והוא כ־1.5 מיליארד דולר לשנה, והמרכיב השני, שגודלו כ־1.8 מיליארד דולר, הוא ריבית תקציבית שהאוצר משלם לבנק ישראל ובנק ישראל משלם, באמצעות הבנקים, לציבור.

העלאת גביית המס במקור על ריבית זו ל־50־60 אחוז, וקביעת חובות מס כמו על כל הכנסה רגילה, עשויים לחסוך לאוצר תשלום ריבית נטו של כ־500 מיליון דולר בשנה הבאה. חלק מריבית זו מגיע לקופות פנסיה וקופות גמל, העלולות להיות מפסידות גדולות מצעד כזה, אך אין ספק שהאוצר סבור, או שלפחות יש כאלה באוצר הסבורים שכאן, אפשר לפגוע ישר „בול" למטרה.

שוב יעצבנו את הציבור

אחרים באוצר טוענים, כי ניתן לבצע את מיסוי הריבית במסגרת הרפורמה הכוללת המתוכננת במיסוי הכנסות החל בחודש אפריל. אז הדבר לא יבלוט כל־כך וניתן יהיה לתרץ את ההכבדה במגזר הזה ע"י ההטבות שיתנו בתחומים האחרים. כך ניתן יהיה לטעון, כי אין בכך הפרה של החוק לאי־פגיעה בחסכון, אלא רק רפורמה במיסוי ההכנסה. הבעיה של האוצר היא, שההטבות שהאוצר יכול לחלק לאור הגרעון התקציבי הצפוי לא תהיינה אטרקטיביות במידה מספקת, ועלולה להתעורר סערה ציבורית העשוייה לגרום גם לפספוס מטרה זו. מה שכבר ברור הוא, כי למרות הקיצוצים, תקציב השנה הבאה לא יהיה קטן מקודמו אלא אף גדול מקודמו. הקיצוצים המתוכננים מיועדים רק להקטין את שיעור הגידול.

לאור אילוצים אלה ניתן להניח, כי גם תוכנית מודעי ב' תסתובב סביב המטרה, תעורר עצבנות ותגובות־יתר מצד הציבור, ששוב יחוש חוסר בטחון כלכלי והעדר יציבות בעתיד נכסיו. קשה לדעת על מה יהמר הציבור. אם יהמר שוב על הדולרים, הממשלה לא תוכל לעמוד מנגד. תחדש את הפיחותים והכל יחזור לקדמותו.

צבי טימור

טור החדשות

היצוא החקלאי לאירופה בסכנה בגלל התנגדות איטליה להטבות

היצוא החקלאי מישראל לאירופה נתון בסכנה. איטליה, שהיא חברה בנציבות השוק המשותף, מתנגדת למתן הטבות לישראל ולמדינות ים־תיכוניות אחרות כמו מארוקו, תוניס, קפריסין ועוד.

לדברי אריה דייף, סמנכ"ל לסחר־חוץ במשרד החקלאות, המטפל בנושא, „אם תתקבל עמדת איטליה במועצת השוק המשותף המתכנסת השבוע, צפוי כל היצוא החקלאי מישראל — בהיקף של כ־300 מיליון דולר — לעמוד בסכנה".

בתחילת השנה הקרובה תצורף ספרד לשוק המשותף ותוכל ליהנות מכל ההטבות שיש ל־10 מדינות השוק. צירופה של ספרד, לפני חתימת הסכם עם ישראל, עלול להביא למשבר חמור ביותר ביצוא מישראל, משום שספרד נחשבת כיום כיצואן החקלאי הגדול ביותר באירופה.

אייל שגב

שוב חורף שחון

„מקורות" תיאלץ לקבוע מיכסות מים

חברת „מקורות" תיאלץ לקבוע מיכסות מים, בגלל ההחמרה במצב משק המים במדינה, עקב עצירת הגשמים.

כבר היום קיים גרעון של 1.5 מיליארד מטרים מעוקבים של מים, שהם שווי־ערך לצריכת שנה שלמה. גרעון זה נוצר בשל העובדה כי זה שנתיים ישנן עונות שחונות, שהוגדרו כשנות בצורת.

דובר „מקורות", מרדכי יעקובוביץ, מסר לי כי חקלאי הנגב ממשיכים להשקות את שדותיהם כמו בימי הקיץ, ונוסף על כך גדלה צריכת המים במיגזר העירוני. עיקר החומרה נעוץ בעובדה כי „מקורות" נאלצה היום לשאוב מים מבארות, ולכן קיימת סכנת המלחה. על רקע זה כבר הופסקה השאיבה בשורה של בארות מים, מחשש כי הן יומלחו.

ממשרד החקלאות נמסר לי, כי אומנם המצב חמור אולם אין לראותו כ„אנוש", ומוקדם עדיין לקבוע אם אכן גם השנה תהיה שנת בצורת.

א.ש.

50% מיבולי הירקות מחוץ לשיווק המאורגן

● אין נתונים מדוייקים על היקף העסקות

50 אחוז מיבולי הירקות, כגון גזר, בצל, ותפוחי־אדמה, אינם עוברים בערוצים מסודרים. הם משווקים בניגוד לחוק, או בעבירה חלקית על החוק, באמצעות עסקות בין חברי מושבים לבין סוחרים ערביים — אמר אתמול סגן שר החקלאות, ח"כ כץ־עוז בפגישה עם חקלאים בתל אביב.

בתשובה לשאלה אמר, כי חלק מן העסקות בין אנשי המושב לבין סוחרים ערביים אינן בניגוד לחוק המדינה, אך הם בניגוד לחוק המושב, המחייב שיווק מאורגן. העסקות פוגעות במערכת החברתית של המושב ובבקרה הלאומית על תהליכים כלכליים במשק.

אשר להיקף העסקות והקשרים הכלליים בין סוחרים ערבים ויהודים, אמר כץ־עוז, כי אין כל ידיעה מוסמכת ונתונים עדכניים לפיהם ניתן לקבוע את העובדות בשטח. העדר הנתונים הינו תוצאה ישירה מכך שהעסקות מבוצעות שלא כחוק, תוך מגמה ברורה של חשש מ„עינא בישא".

יוסף גלילי

לקראת „יצוא 85"

תחזית הגידול — 12% הביצוע — 7% בלבד

יצוא הסחורות ב־1984 הסתכם ב־6.5 מיליארד דולר, לעומת יבוא של 8.14 מיליארד דולר. התחזית לשנת 1985 היא גידול של 12 אחוז ביצוא סחורות, אולם הביצוע עומד על 7 אחוזים בלבד. בהחלט לא מספק — אמר אתמול רפי גוט, מנכ"ל מכון היצוא, במסיבת עיתונאים לקראת תערוכת „יצוא 85", כנס בינלאומי לשירותי יצוא ושיווק שיפתח ב־2 בדצמבר בגני התערוכה בתל־אביב.

לדבריו, היצוא הישראלי מהווה 45 אחוז מהתוצר התעשייתי, מדינה יצואנית נמדדת ביכולתה להגיב במהירות וביעילות על השינויים בשוקי חוץ, ועל שיטות חדשות של שיווק, תשלום, תובלה, ביטוח־סחר, שינוע ועוד.

הטכנולוגיה החדישה גרמה למהפכה בשירותי היצוא, בעיקר בכל הנוגע לתקשורת, גוט ציין, כי קהיליית היצואנים תמצא באירוע חידושים שיביאו לייעול שיטות העבודה ולשיפור הרווחיות.

עדין טלבר, נציג „טלבר־שבל", ממארגני התערוכה, מסר כי באירוע, הנערך בחסות מכון היצוא הישראלי, משתתפות 90 חברות, כ־50 מישראל ו־40 מ־8 מדינות: צרפת, אנגליה, קנדה, גרמניה, ארה"ב הולנד, סינגפור והונג־קונג.

במקביל לתערוכה ייערכו כנסים וימי עיון מקצועיים, בהשתתפות כ־30 מרצים־אורחים מחו"ל ומומחי שיווק ויצוא מישראל. הכניסה לתערוכה במרכז הקונגרסים שבגני התערוכה בתל אביב תהיה ללא תשלום, על־פי 20 אלף הזמנות שהפיצו המארגנים והמציגים. האירוע ממומן (90 אחוז) על־ידי הגופים הפרטיים והחברות המשתתפים בו.

יוסף גלילי

חידושים בתוכניות החיסכון

מדד נוסף וריבית מוגדלת בבנק הפועלים

בנק הפועלים יחל להפעיל תוכנית חיסכון בשם „מטמון צירוף למתמיד", המעניקה לחוסך מענק מדד נוסף וריבית מוגדלת, צמודה למדד, כבר אחרי שנתיים. התוכנית מופעלת לתקופה מוגבלת בלבד.

לפי תנאי התוכנית, יקבל החוסך בתוכנית מענק מוזהר בגובה מדד חודש ההצטרפות לתוכנית; נוסף על מענק־מדד, שהוא מקבל עבור חודש משיכת כספי החיסכון בתום התוכנית. הסדר זה מאפשר לחוסך ליהנות מהצמדה למדד הידוע בעת ההצטרפות לתוכנית, ונוסף על כך לקבל את המדד של חודש משיכת החיסכון בתום התוכנית; כלומר, מי שיחסוך בתוכנית משך שנתיים, יהנה מהצמדה של 25 מדדים מלאים ומי שיחסוך בה במשך 3 שנים, ייהנה מ־37 מדדים מלאים.

כן יקבל החוסך, כעבור שנתיים, ריבית של 5% לשנה צמודה למדד, במקום ריבית של 2.5% לשנה, שניתן לקבל בתוכניות חיסכון מסוג „למתמיד". ריבית מוגדלת זו ניתן יהיה לקבל עד 5 שנות חיסכון.

בנק הפועלים נותן גם, לתקופה מוגבלת, ריבית מוגדלת בכל אחת מתוכניות החיסכון הדולריות: בתוכנית „מטמון דולרי להכנסה חודשית" ניתן לקבל ריבית של 0.7% בחודש, במקום ריבית חודשית של 0.6%, לפי התנאים הרגילים של התוכנית; בתוכנית „מטמון צמוד דולר" ניתן לקבל תוספת ריבית של 1% בשנה על התנאים הרגילים של התוכנית; בתוכנית „מטמון דולר מרד" ניתן לקבל תוספת ריבית של כ־6% בששת החודשים הראשונים לחיסכון.

המאבק על חלוקת העוגה

מפתרון שיתופי לפתרון תחרותי

בשנים 1984־1977 התפתח בישראל משבר כלכלי מהחמורים בתולדותיה. האינפלציה עלתה לרמה של שלוש ספרות ונוצר מחסור חמור במטבע־חוץ. המשבר נוצר כתוצאה ממדיניות תלושה מתנאי היסוד של המשק הישראלי (למשל, הגרעון הבסיסי במאזן התשלומים), וממגבלות הקונטקסט החברתי־פוליטי. חוסר התיאום בין המדיניות הכלכלית, וההקשר החברתי־פוליטי הם נושא מאמרו של יעקב ראובני, מרצה בכיר למדע המדינה באוניברסיטת בר־אילן, שפורסם ב„רבעון לכלכלה" שהופיע באחרונה.

משבר כלכלי המתבטא בדלדול יתרות ובאינפלציה גבוהה נוצר כתוצאה מקונפליקט לא־פתור בין קבוצות חברתיות על חלוקת העוגה הלאומית — זוהי נקודת המוצא של בעל המאמר בזירה הפוליטית. במובן הרחב של המלה, היא המקום שבו מתחולל המאבק הזה.

המשטר הפוליטי־כלכלי שלפני המהפך איפשר פתרון לקונפליקט הזה בעקבות מגבלת המשאבים העומדים לרשות המשק. משטר זה אופיין על־ידי מפלגה דומיננטית (שאומנם נחלשה בשנות ה־70') שהיתה לה שליטה רבה על מנגנוני ההקצאה, והשפעה ניכרת על האיגוד המקצועי. השותפים המסורתיים, בעיקר המפלגות הדתיות, התרכזו בהישגים בעלי אופי ספציפי לתחומי־הן.

במשטר כזה, לשר האוצר יש עמדת כוח רבה. הוא משמש כ„ווסת אינטרסים", ובאמצעותו נסגרים עניינים וקונפליקטים רבים. הדומיננטיות של המפלגה השלטת איפשרה לפתור את הבעיות „בבית", תוך יצירת עקביות בהכרעות שנתקבלו בדרגים שונים, והשליטה על המשאבים איפשרה למפלגה הדומיננטית לחלוק על קבוצות שונות של בעלי־עניין. הדיכוטומיות הייחסית הביאה, לכן, לפתרונות לבעיית חלוקת העוגה, שהיו עקביים עם המשאבים העומדים לרשות המשק, ועם תקציב הממשלה.

המהפך של 1977 הביא לתמורה מרחיקת־לכת במשטר הכלכלי־חברתי. השינוי העיקרי היה בכך, שהמשטר החדש לא היה של מפלגה דומיננטית, אלא קואליציה רב־מפלגתית רופפת למדי. למעשה, „הקמת מערכת מפלגה דומיננטית חדשה, על המתחייב מכך בתחום הכלכלי, עמדה בניגוד לעמדות האידיאולוגיות המוצהרות של המרכיבים המרכזיים בקואליציה החדשה", קובע ראובני. משקם של שותפים קואליציוניים זוטרים, ובמיוחד זה של המפד"ל, עלה מתפקיד של מייצגי אינטרסים ספציפיים לתפקיד של שותף להכרעות מרכזיות וכלליות. לא גובשה מערכת שתאפשר עקביות בהכרעות בין קבוצות אינטרסים בדרגים שונים, כפי שהיה לפני המהפך, והשתייכותה של ההסתדרות למחנה האופוזיציה היה גורם שהיקשה על ארגון ויישוב אינטרסים. מובן, שבמערכת כזאת לא היה לשר האוצר תפקיד של וסת אינטרסים, כפי שהיה בעבר. במשטר כזה קשה מאוד להשיג פתרון שיתופי לבעיית חלוקת העוגה, ומתחיל מאבק בין קבוצות אינטרסים. מאבק בו תקציב הממשלה תופס מקום מרכזי.

„ליברליזציה" בלי בדיקה

בעל המאמר אינו מציין זאת במפורש, אך נראה כי המסקנה המתבקשת משינוי פוליטי זה היתה צריכה להיות: יתר זהירות בנוגע למשאבים העומדים לרשות המשק. ברור, שאותה רמת פעילות שהושגה בעבר על־ידי תיאום מיזכי בין קבוצות אינטרסים היתה גורמת לאובדן שליטה, בשל העדר תיאום כזה. כידוע, לא רק הפעילות המשקית לא הואטה, אלא אף הואצה, והתוצאות ידועות.

כאן מכניס המחבר יסוד מרכזי בניתוח כשלונו של הליכוד: „קואליציית הליכוד הורכבה משני כוחות עיקריים, שהבסיס החברתי־כלכלי וסדרי העדיפות שלהם היו שונים ואף מנוגדים". מצד אחד, המפלגה הליברלית נשענה על תומכים בקרב בעלי הכנסות גבוהות ובינוניות, במגזר התעשייתי, בבנייה, בחקלאות הפרטית ובמגזר הסיטונאי והקמעונאי. האידיאולוגיה שלה דוגלת בליברליזם קלאסי ובמינימום התערבות ממשלתית: לעומת זאת, תנועת „חרות" נתמכה בעיקר על־ידי מצביעים בקצה השני של הקשת הסוציו־כלכלית — שכירים ברמות הכנסה נמוכות, עצמאים זעירים ותושבי שכונות ועיירות פיתוח. האידיאולוגיה של „חרות" דוגלת במדינת רווחה ומאפשרת תחרות חופשית, אך גם מקנה בטחון מפני עוני, קיצוני לשכבות רחבות.

עם עלייתו לשלטון מיהר הליכוד, בהשפעת הקבוצה הליברלית, ליישם את האידיאולוגיה הכלכלית — מבלי לבדוק את התנאים הדרושים לכך. המהפך הכלכלי, או ה„ליברליזציה", הביאה באופן מיידי להטבה במצבן של קבוצות ספציפיות: בעלי הון, מקבלי פיצויים, והעברות מחו"ל, נוסעים לחו"ל, יבואנים; ולעומת זאת, העשירונים הנמוכים נפגעו באורח מיידי, עקב ההתייקרויות שנבעו בעיקר מהפיחות.

מאחר שתנועת „חרות" נשענה על עשירוני הכנסה נמוכים, לא היתה אפשרות לקצץ בתקציב, שהיווה תנאי הכרחי. לדעת כל הכלכלנים, להצלחת הליברליזציה. שכן קיצוץ בתקציב, פירושו פגיעה בשירותי הרווחה ואבטלה. כך נידונה הליברליזציה מראש לכישלון.

זאת ועוד. המהפך הכלכלי (הליברליזציה) גרר תוצאות־שרשרת: הבזבוז שנוצר כתוצאה ממנו (ושנבע, כאמור, גם מהיחלשותה של מפלגת השלטון המרכזית), גרר את הריסון של 1980; שמשמעותו הפוליטית היתה שלילית לליכוד, ואז, ככורח פוליטי, ניהל הליכוד בשנים 1983־1981 את „הכלכלה הפופוליסטית", שהיא, בסופו של דבר, הביאה למשבר החמור.

הידרדרות מחודשת

המשטר הכלכלי שלפני המהפך איפשר „פתרון שיתופי", במידה רבה, לבעיית המאבק על העוגה. מידת ה„שיתופיות" נחלשה במידת־מה בשנות ה־70', עם היחלשותה של מפלגת העבודה. לאחר המהפך, פתרון שיתופי לא היה עוד בגדר האפשרי, והמאבק על העוגה בין קבוצות אינטרסים שונות הוליד עלייה מתמדת ברמת המחירים, ודלדול ביתרות.

מכאן ניתן להסיק מסקנה מאוד אקטואלית: אומנם הלגיטימציה הציבורית העיקרית להקמת ממשלת האחדות הלאומית היתה התמודדות עם המשבר הכלכלי. היא שאיפשרה את הצעדים הקשים שנעשו, אך המיבנה של הממשלה, בה אין אף גורם חזק במידה מספקת והמורכבת ממייצגי אינטרסים מנוגדים לחלוטין — אינו מאפשר המשך הטיפול בכלכלה לאחר השלב הראשון, ללא ספק. כאשר הקופה תתמלא במקצת, יתחיל כל אחד מהשותפים למשוך את השמיכה לכיוון שלו, ומאחר ש„פתרון שיתופי" הוא בלתי אפשרי בהקשר של מיבנה כזה של הממשלה, התוצאה תהיה „פתרון תחרותי", שמשמעותו היחידה היא הידרדרות מחודשת. דריות ראשונות במאבק על „העוגה" כבר נשמעות.

ולבסוף, איזה דגם של משטר כלכלי מתאים יותר למדינת ישראל — ריכוזי יותר או זה הליברלי? ראובני מצטט מרדכי יהושע רבינוביץ, המנוח בעת הדיון בכנסת על המהפך הכלכלי: „רבותי, כל השנים הלכנו בדרך של עידוד, עידוד פיזור האוכלוסייה, עידוד אזורי הפיתוח, עידוד התעשייה, עידוד התחבורה הציבורית, עידוד היצוא לגווניו השונים. כך נבנתה מדינת ישראל, על העידודים".

אבי גשרי

שיחות על עברית

מאת יעקב רבי (430)

להיות בעניינים

דלית אורמיאן מ"קול ישראל" מבקשת שאציע שווה־ערך עברי לביטוי המקובל לאחרונה כסלנג האנגלי־אמריקני: to be in. אני משער שרבים מן הקוראים, בייחוד הצעירים, יודעים למה הכוונה. למשל, פלוני מספר (באנגלית) שעלה ארצה לפני שלוש שנים והארץ מוצאת חן בעיניו ולכאורה נקלט בה יפה, מבחינת השיכון והתעסוקה, יחסיו עם עמיתיו לעבודה טובים וכיו"ב: אף־על־פי־כן, משהו חסר לו, כי עוד אין לו הרגשה של בית, של שייכות, ועזה תשוקתו שמצב זה ישתנה, שיחדל לחוש זרות. הוא אומר: I would like to feel I am in.

מלת־היחס הקטנה הזאת, in=ב־, טעונה מיטען רגשי רב - של השתרשות או של שאיפה להשתרשות; האדם שמדובר בו חושק "להיות בפנים", "להיות בתוכו", בכל נפשו ומאודו, להתמזג עד תום בסביבה, בנוף הטבעי והאנושי. איך תפתור האידיומאטיקה העברית את בעייתו?

הייתי מקדים ומשיב לדלית אורמיאן, שהעברית יכולה להתקיים ולתפקד יפה גם בלי שירותיו של ביטוי שהוא כבואה נאמנה של האידיום או הסלנג האנגלי to be in. הרי את הסמאנטיקה המקופלת במלים אלה נוכל לממש בעברית באופנים שאופנים דונים ולאו דווקא במטבע־לשון אחד ויחיד. אעפ"כ כבר נתבקשתי פעמים אחדות "לגאול" את to be in, למקמו ב"אקלים" לשוני מתאים, בסגנון או במישלב המקביל פחות או יותר לסגנון או למישלב שדוברי־אנגלית בימינו נזקקים לו, היינו בשיחת־חולין מאוד לא־פורמאלית, בשפתם של החבר'ה. במענה־לשונם של "ותיקים". לפני שנים אחדות הצעתי: "להיות במו". במו, משמע ב־, בתוך; ככתוב, "כי תלך במו אש לא תכווה" (ישעיה מ"ג, 2), "במו־פי אתחנן לו" (איוב י"ט, 16). ולענייננו, העולה החדש שלנו אומר שהסתדר בעבודה והוא אוהב את הארץ אבל הוא "עוד לא מרגיש במו". היום תמיהני על עצמי שעלה ברעתי להציע מקבילה עברית כזאת. המרחק התרבותי־תקשורתי בין to be in ובין "להיות במו" הוא כמרחק שבין מזרח למערב - או בין דור הסילון בשלהי המאה העשרים לבין תקופת בית ראשון. "במו" היא מליצה מובהקת. לא רק כשהיא נשמעת לאוזנינו בזמן הזה אלא גם במירקם של לשון התנ"ך! גם במיקרא השתמשו ב"במו" רק בסגנון פיוטי. אמנם אין ניגוד מוכרח בין פיוט לבין סלנג, ומכל מקום ברור ש"להיות במו" לא יצלח לשמש תחליף ל־to be in.

אבל יש בעברית הישראלית צורות־התבטאות דומות ברוחן - או כניחוחן הסלנגי - ל־to be in. כגון "להיות בעניינים". אתה מכיר את שמעון? תחילה היה נראה נפחד, מבויש, מנוכר. אתה צריך לראות אותו עכשיו. הוא כאחד מאיתנו. הוא ממש בעניינים.

אפשרות אחרת: "להיות שייך". קשים היו חבלי־הסתגלותו של דוד בקיבוץ. עברו כשנתיים עד שהרגיש שהוא שייך (ואחרי המלה "שייך" בא סוף־פסוק). אך מובלע כאן יעד השייכות: הוא שייך לחברה מסויימת, לאנ"ש, לקבוצת בני־אדם המאוחדים בשאיפותיהם, במינהגיהם וכו'). אגב כך עולה בדעתי עוד מטבע־לשון מעין to be in: "להיות כמו החבר'ה"...

דווקא אם יהיה ברור שמן הנמנע להצביע על שווה־ערך עברי אחד ויחיד של האידיום הסלנגי to be in, נוכל לתרגם בשעת הצורך את הביטוי הזה בצורה מהימנה, למישלב עברי מקביל: פעם - "להיות בעניינים", פעם - "להיות שייך", פעם - "להיות כמו החבר'ה".

בין אנרגי לאנרגטי

המלה אנרגי היתה מקובלת בפינו כשם־תואר הנגזר מן אנרגיה במובן מרץ. יואב הוא אדם אנרגי מאוד - שפע אנרגיה אצור בו. לאחרונה אנו שומעים מפי רבים, בעיקר אנשים בעלי השכלה אקדמית, את הצורה אנרגטי - כוואריאנט בהשפעת האנגלית, שהמלה energetic משמשת בה במובן בעל־מרץ. כיוון שגם אנרגי וגם אנרגטי הם ערכים שאולים מלועזית, קשה לבוא להכריע איזה מהם "נכון יותר".

אף־על־פי־כן הייתי מציע לאנשי־האקדמיה שישאלו את עצמם אם אמנם צריכים הם להיות בלשון בהעדיפם את הצורה האנגלית אנרגטי. בלשונה, כמו בכמה לשונות אחרות (ולהוציא אנגלית), אנרגטי הוא שם־תואר הנגזר מן אנרגטיקה: תורה מדעית וטכנולוגית שעניינו: חקר האנרגיה ובמשמע כושר־העבודה המצוי בטבע בצורות שונות, כמו אנרגיית חום, אנרגיה חשמלית, גלווייה ונוזקיה. כשם שאנרגיה אינה אנרגטיקה, כך גם אנרגי לחוד ואנרגטי לחוד.

תרבות ואמנות

בעריכת עלינא תורי

מסך ראשון

"טריו שנקין" – התנגשות חזיתית בין שני עולמות. בתמונה: נטע פלוצקי ויפה הירש

פמיניזם חיובי

מאת נפתלי עירוני

"טריו שנקין" מאת: טובה רוגל; במאית: שרה ארליך; תפאורה ותלבושות: אורה סטריקובסקי; תאורה: אבי פקלר; עוזרת במאי: נאוה וייסמן. בצוותא ת"א.

המחזה של טובה רוגל עשוי על פי המסורת הצ'כובית, אשר מציגה מצב שאינו אמור להשתנות. העלילה אינה מובילה את הדמויות לשום מקום, כי אין מוצא וכולם נקלעו למבוי סתום. ההשוואה למחזאות של צ'כוב איננה רלוואנטית במקרה שלפנינו והיא מתייחסת בייחוד לצורה החיצונית של המחזה ולאו דווקא למהותו האמיתית. האתגר של המחזאית הוא לחדור לעולם הפנימי הנשי, להגדיר את ציביונו המיוחד, ומבחינה זאת יש לציין את ההצלחה. שלוש הדמויות הנשיות — רות, הרווקה הצעירה, שרלוטה האלמנה המבוגרת וכלה הזקנה — אשר גרות בשכינות זו לזו. יש בהן מכנה משותף, תפישת עולם דומה ביסודה, למרות ההשקפות השונות הבאות לביטוי ברכריהן. המשותף הוא תחושת הכישלון, חוסר היכולת להשתלב ב"חיים הנורמאליים". הדעה הקדומה, אשר מחייבת את האשה לבנות ולקיים בית משפחתי, גורמת לייאוש ולאיבוד הכיוון. המנטאליות הנשית המוסכמת רואה בהגשמת מטרות אלה את החזר־סיטריות של החיים. כל אחת מהדמויות מגיבה בדרכה היא לאי־ההגשמה. שרלוטה, האלמנה, חיה במסגרת סגורה של חלומותיה. היא ממציאה משחקים לעצמה, מנסה לפתות את הדייר החדש, שפורץ לעולם הסגור של שלוש הנשים. אבל הפיתוי והחיטוט אינם מעשיים וגם לא ההתאכזרות התיאטרלית. המשחק מתרחש בחלל ריק ויש להבין שהוא מספק צורך פנימי ולאו דווקא מטרה אפקטיבית. הצעירה מפגינה התמרדות, עמדה מהפכנית, והזקנה עוקבת אחרי שתי החברות הצעירות בהבנה מלאה.

האלמנט המאחד את שלוש הנשים הוא בעצם הימצאותן בזירה אחת בפני הגבר הצעיר, המתופף, המביא עימו תופים, רעש וקצב טרי של חיים "נורמאליים". ההתקפה של הנשים היא צפויה, אבל חסרת סיכוי. הגבר הצעיר אינו מבין מה הנשים המוזרות האלה רוצות. הוא לא מוכן להתמודד עם עולם זר, מורכב משאיפות בלתי־מציאותיות, עולם מלא תקוות ואכזבות. הוא מייצג את העולם ה"נורמאלי", המלא דברים מוצקים, בהישג יד, מוסכמות, תהליך הגשמה צפוי מראש והרבה טימטום. ההתנגשות החזיתית בין שני העולמות מהווה את הישגה האמנותי. הבימוי (שרה ארליך) יצר אווירה הגובלת באופן מאוזן ועדין בפרטים ריאליסטיים וכסימליות בלתי־מורגשת. התפאורה (אורה סטריקובסקי) איפשרה מעבר חופשי וטבעי בין שלוש הדירות, מה שעוזר לתנועה ולאחדות המשחק בזירה אחת. הסגנון הכללי של ההצגה נוטה לתפישה מעין פליניסטית, אשר משלבת את הפרטים הריאליסטיים עם היכולת לחלום בעיניים פתוחות. כדי להדגיש את התפישה הזאת בנתה נטע פלוצקי, באמצעים המיוחדים של סגנונה, דמות של "ליצנות טראגית". התלייה המדומה נעשתה בקפדנות של צורף, בשימוש באמצעים מאוד מגוונים. פירה קנטור ויפה הירש השתלבו בצורה טובה, למרות הקושי של יצירת הקשר בין סגנונות משחק כה שונים. עדי וייס שיתף פעולה לפי הצורך. ההצגה הזאת היא "פמיניסטית" במובן החיובי, פותחת אופקים, היא איננה הפגנתית, לא פרובוקאטיבית אלא עשויה בטוב טעם, ברגש וחוש.

מבט ראשון

שמחת הצבע

מאת דורית קדר

בבית הציירים והפסלים בתל־אביב מוצגת בחודש נובמבר "נגיעה בנוף". המשתתפים הם ציירי סדנת היצירה בנוף, בהנחיית רחל שביט ואליהו גת.

איפיון חיובי בולט של התערוכה הוא הפלוראליזם, הימנעות מסגנון אחיד. בכך התגברה הסדנה על סכנה בעלת משמעות קריטית לגבי איכותה בעתיד. עם זאת, יש בה איזה רוח של דילטאנטיות, שצריך להתגבר עליה. לא כל תלמיד המשתתף בסדנה חייב להציג, ולא כל מציג חייב לתת אותו מספר של עבודות. הבחירה חייבת להיות הרבה יותר קפדנית. כיוון שלא היתה הקפדה על כך, אפשר היה לראות בתערוכה הבדלי איכות ניכרים מאוד בעבודות של אותו אמן וכן משגי קומפוזיציה ברורים למדי. בסדנה חייבת להיות האפשרות ליצור וכו בזמן לנהל איזו מעבדת אנוש הבודקת בצוותא את העבודות. בכל זאת, כדאי לבקר בתערוכה בשל איכותם של חלק מהמוצגים. לציון מיוחד ראויות: עבודה קטנה שנייה מימין של שולה לונטל, עבודה מימין של מאיר נטיף, עבודה כהה גדולת ממדים בעלת גון מיסטי של נחמה גולן, נוף אגדתי קסום של מרים גירון, נוף מדברי ראשוני ופרימיטיבי של חיים טווילי, עצים זקופים של לאה טופר בפחם, המשקף את הידע וההבנה של החומרים על איפיוניהם, וכן שני פאסטלים ליריים בעלי אווירה משל לידיה דוואר.

בגאלריה שי דנון הציג האמן מוריס לוי, תו ברור מלכתחילה — הקלילות בהנחת המכחול, הגישה החופשית אל צבעיהם, היכולת לשקף צבע מבעד לצבע, שהוא בעצם די אטום באופיו. שני סוגים של ציורים מצויים כאן. האחד מפגין את אותה חגיגת עשייה לשמה; האמן - כך נראה - נסחף כאן אחר קלילות ידו ושמחת הצבע על הניואנסים. הסוג השני הטוב בהרבה הוא בעל השראה פנימית. הצבעים אינם ניתנים לשם עצמם אלא כדי להעביר משהו טראנסצנדנטלי יותר. מסתורין השקיפויות כראי למיסתורין ההשתקפויות, כמראה לפנימיותם של הדברים. הקו המנחה בסוג עבודות זה הוא דווקא הפישוט, הליריות, הערך עודף מאניירזים. הווירטואוזיות אינה לבד ודווקא על כן היא משכנעת יותר. מעניין שבמקרים אלו אין אחדות בין המוטיב המצוייר והרקע. הרקע הוא חד־צבעי, בעל מעברי ניואנסים מעודנים, ומבליט את המוטיב. מבחינת הנושא — הגיבורים הראשיים הם עצי דקל סכמאטיים הנשקפים במים, שלושה עצים ותרנגול מעופף מלמעלה, אנטנות דמיוניות הנראות אף הן כסוג של צמחים ולבסוף זוג נאהבים אשר ראשיהם — פרחים, או דגים או ציפורים. (מעניינת מאוד הסימבוליקה של לוי, שאינה לקוחה ממקורות היהדות אך משתמשת באותם מוטיבים — הדגה, הצפור, הפרחים). לוי מצליח דווקא ביצירות הראשוניות והפשוטות יותר להעביר את אווירת הפיוט הצבעונית והססגונית של הקלידוסקופ.

אופרה בקולנוע

הטנור כוכב קולנוע

בביקורו בישראל מספר פלסידו דומינגו על הופעותיו באופרה הישראלית ועל סרטו החדש „אותלו", בהפקת „קנון" של גולן־גלובוס

מאת יעל ישראל

לפלסידו דומינגו, האיש שהופיע יותר מכל כוכב אופרה אחר על מסך הכסף, באופרות המוסרטות "לה טראוויאטה", "כרמן" ו"טוסקה" — יש זכרונות רבים מישראל. בביקורו בארץ בשבוע־שעבר סיפר על הרומאן שלו עם ישראל, והישראלים, המחפשים אצל כל הגדולים והמפורסמים את הנקודה הישראלית "חקרו" אותו שתי וערב. דומינגו נענה בקלות ובשמחה. יש לו שפע קוריוזים לספר: האופרה הישראלית הציעה לו עבודה והוא בא בראשית שנות השישים עם אשתו, שגם היא זמרת אופרה. באנגליה חתמו איתם חוזה על 1,000 לירות. הם היו בטוחים שמדובר בלירות שטרלינג — אבל כשבאו לתל־אביב התברר להם שהכוונה לאלף לירות ישראליות. גם דומינגו, הכוכב היקר ביותר של האופרה, התחיל בקטן־קטן.

באופרה של אדיס דה־פיליפ עשה דומינגו את תפקידו הראשון ב"דולי הפנינים". את דה־פיליפ ז"ל, מייסדת האופרה, הוא זוכר באהבה רבה, ואת שלוש השנים שעשה בישראל הוא מחשיב כהרפתקה, התנסות חשובה שלא היה מחליפה באחרת, למרות השכר הנמוך. 280 הופעות ב־12 תפקידים שונים עשה דומינגו באופרה הישראלית. עליה הוא מדבר בהומור שלאחר־מעשה: "לפעמים שרו על הבמה בחמש שפות שונות. הסופראנו היתה שרה בעברית והטנור היה עונה לה באיטלקית. הקהל דווקא קיבל את זה ואני הצלחתי ללמוד שפות".

דומינגו — ספרדי שגדל במקסיקו — היה אז בן 25. מאז זכה לפירסום עולמי והופיע בכל בתי האופרה הידועים ברחבי העולם, בכל התפקידים המוצעים לטנור. את אוסטריה הוא רואה כמרכז החשוב ביותר של אופרה בעולם, כי: "שם כולם אוהבים אופרה. אפילו ילדים באים, ולא מפני שהוריהם מכריחים אותם". דומינגו מצטער על שסגרו את האופרה בישראל. לדעתו היה זה מפעל חשוב, בו התחילו את דרכם כשרונות רבים וניתנו הזדמנויות לזמרים מתחילים, כמוהו.

דומינגו הגיע לתל־אביב לביקור קצרצר בין היומיים וחצי — מכריזים, בהפסקת הצילומים של סרט האופרה "אותלו", אותו מביים פרנקו זפירלי. המפיקים של המבצע הגדול, שעולה 98 מיליון דולר, הם חברת "קנון" של גולן־גלובוס. מנחם גולן רוכש בשנים האחרונות את מרבית הכוחות בקולנוע העולמי. לצד סרטי קראטה נוסח צ'אק נוריס הוא מפיק מה שנקרא "סרטי איכות", לזפירלי הגדול, יוצר "רומיאו ויוליה", הוא נותן יד חופשית. לא מתערב בהפקה. זפירלי ודומינגו כבר עבדו יחד על הסרטת האופרה "לה טראוויאטה". בסרט החדש יגלם דומינגו את אותלו, תפקיד שעשה פעמים רבות על הבמה. לשם כך אפילו עשו לו סילסול תמידי בשיער.

בשנים האחרונות הפך דומינגו גם לכוכב קולנוע, אומנם רק במסגרת סרטי אופרה — אך סרטיו היו לשוברי קופות. היה לו קשה להסתגל לעבודה בקולנוע: "המצלמה רואה הכל. הג'סטות האופראיות המוגזמות לא מתאימות לקולנוע. בקולנוע צריכים לנוע לאט־לאט ובעדינות. אבל בכל שאני מתנסה במדיום כך אני לומד יותר". פלסידו אינו רק זמר אופרה מעולה, או כדברי גולן: "כשרון גדול", הוא גם מנצח. בעבר ניצח על "לה בוהם", השנה ינצח על "כרמן" ו"מאקבת" עם התזמורת של לוס־אנג'לס. את כל הכנסותיו השנה, מהופעות ותוכניות טלוויזיה, יקדיש דומינגו לנפגעי האסון במקסיקו. שם יש לו בני משפחה. הוא מקווה שגם ההכנסות מהקונצרט המתוכנן לקיץ בישראל, עם התזמורת הפילהרמונית ובניצוח זובין מהטה, יוקדשו לקורבנות האסון. "אני מחכה לזה — אומר דומינגו — רוצה לחזור לישראל, שמחתי לשוב לתל־אביב, וראיתי את ירושלים ובית־לחם, כי בשנת '62 עדיין לא היה אפשר לבקר שם". י.י.

קולנוע

השביעיה הסודית והאוצר האבוד

"גוניס" – הרפתקות מפחידות ביבשות אבודות

מאת יעל ישראל

כמו גיבורי ספרי הנעורים "השביעיה הסודית" ו"חסמבה", עליהם גדלנו, כך גם חבורת ה"גוניס" מבית אולפנו הפורה של סטיבן שפילברג, מחפשים ומוצאים הרפתקות משונות ומוכיחים שהרומנטיקה של שודדים ואוצרות אבודים לא ספו מהעולם המודרני. מאז "הרוזן ממונטה־כריסטו" משתלהבים ילדים תמימים מהרפתקות מסחררות ביבשות אבודות ובאוקיינוסים רחבי־ידיים. מיותר לציין כי נער־הזהב של הוליווד, שפילברג בן ה־38, עדיין מתלהב מאגדות והופך אותן לסרטים בקצב רצחני.

בעקבות הסדרה "אינדיאנה ג'ונס והמקדש האבוד" כתב שפילברג סיפור דומה לקטנים (אבל לא רק להם), על חבורת ה"גוניס" המורכבת ממיקי החולמני (שון אסטין), ברנד שמנגל את פיו בכל השפות (ג'וש ברולין), דאטה היפאני בעל אלף ההמצאות הטכניות (אירוניה קטנה על היפאנים?), וכמו בכל חבורה שמכבדת את עצמה, ישנו השמן המסורתי, שב"גוניס" הוא גם מצחיק מאוד — צ'אנק (ג'ף ב. כהן).

כמו בכל ההרפתקות גם ב"גוניס" יש טובים, הם הילדים, ויש רעים שרוצים להרוס את בתיהם ולהפוך את האיזור לסופרמארקט. הילדים העצובים מתכנסים בעליית־הגג של מיקי ושוקעים לתוך אגדת האוצר של ווילי השודד שתום־העין. גם שפילברג וגם הילדים יצירי־רוחו מאמינים באגדות ועל־כן יוצאת החבורה — הסודית, יחד עם אחיו הגדול של מיקי ושתי ידידותיו, העלמות אנדי וסטף — לחפש את האוצר האבוד ולהביא כסף הביתה, להורים.

בדרכם הם נתקלים בגירסה שנות השמונים לשודדים, הלא הם משפחת פרטלי האיומה: האם הרעה (אן רמזי) ושני בניה המכוערים, שמתגוררים בבית־מלון נטוש ומצחין. בדרכם לכסף הכסף נקלעים ה"גוניס" לסכנות, עוברים במבוך של מנהרות וזוחלים בתעלות תת־קרקעיות. במעמקי התעלות הם מגלים ענק איום־למראה ומפגר אך טוב־לב בשם סלות', אחיהם האומלל של הפרטלים, שנטשו אותו שם בילדותו. ה"גוניס" הטובים מצילים אותו והוא בתמורה בא לעזרתם כשהם מגלים את הספינה האבודה ובה האוצרות: כסף, זהב, פנינים ואבנים טובות למיליונים.

סוף טוב הכל טוב. אפילו סרטו הקודם של שפילברג, "גרמלינס", מוזכר כאן בחטף כאשר צ'אנק השמן מדווח למשטרה על הפשעים אך הקצין המשועשע לא מוכן להאמין לו, כי פעם אחת הוא כבר הודיע לו משהו משונה על יצורים קטנים ומכוערים שמתרבים כמים — הם הגרמלינים.

כמו "גרמלינס", גם את "גוניס" לא ביים שפילברג עצמו, אך רוחו שורה על כל הסרטים שקשורים באולפנו. נערי שפילברג הרבים, שהתקבצו סביבו בשנים האחרונות, מביימים סרטים על־פי סיפורים שלו. כדי שהגאון הצעיר יתפנה למשחקיו, את "גוניס" ביים ריצ'ארד דונר, שבעבר עשה את "סופרמן" ו"ליידי הוק". הוא מספר ששפילברג אמר לו "שבינו נוכל לעשות חיים בצילומי הסרט הזה. יהיה ממש כיף אמיתי. נעשה אותו מהר. כמו שאופים עוגה". לפי מראה סרטם בטוח שהם עשו כיף חיים.

אדם וביתו

בעריכת צביה בן־שלום

בא לך לנפוש בחורף?

מי, שחורף בשבילו זה תנור חימום, תה עם דבש ולימון, שתי שמיכות פוך ושישה זוגות גרביים מינימום, כתבה זאת לא כל כך מיועדת לו. שיישב בשקט בבית וייצא ממנו, יחד עם כל הדובים, באפריל הבא.

מי שלא — שיקרא, ואחר־כך יחליט אם יש כאן משהו העונה על ציפיותיו מחורף ישראלי וגם מתאים למצב העגום של הכיס שלו. ובהקשר הזה, רק טבעי הדבר שנתחיל בהילטון ת"א...

הצעה חורפית מיוחדת לישראלים שיכולים להרשות לעצמם: סוף־שבוע זוגי כולל ארוחת בוקר ומע"מ במחיר המוזל — 137,500 ש'. אותו הסיפור ליחיד ב — 106,500 ש', יש גם ארוחת־ערב של שבת במחיר סמלי של 36,400 ש' לאדם או ארוחת־צהריים ב — 30,400 ש' בלבד. כל זה נכון מהיום ועד תחילת פברואר. או מה אם יש כאלה שהתעלפו מצחוק כששמעו שזה המחיר אחרי ההנחה — הילטון זה הילטון. אין מה לעשות.

בוינוק אויר ומפתיע דרומה, אפשר לרדת על מלון לגונה באילת. יש לו כוכב אחד פחות מהילטון ופה כבר יש יותר אפשרויות לנכוריש ממוצע להתבטא: עד ל — 5 בדצמבר תקף המבצע הבא — 4 לילות לזוג, כולל ארוחת־בוקר ו...מע"מ (חה..חה..חה) במחיר 258,000 ש'. אבל מוכרחים לבוא בימים ראשון עד חמישי, אחרת כל העסק לא עובד.

הטלפון של מעודדן הים התיכון היה תפוס כל הזמן, אולי יש להם מבצע לחורף ואולי לא, מי שסקרן, שיתחיל לאמן את האצבע ויחייג בעצמו. ועדיין בעיר הקיט נטולת המסים — קלאב אין (השכרת וילות) מעניק הנחות עד ה — 6 לדצמבר לבודדים, לזוגות ולמשפחות, שישכרו וילה בארבעת הימים הראשונים של השבוע. מחיר לשני אנשים בווילה — 67,000 ש', כולל ארוחת בוקר.

לשלושה עד שישה אנשים בווילה — סה"כ 80,000 ש' ובימי חמישי וסופי־שבוע המחירים הרגילים.

מצפינים הרבה, הרבה מאד, ונוטשים בדרך את הזעיר־בורגנות ואת כל הכוכבים עד שמגיעים פתאום לכינרת. על כפר הנופש של עין־גב שמעתם? במחיר סמלי (והמעט — באמת) של 23,000 ש' יקבל אדם לינה + ארוחת בוקר + כניסה לחמת־גדר, כולל מע"מ. משפחות יקבלו הנחות על הילדים ויש הסעות במחיר מוזל לחמת־גדר וחזרה.

גם לשכנים יש מה להציע — חניון האון מזמין זוג לשלושה לילות על בסיס של חצי פנסיון, כולל כניסה לחוות־היענים וכניסה חופשית מדי יום למעיינות הגופרית בחמת־גדר, כל זאת תמורת 191,700 ש' כולל מע"מ ושירות. צריך לבוא לשלושה לילות לפחות, אחרת אין שום מבצע.

עין־גב והאון עושים חשק לסרוק הלאה את בתי ההארחה של הקיבוצים, אבל כנראה הם יושבים די טוב העונה הזאת, כי חוץ מבית המרגוע של מעלה־החמישה, שיש לו משהו לומר בעניין, אין שום הצעות מיוחדות נוספות ו"הכל מלא".

לאורחי בית המרגוע של מעלה־החמישה תינתן הנחה משמעותית עד תחילת חודש מארס. זה יוצא אחרי ההנחה — בין 39 ל — 45 אלף שקל לאדם, ליום ולילה, כולל שלוש ארוחות ומע"מ. למה בין לבין? כי תלוי בחדר ובמיקום שלו. יש חדרים ששווים ויש חדרים ששווים יותר. קיבוץ או לא קיבוץ? לקבוצות של 20 איש ומעלה יש אפילו הנחות גדולות יותר, ופרטים נוספים במקום.

מה נשאר אם לא להעפיל אל הבירה. חוזרים, ברשותכם, אל בעלי הכיס המלא. לרום ירושלים (5 כוכבים) מקצה חדר לזוג ללילה + ארוחת־בוקר במחיר מבצע של 100,500 ש'. ליחיד — 83,500 ש', ונציגת המכירות אפילו מאיימת שבקרוב המחיר לזוג יירד עד 90,000 ש'! כדאי לחכות, לא?

נשים, נשים, שימו לב — מלון המרחצאות מוריה ים־המלח (5 כוכבים) יוצא בימים אלה עם חבילת פינוקים למין היפה, שכוללת כל מיני טיפולים ועיסויים וקוסמטיקה עם הבוץ השחור ובריכות הגופרית. על בסיס של חצי פנסיון, מחיר חבילה קטנה לארבעה ימים: 313,500 ש' (לאדם בחדר יחיד) ולשבוע ימים: 577,500 ש' כולל מע"מ.

למותר לציין שהמלונות הנ"ל נבחרו באקראי (בעיקר הודות לקו הטלפון הפנוי שלהם) וכי זהו מבחר בזעיר־אנפין שאמור להביא את החשק, אבל בוודאי שאינו משקף את כל האפשרויות שמציעים כל המלונות. המחירים כולם כוללים מע"מ, ולגבי רוב ההצעות, אפשר למצוא פרטים נוספים במודעות הפרסומת בעיתונים. חורף חם ונעים.

ורד לוי

מתכונים למחברת

גזר אחרת

גזר אפשר לאכול מתוק או פיקאנטי, כסלט, כתוספת למנה עיקרית או לקינוח. לכרסם בין ארוחות או לשתות לפני השינה. ואל נשכח את ויטמין A.

סלט גזר במיונית

350 גרם גזר; 200 גרם תפוחי־עץ (רצוי גרנד); 2 שיני שום; חצי כוס רוטב מיונית (מיונית מדוללת ביחס 1:1 עם שמנת או אשל); מיץ לימון; מלח; סוכר; 4 כפות שמיר קצוץ. (הכוונה למעשה ל"שבת". אבל כולם אומרים שמיר, שיהיה).

מנקים את הגזר ומרסקים אותו בפומפיה גסה. מערבבים מייד עם רוטב מיונית. קולפים את התפוחים, מרסקים באותה פומפיה ומוסיפים לגזר. כותשים את השום עם מלח, מערבבים בשמיר קצוץ ומתבלים. הערך הקלורי של הסלט הוא 820 קאלוריות.

גזר בעשבי תיבול

800 גרם גזר; 250 גרם בצל; 4 כפות שמן; גרגרי חל אחדים; 4 כפות עלי פטרוזיליה קצוצים; 4 שיני שום; 1/3 כפית זנגביל, קמצוץ כמון (קימל) טחון; מעט פפריקה חריפה. מלח; פילפל.

מנקים את הגזר, פורסים לפרוסות דקות (בפומפיה מתאימה, או במעבד מזון). את הבצל קולפים ופורסים, מפוררים לטבעות. שמים את הירקות בסיר, עם שמן, חל, זנגביל וכמון, שופכים חצי כוס מים רותחים ומכסים. מאיידים בסיר מכוסה על אש קטנה, או בתנור, עד שהגזר רך. מערבבים בפטרוזיליה קצוצה ושום כתוש, ממשיכים לאייד דקות אחדות. מתבלים במלח, פילפל ופפריקה. מגישים חם כתוספת לבשר, ביצים או דגים. הערך הקאלורי – כ־870 קאלוריות.

גזר ושאר ירקות

500 גרם גזר; 200 גרם צנוניות קטנטנות; 300 גרם כרובית (שוקלים רק את הפרחים); 3 שיני שום; כף שלביה מיובשת; מלח; פילפל; 3 כפות עלי פטרוזיליה קצוצים; כף וחצי חמאה.

רוחצים את הירקות. את הגזר מנקים, שוטפים וחותכים לרצועות ("גפרורים"). את הצנוניות חותכים לפלחים, את הכרובית – מפוררים לפרחים קטנים. שמים את הגזר בסיר, שופכים עליו חצי כוס מים רותחים, מוסיפים שום קלוף, שלביה, מלח ופילפל. מבשלים 10 דקות, מוסיפים צנוניות, ממשיכים לבשל עוד 10 דקות. מוסיפים כרובית. מבשלים עוד 10־15 דקות עד שהירקות רכים, ובינתיים המים התאדו. מקציפים (רצוי במעבד מזון) את החמאה עם הפטרוזיליה. מערבבים עם הירקות החמים, מתבלים במלח ופילפל. מתאים כתוספת למנה עיקרית, למשל לעוף או קציצות. הערך הקאלורי – 440 קאלוריות.

סלט גזר ומלפפונים

350 גרם גזר; 250 גרם מלפפונים; 2 כפות שמיר קצוץ; גביע שמנת חמוצה; מלח; סוכר.

מנקים את הגזר ומרסקים בפומפיה גסה. קולפים את המלפפונים וחותכים לקוביות; מערבבים את הירקות עם שמנת ושמיר, מתבלים במלח וסוכר. אפשר גם מיץ לימון.

רפרפת גזר

500 גרם גזר; סוכר; אבקת פודינג (או קמח תפוחי אדמה); מיץ לימון; קינמון.

מנקים את הגזר, חותכים, מבשלים במעט מאד מים עם קורט מלח עד שהגזר רך. מסננים ומועכים את הגזר למחית. על כל כוס של רסק גזר לוקחים כף מחוקה של אבקת פודינג (בטעם וניל, או לימון, או תות) או קמח תפוחי־אדמה. מוללים במעט מים קרים ושופכים למחית הגזר המתבשלת. מערבבים היטב. מוסיפים סוכר לפי הטעם, מיץ לימון, קינמון או תמצית רום. מבשלים דקות תוך בחישה ושופכים לקערות הגשה.

הרעש סביב הנעל

אילו חילק היצרן מגפוני ג'ירוטי לכל החיילות — זה לא היה עולה יותר מן המיליונים שחברת "מגה" משלמת תמורת הג'ינגלים; המודעות בעיתונים, באוטובוסים ועל עמודים בחוצות. מי הוא אותו ג'אנפרנקו ג'ירוטי, אשר "נרכש" על־ידי "מגה", — חברת בת של "המגפר" הוותיקה?

ג'ירוטי הוא מעצב נעליים איטלקי. לפי הפירסומים בעל שם עולמי במקצועו, שקיבל על עצמו לעצב למען מגה את קולקציית הסתיו והחורף. נכון, הדגמים שראינו בשוק הם בעיצוב קליל ומעניין. אינני יודעת אם אפשר לקרוא לזה איטלקי טיפוסי, כי מה זה היום עיצוב טיפוסי? העולם נעשה קטן וכמעט בכל ארץ אנו מוצאים אותם הדגמים. נכון, הנעלים חמודות, ללא עקב, עם סוליה שטוחה עשויה גומי מחורץ, כדי למנוע החלקה. לקראת החורף הוצאו לשוק מגפונים, בגובה הקרסול או חצי השוק, מחירם 69,000 שקלים. מחיר סביר בהחלט, ואם כך — למה פירסומת כה רועשת? נעל טובה וזולה תמיד כובשת את השוק, ואם הצרכן לא יצטרך לממן את הפירסומת — היא תהיה זולה עוד יותר ומבוקשת יותר.

חיה יוסף

אמצעי מניעה תיקון טעות

הננו מביעים את שביעות רצוננו מהעובדה שתוכנית "תצפית" מצאה לנכון להקדיש מזמנה לנושא חשוב כמו אמצעי מניעה — כותב פרופ' צבי פלטי, יו"ר האגודה הישראלית לתכנון המשפחה ומוסיף: עם זאת, לגבי התוכן ברצוננו להגיב:

בתוכנית הוצגו מספר אי־דיוקים רפואיים והיו חסרים נתונים רלוואנטיים אחרים:

א. מההסבר על ההתקן התוך־רחמי הובן כאילו שימוש באמצעי מניעה זה גורם להריונות מחוץ לרחם. לפי הספרות הרפואית אין ההתקן התוך־רחמי גורם להריונות מחוץ לרחם, אלא איננו מונע אותם. השכיחות של הריונות מחוץ לרחם בקרב נשים הנושאות התקן תוך־רחמי דומה לשכיחות של הריונות כאלה בקרב נשים שאינן משתמשות באמצעי מניעה.

ב. לגבי ההסבר בדבר סגירת צינור הזרע אצל הגבר, בטעות נאמר שהדבר הוא בלתי־הפיך. לא כן הוא — בשיטות הניתוח המיקרוכירורגי ניתן לחבר את צינור הזרע בהצלחה של 70%־80%.

ג. אחדים מאמצעי המניעה אשר הוזכרו בתוכנית כנסיוניים בלבד, מהווים חלק אינטגראלי מרפרטואר אמצעי המניעה המקובלים במדינות רבות בעולם, ביניהן אנגליה, ארץ מתקדמת בנושא תכנון המשפחה. הכוונה היא לגלולה שבבוקר־לאחר (קיום יחסי מין) ושיטות ההזרקה. הגלולה שבבוקר־לאחר איננה מומלצת כאמצעי מניעה לשימוש שוטף והיא מיועדת לאותם מקרים בהם ידוע שהאשה נמצאת בעת קיום יחסי המין בתקופת הביוץ בלא הגנה מפני הריון בלתי־רצוי. אמצעי מניעה זה מוכר על־ידי הרפואה בארץ, אולם הוא מוצע רק במקרים מיוחדים כגון לאחר אונס, כאילו שבמקרה של הריון בלתי־רצוי שלא מאונס עדיף לבצע הפלה.

חבל שציבור הרופאים איננו מודע במידה מספקת לאמצעי מניעה זה.

לא הוזכר השימוש בחומרים פרוגסטוגניים, כגון גלולות המכילות פרוגסטוגן בלבד ושהשפעתן היא על ריר צוואר הרחם והפיכתו לבלתי־חדיר לזרעונים. באותו חומר נעשה שימוש גם בזריקות אחת ל־3 חודשים (בעיקר במדינות מתפתחות) הפועלות באותה מתכונת.

להפתעתנו, לא הוזכרה כלל השיטה של סגירת החצוצרות אצל האשה, בין אם בניתוח או על־ידי לפרוסקופיה.

יש לציין שחוברות הסברה על הגלולה בבוקר־שלאחר ועל שיטות הזרקה שונות מופצות על־ידי האגודה הבריטית לתכנון משפחה והמועצה לחינוך לבריאות באנגליה באופן חופשי לכל דורש/ת.

אנשי האגודה גם מוחים על כך שבתוכנית לא הוזכר דבר קיומה של האגודה הישראלית לתכנון המשפחה, אשר פועלת למען ביעור הבורות בתחום תכנון המשפחה והחינוך המיני; ועל כך שבתוכנית הוזכר קיומם של מרכזי ייעוץ לנוער בחו"ל, ולא הוזכרו מרכזי ייעוץ ומידע לנוער, "דלת פתוחה", המופעלים על־ידי האגודה הישראלית לתכנון המשפחה בתל־אביב ובחיפה.

הם גם מוחים על אי־הדיוקים בקשר למספר ההפלות בארץ. על־פי נתונים המתפרסמים בשנתון הסטאטיסטי האחרון, מספר הפסקות ההריון בשנת 1983 הגיע ל־15,593. אשר להפלות בלתי־חוקיות, ניתן לעסוק רק בהערכות. על־פי הערכה של מנהל המחלקה הדמוגראפית בלשכה המרכזית לסטאטיסטיקה, ד"ר איתן סבטאלו, מספר ההפלות הבלתי־חוקיות אינו עולה על 6,000 בשנה.

פרופ' פלטי הביע צער על כך, שכאשר התוכנית העבירה מסר שהפלה היא מסוכנת ועלולה להביא לידי עקרות, היא לא הדגישה במידה דרושה את חשיבות החינוך לשימוש נכון באמצעי מניעה, והתעלמה מהסכנות הרפואיות, הנפשיות והחברתיות של הריון ולידה בלתי־רצויים בכלל, ובגיל העשרה בפרט. ואגב, יש להדגיש שמבחינת תחלואה ותמותת האשה, הסיכונים בהפלה נמוכים מאלה שבלידה.

"לסיכום, צר לנו שהמסר העיקרי בתוכנית היה המחזה במקום הפניית האוכלוסיה המעוניינת לשירותי תכנון המשפחה". — מסיים פרופ' פלטי את האיגרת, שיש בה כדי להוסיף ידע גם למי שלא צפה ב"תצפית" האמורה.

פסק דין

מאת א. אבישר

חסיון ראיות לטובת הציבור

עם תחילת הדיונים, בבית־המשפט המחוזי בירושלים, במשפטם של נאשמי הטירור היהודי, ובטרם החלה שמיעת העדים, הוגשה לבית־המשפט תעודה בדבר ראיות חסויות, חתומה בידי שר הביטחון. בתעודה נאמר כי "מסירת ראיות בנושאים הבאים עלולה לפגוע בבטחון המדינה:

(א) שיטות עבודה של שירות ביטחון כללי ואמצעים שבשימוש שירות ביטחון כללי.

(ב) המידע ודרכי השגתו על־ידי שירות ביטחון כללי לגבי הנאשמים בתיק זה קודם למעצרם.

(ג) שמותיהם ופרטיהם האישיים של עובדי שירות ביטחון כללי שנטלו חלק בחשיפה ובחקירת הנאשמים בתיק זה".

הנאשמים עתרו נגד החלטת שר הביטחון לבית־המשפט הגבוה לצדק, בטענה כי התעודות משמשות אמצעי להענקת חסיון, שאינו מוצדק לגוף העניין, וכי יש חשש שהתעודות ניתנו שלא בתום לב ומטעמים שאינם קשורים בביטחון המדינה. נקבע כי הדיון בעניין יועבר לשופט בית־המשפט העליון במסגרת עתירה לגילוי ראיות, לפי פקודת הראיות.

השופט ברק דן בעניין. הובא בפניו כל החומר החסוי הרלוואנטי. את החלטתו הוא מנווט בין שני אינטרסים מנוגדים. מחד גיסא קיים האינטרס, העומד ביסוד ההליך הפלילי כולו, והוא גילוי האמת, כדי שהחף מפשע יזוכה והאשם יחוייב בדינו. לשם חשיפת האמת יש לחשוף את כל חומר החקירה כולו לנאשם ולבית־המשפט. מאידך גיסא עומד השיקול, כי טובת הציבור דורשת לעיתים אי־חשיפתו של חומר חקירה, אשר חשיפתו עלולה לפגוע בביטחון המדינה. זהו אינטרס ציבורי חשוב, להגן על ביטחון המדינה "בפני כל מעשי חתרנות פוגעים, אשר לרוב נעשים תוך התארגנות מחתרתית, שהלחימה נגדה מחייבת איסוף מידע מודיעיני בלי שמקורות המידע יתגלו... במלחמה זו, בה עומדים שירותי הבטחון — גילוי או זיהוי מקורות מודיעין וחשיפתם תהא בה פגיעה חמורה ביותר בהתמודדות המתחייבת מהנסיבות. ישראל מהווה "דמוקראטיה מתגוננת", החייבת לעמוד על נפשה לא רק במלחמות הגדולות, אלא גם במלחמות יום־יום, הנכפות עליה על־ידי אויביה. מציאות מרה זו אין להתעלם ממנה.

שני אינטרסים אלה — של משפט הוגן ושל בטחון המדינה — נלחמים על הבכורה, ויש להכריע ביניהם. אין זו רק התנגשות בין אינטרס הפרט לאינטרס הציבור.

"אין אדם חייב למסור, וביהמ"ש לא יקבל, ראייה אם ראש הממשלה או שר הביטחון הביע דעתו, בתעודה החתומה בידו, כי מסירתה עלולה לפגוע בביטחון המדינה, או אם ראש הממשלה או שר החוץ הביע דעתו, בתעודה החתומה בידו, כי מסירתה עלולה לפגוע ביחסי־החוץ של המדינה, אלא אם מצא שופט של בית־המשפט העליון, על־פי עתירת בעל־דין המבקש גילוי הראייה, כי הצורך לגלותה לשם עשיית צדק עדיף מן העניין שיש לא לגלותה".

אם קובע שופט בית־המשפט העליון, כי יש לגלות את הראייה, עומדת התביעה בפני הדילמה, אם להמשיך בהליך הפלילי או להפסיק אותו. אם תמשיך, יהא עליה לגלות את הראייה. אם סבורה היא כי גילוי הראייה יפגע בביטחון המדינה, יהא עליה להביא להפסקת הדיון הפלילי ולעיתים אף לזיכוי הנאשם.

כבר נקבע כי "הרשות השופטת צריכה מחד גיסא לקחת בחשבון את היקף הפגיעה במבקש, אם תעודת החסיון תעמוד בעינה והמידע אותו הוא מבקש לראות יישלל ממנו. מאידך גיסא היא צריכה לקחת בחשבון את היקף הפגיעה בעניין הציבורי אם המידע יתגלה לאור הסרת החסיון. על הרשות השופטת להעמיד פגיעות אלה זו כנגד זו ועליה להחליט, לאור היקפן ומהותן של פגיעות אלה אם הצורך לגלות את הראייה לשם עשיית צדק עדיף הוא מן העניין שיש לו לגלותה".

ברור, כי אם חומר החקירה חיוני להגנת הנאשם, כי אז הצדק דורש את גילויו, ושיקול זה עדיף על פני כל שיקול ביטחוני אפשרי. שום נימוק ביטחוני, יהא הנכבד ביותר, אינו שוקל יותר ממשקל הרשעתו של חף מפשע.

המבחן הקבוע בסעיף 44 (א) לפקודת הראיות מחייב בדיקה שהיא אינדיבידואלית וספציפית. במקרה שלנו, סבור השופט ברק כי נימוקים כבדי־משקל של ביטחון המדינה עומדים ביסוד החסיון. על כך עמד שר הבטחון, יצחק רבין, כשגרס כי גילוי חומר החקירה "עלול לחשוף שיטות עבודה, אמצעים ודרכי השגת מידע על־ידי שירות הביטחון ובכך לפגוע בביטחון המדינה". מקור החסיון כאן אינו בתוכן המידע, אלא בכך שגילוי חומר החקירה מאפשר גילוי האמצעים, ששירות הביטחון נקט להשגתו. אמצעי שירות הביטחון מועטים. לעתים אין תחליף לאמצעי שנחשף. הנזק לביטחון המדינה עלול להיות רב, בעוד חשיפתו של החומר אינה חיונית לסניגוריה.

השופט ברק דוחה את עתירת הנאשמים המחוזרת, ומסכם: "שכנעתי, כי הצורך לגלות חומר החקירה לשם עשיית הצדק אינו עדיף על העניין שיש שלא לגלותו".

הנדבן התפרן „עבד" על עיריות אילת וחדרה

מאת בצלאל רובין, כתבנו באילת

יורד ישראלי „עשיר" שככל הנראה חמד לצון שהבטיח ואף שלח „תרומות" של מיליוני דולרים לעיריות אילת וחדרה גרם למפח נפש כאשר נתגלה כי תרומותיו היו בחזקת תרמית אחת גדולה.

לפני כשנה הגיע לעיריית אילת מכתב מאדם הטוען שהוא אזרח אוסטרלי עשיר בשם „יצחק מזרחי השלישי" וכו הוא כותב על רצונו לתרום לעיריית אילת לצרכים קהילתיים וביקש מהעירייה פירוט הפעולות והסכומים הנדרשים. עיריית אילת נענתה בשמחה לבקשה הנדיבה ושלחה לאיש באוסטרליה רשימה של מוסדות ציבור בעיר הזקוקים לכסף ביניהם בית החולים, הוועד למען החייל, האגודה למען השוטר ועוד. לאחר מספר שבועות הגיע מיצחק מזרחי השלישי מכתב שהכיל 6 צ'קים בסכומים ממאה אלף ועד מיליון דולר המיועדים למוסדות שונים בעיר, וכן צ'ק לפקודת אפרים רהב עוזר ראש העיר על סכום נוסף של מיליון דולר, המיועד לחלוקתו בין המוסדות העירוניים, לפי ראות עיניו של רהב.

בירור קצר שעשתה עיריית אילת העלה שהאדם הנ"ל אכן מתגורר באוסטרליה אולם התגלה גם שהוא אינו מסוגל לעמוד בהתחייבויותיו הפילנטרופיות וכל הצ'קים היו ללא כיסוי.

בשבוע שעבר התקשרו מעיריית חדרה לעיריית אילת וביקשו חוות דעת על אחד „יצחק מזרחי השלישי". מסתבר שיצחק מזרחי השלישי פנה גם לעיריית חדרה בהצעה „לתרום" דולרים ובין היתר כתב להם על תרומותיו הרבות לעיריית אילת.

הוועדה המקומית לתכנון ובניה נתניה

ניתנת בזה הודעה כי לוועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת/בניית מגורים לבית על חלקה 28־29 בגוש 8261 רח' לבנטין מס' 6־4 בהרניה. מבוקשת כהקלה: 8.4% בניה, ומעבר ל־6.6% מאושרים) חכ' 382/85.

את התכנית ניתן לראות במשרדי הוועדה.

התנגדויות אפשר להגיש משך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.

י. אלרואי, יו"ר הוועדה המקומית

ועדת המשנה לתכנון ובניה מרחב תכנון מקומי ראשל"צ

הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

ניתנת בזאת הודעה כי הוגשה לועדת ה' משנה לתכנון ובניה ראשל"צ, בקשה למתן הקלות על חלקה 214 בגוש 4241, רחוב בר־כוכבא 7 לפי תכנית מתאר/תוכנית מ' פורטת. נמצאת החלקה הנ"ל באזור מגורים א' קיים עליה: בנין מגורים דירה אחת.

בקשת בעלי החלקה: הקלה של 2% למבני עזר חנייה מקורה.

לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לוועדה תוך מועד של 15 יום, החל מיום פרסום הודעה זו.

באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לאישור.

מ. ציצן, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ובניה ראשל"צ

ועדת המשנה לתכנון ובניה מרחב תכנון מקומי ראשל"צ

הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

ניתנת בזאת הודעה כי הוגשה לועדת המשנה לתכנון ובניה ראשל"צ, בקשה למתן הקלות על חלקה 187 בגוש 4243 רחוב מורדי הגטאות 113 לפי תכנית מתאר / תכנית מפורטת. נמצאת החלקה הנ"ל באזור מגורים ב' קיימים – מחסנים ובנינים.

בקשת בעלי החלקה: קיצוץ חריג לשנתיים למכבסה בתוך המבנים הקיימים.

לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לוועדה תוך מועד של 15 יום, החל מיום פרסום הודעה זו.

באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לאישור.

מ. ניצן, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ובניה ראשון־לציון

הוועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965 להלן החוק:

ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק, כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה (להלן הוועדה המקומית) בקשה להיתר בניה בגוש 6586 חלקה 182 רח' ביאליק. מבוקשת הקלה בקו בנין אחורי 0.50 מ' דהיינו: 5.50 מ' במקום 6.00 מ' והקלה 6% משטח המגרש דהיינו 56% במקום 50% המותרים.

כל המעוניין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הוועדה המקומית רעננה במקום ובימים שהמשרדים פתוחים לקהל.

כל הרואה עצמו נפגע מהקלה זו רשאי להגיש התנגדותו להתרת ההקלה הנ"ל תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לוועדה המקומית במשרדי העירייה.

ב. וולמוביץ, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ובניה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב—יפו

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אישור להקלה לתוספת לאחורי בניה ב', רחוב הגולן מס' 98 גוש 6638 חלקה 219/3 תיק בנין 914־098.

בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר/אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדויקת וטלפון.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הוועדה הנ"ל.

י. בסט, סגן ראש העירייה, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה ת"א־יפו

עיריית אשדוד

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה

הודעת פרסום שימוש חורג. עפ"י הוראות סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

בהתאם לסעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965, נתנת בזה הודעה כי הוגשה לוועדה המקומית, בקשה להיתר שימוש חורג. בתכנית מפורטת מס' 3/102/03 ותיק בניה שד"ל 135 שם המבקש ד"ר נויפלד מרסט אווה; מעונו האלמוגים 4/2 אשדוד. מהות הבקשה: שימוש חורג ממגורים למרפאת ילדים. בחלקה 155 בגוש 2076 ברחוב הדקל 7/15 אשדוד.

כל המעונין יוכל לעיין בבקשה ובתכנית המצורפת אליה ללא תשלום, במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה אשדוד, בשעות קבלת קהל.

כל הרואה עצמו נפגע או עלול להפגע כתוצאה מאישור השימוש החורג, רשאי להגיש התנגדות מנומקת בשני העתקים במשרדי הוועדה המקומית הנ"ל, תוך 14 יום מפרסום זה.

א. אורלאי, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה, אשדוד

ועדת משנה לתכנון ולבניה חולון

הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

תיק בנין 2865

נתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 63 בגוש 7167 רח' קרליבך מס' 4 חולון, הכוללת הקלה של 6% משטח המגרש (568 מ"ר) בשתי קומות לכל דיירי הבית לשיפור תנאי התכנון והדיור.

החלקה הנ"ל נמצאת באיזור מגורים ב'.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון, רח' ויצמן בשעות קבלת קהל.

לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה לועדה תוך המועד של 14 יום מהיום.

ידוע לי כי פרסום הנ"ל הינו על אחריותי בלבד, ואינו מהווה אישור למתן ההקלה המבוקשת.

ע"ר חיים שורץ, יו"ר ועדת משנה לתכנון ולבניה חולון

ועדת משנה לתכנון ובניה מרחב תכנון מקומי ראשון־לציון

הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

ניתנת בזאת הודעה כי הוגשה לועדת המשנה לתכנון ובניה ראשל"צ, בקשה למתן הקלות על חלקה 194 בגוש 3933 רחוב ויצבורד מס' 6 לפי תכנית מתאר/תוכנית מפורטת. נמצאת החלקה הנ"ל באזור מגורים ג' ומותר לבנות עליה בית מגורים.

בקשת בעלי החלקה: שימוש חריג ל־2 קנים לפתיחת קליניקה בקומה ב' בבית משותף.

לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לועדה תוך מועד של 15 יום, החל מיום פרסום הודעה זו.

באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לאישור.

מ. ניצן, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ובניה ראשון־לציון

טלוויזיה

טלוויזיה לימודית

08.15 אזרחות וחטה"ב: כלכלה — קצה החוט: כלכלון — מסים. 08.40 בלי סודות: ס"ע. 09.00 אנגלית ה'. 09.20 חשבון פשוט ד': פירוק לגורמים. 10.05 ארץ מולדת: ממשבר להתעצמות. 10.30 הגיל הרך: רגע עם דודלי. 11.00 ערבית מדוברת. 11.15 אנגלית ו'. 11.30 מדעי הטבע י"ב: יוני הרוצים. 12.00 תלמוד: שניים אוחזין. 12.25 אנגלית ז'. 12.45 צרפתית — העשרה. 13.00 אנגלית ח'. 14.00 רגע עם דודלי — סימנים ללא מילים: דודלי צוחק ואינו יכול לדבר. בעזרת סימנים קוליים ומצויירים מבין רגע את מה שדודלי רוצה לומר לו. 14.25 גיאוגרפיה — כפר מצרי: הסרט מתאר את הווי החיים בכפר מצרי. האיכר המצרי כעבר רחו ובכיתו, וחייו הקשים. 14.45 FOLLOW ME: קורס באנגלית מורכבת למבוגרים. 15.00 קסים קסם: כלנים. 15.25 קולרנול — פרק 44: קולרנול באמריקה הדרומית. 15.35 בלי סודות — מיזו: אלפי מציג את הצלילים מ.ו. ועי מנסה את מולה בדוכן של אושיק המוכר דברים על הצליל מ. 15.55 ציור במספרים: הסרט סוקר את התפתחות השימושים השונים במחשב כולל משחקי וידאו, גרפיקה ממוחשבת, שימושים צבאיים, רפואיים וכו'. 17.00 ערב חדש — מגאזין בשידור חי. מנחה: רפי רשף.

טלוויזיה כללית

17.30 „ספינת החלומות" — תכנית בידור שצולמה בדולפינריום בתל־אביב. משתתפים: ישראל גוריון, אייל גפן, עפרה חוה, כני גרלד, ספי אפרון, אדם וילברמן, להקת המחול הייצוגית של „הפועל" (כוריאוגרפיה רוזית שינמרון). רקדנים מלהקת „שלום 85" (בהדרכת יעקב קלוצקי) וכן דולפינים וקהל. 18.00 „תקוות גדולות" — סידרה על־פי ספרו של צ'ארלס דיקנס, בהפקת הבי.בי.סי. הפרק השישי: ג'ה, גיסו של פיפ, בא ללונדון לביקור. פיפ חוזר לכפר ילדותו לבית הגברת האווישם. הוא רואה שאסטלה היתה לאשה יפה. 18.35 ספורט (ערבית). 19.30 חדשות (ערבית). 20.02 „המירוץ אחר הגליונה" — הפרק האחרון: „איגני הנסיך האמלט". 20.50 „נקודת חן" — טיולים עם אורי דניר. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 „עובדים דירה" — סידרה קומית אנגלית. הפרק השני: עדיין אין קונה לדירה. פרנק מוכן למכור אותה לכל דכטין ואולו אשתו איננה מסכימה ש„סתם מישהו" יזכה לגור בה. 22.00 „זה הזמן" — תכנית אירוח, מנחה רם עברון. 22.50 „הוואי חמש אפס" — שם הפרק: „אלימות ברציפים". 23.40 חדשות.

רדיו

קול המוסיקה

06.02 „צלילי בוקר". 07.07 „בוקר טוב": ויוואלדי: קונצ' בסי במול מג'ור לארבעה כנורות ותז'. פיטר האלנדלו: קונצ' עוגב בסול מינור, מס' 1. 07.30 „שחרית מוסיקלית" (רשת א'): מוצרט: סימפוניה מס' 33, בסי במול מג'ור, ק' 319. בטהובן: קונצ' ברה מג'ור, לכנור ותז'. ברהמס: חמישית כלייזמית בסול מג'ור, גריג: סוויטה לירית, אופ' 54. 09.30 „קונצרט בוקר": מנדלסון: קונצ' מס' 2, ברה מינור, לפסנתר ותז', אופ' 40. רבוקי: חמישיה במי במול מג'ור, לשני כנורות, שתי ויולות וצ'לו. סטרווינסקי: פולחן האביב. 11.57 „מגישים שיר". 12.05 „מאוצר הסדיה" — יהלי וגנן — פסנתר: שומאן: „בערב", סקריאבין: סונטה מס' 6, ליסט: רפסודיה הונגרית, מס' 6, רחמנינוב: מומנט מוסיקלי. סטרווינסקי: 3 תמונות מתוך „פטרושקה". 13.00 „קונצרט צהריים": צייקובסקי: הפתיחה „רומיאו ויוליה", מוצרט: קונצ' לחליל ונבל, בדו מג'ור, ק. 299. 3 שירי עם: הבלדה על הציפור המלאית קורדילי, הבלדה על הנרי מרטין, הבלדה על מרי המילטון (גוץ באטו). בוקריני: קונצ' לצ'לו ותז', בסי במול מג'ור. בטהובן: סימפוניה מס' 1, בדו מג'ור. 15.00 „מילון מוסיקלי". 15.05 „מוסיקה ויזה": תכנית המיוחדת ליצירות מימי המוסיקה, 1984 של החברה הבינלאומית למוסיקה בת־זמננו — שהיו בקונות, מרטין וסלר: „סמית" — למרימבה ולסרט מגנטי, בריאן פרני: סונטה 3 (1976), ז'יל טרמבליה: „חיים". 16.00 „קונצרט מנחה": ראבל: „פאבאן לנסיכה שהלכה לעולמה", שומאן: סימפ' מס' 1 בסי במול מג'ור, היידן: „בריאת העולם", אורטוריה. 18.30 „קונצרט מהקלטות הסימפ' רים": ויוואלדי: גלוריה, רספיגי: סוויטה מס' 3, של אריות ומחולות עתיקים. בריה „רגינה", לזכרו של ברונו מאדרנה, לקול ותז', רוסיני: מבוא, נושא ווריאציות לקלרינט ותז', מנוטי: „סבסטיאן", סוויטה. 20.05 „ערב טוב": פרקי נגינה בנבל: קנבל: פאבאן וריאציות, אלכוניס: סונטה ברה, כרטוסק: ערב בכפר, בטהובן: ווריאציות על נושא שוייצרי, קמלה ריבורסקה, צרפתי. 20.27 „מגישים שיר". 20.30 „במיטב הקונצרטים בעולם" — פורטוגי: רקויאם סולני ל־4 סולנים, מקהלה ותז'. 22.25 „מילון מוסיקלי". 22.30 „מן המקורות": ריקודים של כלניות. 23.00 „דפי פסנתר", עם ולדימיר הורוביץ: סקרלטי: 6 סונטות, שופן: בלדה מס' 4 במה מינור, ליסט: בלדה מס' 2, בסי מינור. שומן: ולס מס' 9, בלה במול מג'ור, מס' 1 (המוריתה). רחמנינוב: פרלוד בסול מינור מס' 5, שופן: פולונז בלה במול מג'ור מס' 1 (הצבאית).

רשת א'

07.30 „שחרית מוסיקלית" (העברה מרשת „קול המוסיקה"). 09.30 „מפגש" — מגזין בשידור חי. 10.30 „רדיו קל". 11.10 השידור היומי לבתה"ס „ספור אני שמע", התשעה: מעשה בעופר איליס". 11.30 „השכלון" ודעת לכל": „בריאות — הבחירה בידיך". 12.05 „פעמי המזרח" — מצעד פזמונים מזרחיים. 14.06 „לבת ולבן ולכל המתעניין" — תכניות לילדים: א) „קוקי הבקוקי" — מאת טובה הרשקוביץ; ב) „הברק והרעם" — תסכית מאת טובה הרשקוביץ; ג) „בישימון ובערבה" — מאת הנריק סנקביץ; ד) „ספור השבוע" — והעם: „הצמה של אלונה" — מאת גררה כהן. 15.00 לילדים הגדולים: „בארץ הלמה" — חזונו של שמוליק רוזן (שידור חוזר). 15.25 „הכדור עגול" — ספורט לנוער, עם רני דבוריין. 15.53 „מאוצר הספרים". 16.00 „רדירדומה" — „נטו", מאת יהושע סובול, חלק ראשון, בימוי: גדליה בסר (ש.ח.). 17.12 „מגישים שיר". 17.20 „האוניברסיטה המשודרת": „הטלאי הצהוב", הנושא: „תנועת העולם החופשי לשואה", פרופ' יהודה באואר. 18.06 „מינות ערב" — משדר יומי להווי דתי ומסורת. 18.47 פרקי היום בתנ"ך. 19.05 „עיונים בפרשת השבוע". 19.30 שידורים לעולים. 22.05 „קשר לילי" — מאזינים מתוקלים בחוויות ומתרשמים קשר. עורך ומנחה: יובב כץ.

רשת ב'

08.05 „סעו לשלום". 09.05 „ביקור בית", עם חיים קינן. 10.10 „כל צבעי הקשת" — מגוין יומי. 12.10 „גל פתוח" — חדשות ומוסיקה. 13.00 „בחצי היום". 14.06 „יש ענין", עם גבי גזית. 15.05 „רגעי קסם" — שירים ישנים ואהובים. 16.10 „סעו לשלום" — מנחה: גדעון הוה. 17.10 „יומן כלכלה". 17.30 „על מספרים ואנשים" — מגזין המשק והחברה. 18.06 שירים עבריים. 18.45 היום בספורט. 19.00 „היום הזה". 19.35 „דין ודברים" — מגזין לעניני חוק ומשפט. 20.05 „מצעד הזמירות". 22.05 „פינת הג'אז". 23.05 „מחפשים את המטמון", מנחה: משה טימור.

רשת ג'

14.06 „לי ולך" — שיר וברכה". 15.05 „חדש, חדיש ומחודש", עם שוש עטרי. 16.05 „מוסיקה לעניין". 17.05 „הצגה יומית". 18.06 „אתם זוכרים את השירים". 20.05 „קצת אחרת" — סוס מתקרב. 22.05 „משלנו" — שירים עבריים. 23.05 „הלילה הוא שירים".

גלי צה"ל

06.00 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור. 06.10 צלילי בוקר — שירים עבריים. 06.30 אוניברסיטה משודרת: יסודות הראציונאליזם המודרני בפילוסופיה, מרצה: פרופ' ירמיהו יובל. 07.07 שבע אפס שבע, עם אלכס אנסקי. 08.05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית. 09.05 נכון לעכשיו, עם רפי רשף. 11.05 טעם של פעם, עם אורלי יניב. 12.05 להיט לתאבון. 13.05 בסיגנון ישראלי, עם אלי ישראלי. 15.05 מסק ומן. 15.45 „אלף הימים" — סידרה מחיי הצבא. פרק 12: „מול המוות". 16.05 ארבע אחרי הצהריים — שירים עבריים. 16.55 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור. 17.00 יומן גלי־צה"ל. 17.30 משהו עולמי — מגאזין גלי־צה"ל לענייני חוץ. 17.50 יומן ספורט. 18.00 שעה קלה על כלכלה. 19.05 „רדיו רדיו", עם יואב קוטנר. 20.05 „משלנו" מצעד הפזמונים העבריים. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת: יסודות הראציונאליזם המודרני בפילוסופיה (ש.ח.). 22.05 על הרגש ועל הביטאק — שירים שהחבר'ה אוהבים. 23.05 שידור חוזר. 00.05 ציפורי לילה, עם יעקב גלעד. 02.05 לא רוצים לישון. 05.05 צלילי בוקר.

קולנוע

תל־אביב

אורלי: קולונל רדל 9.00 ,6.00
אסתר: שוטר עם כבוד 9.30 ,7.15 ,4.30
בית לסין: אפוקליפסה עכשיו — 23.00
יום א' 19.00 סולו לטובה
בן־יהודה: הבו ואיש השלג
גורדון: צ'או פנטוין 9.30 ,7.00 ,4.30
גת: אהבתו של סואן 9.30 ,7.15 ,4.30
דקל: טוטסי 9.45 ,7.15 ,4.30
דרייב־אין: 9.30 ,7.15 ,4.30
חף מפשע 9.30 ,7.15
מלכודת לאשה אוהבת 12.00
זוהר: המטרה אמריקה 9.30 ,7.30 ,4.30
מוזיאון ת"א: לרקוד עם זר 9.30 ,7.15 ,4.30
סינמה 1: הער 9.30 ,7.15 ,4.30
סינמה 2: עירית אירית 9.30 ,7.15 ,4.30
פאר: רכבת תחתית 9.30 ,7.15 ,4.30
פאריס: ברדי
רב־חן:
חן 1: הגוניס 9.40 ,7.30
חן 2: רומן על בטוח 9.40 ,7.20 ,5.00
חן 3: קאל 9.40 ,7.25 ,5.00
חן 4: בית־ספר לאסירים מתחילים 9.40 ,7.20 ,5.00
חן 5: הנוקם 9.35 ,7.25 ,5.00
צוותא: התמהוני 20.00
שחף: שושנת קהיר הסגולה 9.30 ,7.15 ,4.30
תכלת: יער האיומרגד 9.30 ,7.15 ,4.30
תל־אביב: נינג'ה אמריקני 9.30 ,7.15 ,4.30
לימור חדש: כבודו של פריצי 9.30 ,7.15 ,4.30

רמת־גן וגבעתיים

אואזיס: הגוניס 9.30 ,7.15 ,5.00
לילי: כבודו של פריצי 9.30 ,7.15
ארמון: בית ספר לאסירים מתחילים 9.40 ,7.30
רב־גן:
גן 1: שוטר עם כבוד 9.40 ,7.20 ,5.00
גן 2: ברדי 9.35 ,7.15 ,5.00
גן 3: יער האומרגד 9.40 ,7.20
פנטסיה 2.45 ,12.30 ,10.30
גן 4: רומן בהמשכים 9.40 ,7.15 ,5.00

ירושלים

אדיסון: המטרה אמריקה 9.10 ,7.00 ,4.30
בית אגרון:
15.30 מרי פופינס
18.00 דונה פלור נשואה לשניים
19.30 דמעות של שתיקה
22.00 פרנקנשטיין הצעיר
24.30 אוכפים לוהטים
בנייני האומה: ברדיל 9.00 ,6.00
בפירי: הבזבוז הגדול 9.30 ,7.30 ,4.30
הבירה: הנינג'ה האמריקאי 9.30 ,6.45 ,4.00
אורגיל: בית ספר לאסירים מתחילים 9.10 ,7.15 ,4.30
סמדר: טוטסקה 9.10
אורנע: הגוניס 9.40 ,7.00 ,4.30
מיטשל: שושנת קהיר הסגולה 9.00 ,6.45

חיפה

ארמון: שוטר עם כבוד 9.00 ,6.45 ,4.30
אורה: הכבוד של פריצי 9.15 ,7.00 ,4.30
אמפי: הנינג'ה האמריקני 9.15 ,7.00 ,4.30
אורלי: אמריאוס 9.00 ,6.45
חן: רמבו 9.15 ,7.00 ,4.30
עצמון: רכבת תחתית 9.15 ,7.00 ,4.30
פאר: הגוניס 9.15 ,6.50 ,4.30
רון: המטרה אמריקה 9.00 ,6.45 ,4.00
קרן אור המחודש: ראסטי ג'יימס 9.15 ,7.30 ,4.30

נתניה

שרון: הנוקם 9.15 ,7.00

חולון

סביון: הבזבוז הגדול 9.30 ,7.15 ,4.30
מגדל: השוטר מגנב מקור 9.30 ,7.15
מתנים קרית שרת: אמריאוס
א' ב'־ג' 9.00 ,7.00 ,4.00
ארמון: נינג'ה בעל תשע הנשמות 9.00 ,7.15

בת־ים

עצמאות: הנינג'ה האמריקאי 9.30 ,7.30

הרצליה

היכל: הנינג'ה האמריקאי 9.30 ,7.15
מלון דניאל: גירושין נוסח הוליווד יום ב'
אפוקליפסה עכשיו יום ג'.ה'

באר־שבע

חן: תרגיל למרגל מתחיל 9.30 ,7.15

תיאטרון

תיאטרוני ישראל

הערב, יום ב', 25.11

תיאטרון הבימה:
המשפט: 20.30
הפרדס: 20.30

התיאטרון הקאמרי:
דבש פרא,– בכורה
כולם רוצים לחיות – בי"ס

צוותא
לתרבות מתקדמת

הערב, יום ב': 25.11 בשעה 16.00
המדרשה
למחשבה סוציאליסטית
בשעה 21.00
„שמפרחת".

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
בלפור — בלפור 90.

חולון
אהרון — הופיין 52.

ירושלים
אשר — מ. מסחרי קל יובל.

נתניה
קופ"ח כללית — ברודצקי 31.

פתח־תקוה
קופ"ח כללית — חיים עוזר.

רמת־גן
השרון — שד' ירושלים 23.

תל־אביב
סופרפארם — איינשטיין 40.
רמת־אביב: זיוה — אצ"ל 37, שכ' התקוה.

חיפה
יבנה — אבן סינא 7.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה – טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת – טל' 100. אילת – 1244, חדרה – 22444.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב — בימים ב', ד', ו' — כירורגיה ופנימית ילדים — כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב — בימים א', ג', ה', שבת — כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון — כל המחלקות כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא — כל המחלקות — כל השבוע.

נתניה

● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים — כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

● הדסה ה"צ — פנימית.
● ביקור חולים — ילדים, א.א.ג. כירורגיה, אורטופדיה.
● שערי צדק — עיניים.
● משגב לדך — נשים.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'—ה' ב־20.00—08.00, ביום ו': 15.00—08.00. טלפונים: 03־433500, 03־433500.

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל
בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות: 21.00—23.00. בלילות שבת וערבי חג בין השעות: 18.00—24.00. בשבתות ובחגים בין השעות: 15.00—21.00.
הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הגפן 26, קומה ג', טל' 523566. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00—9.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טל' 294869, 03־285822.

מרכז סיוע לקורבנות אונס
לרעננה ואיזור השרון, טל' 052־32432 בימים א'—ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02־669911.
ער"ן תל־אביב — טל' 03־261111.
ער"ן חיפה — טל' 04־538888.
ער"ן באר־שבע — טל' 057־41111.
ער"ן נתניה — טל' 053־35612.

סילוק מיטורדים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111; לוד/רמלה — טל' 08־221022; עפולה — טל' 065־93334.

רכבות

מירושלים לתל־אביב־דרום:
בימים א'—ה': 7.50.
בימי ו' וערבי חג: 7.30.

לבני־ברק ולחיפה:
בימים א'—ה': 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 11.30.

מתל־אביב לירושלים:
מת"א דרום בימים א'—ה': 16.00.
מכבי ברק 8.18

לחיפה: בימים א'—ה': 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00.

לנהריה: בימים א'—ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00, 15.00.

מחיפה, בת־גלים:
לירושלים — א'—ה': 7.00.
לתל־אביב — א'—ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30.

מנהריה לחיפה ולתל־אביב: 6.35, 9.00, 10.40, 14.35, 16.30, 18.38. לירושלים: 5.35.

במשחק הכנה לקראת המשחק ביום חמישי באנגליה:

מרסר, ויליס, ג'מצ'י, מיקי ומוטי נגד יוון

— שירות „על המשמר" — נבחרת הכדורסל של ישראל תקיים היום, ב־8.45, באתונה, משחק נגד נבחרת יוון. המשחק יהווה הכנה עבור הנבחרת הישראלית שתשחק ביום חמישי בלונדון נגד אנגליה במוקדמות הגביע העולמי והכנה לנבחרת היוונית שתארח ביום חמישי את נבחרת בולגריה.

הנבחרת שלנו התקבלה בחמימות רבה על ידי היוונים המצויים במורל גבוה בעקבות נצחון החוץ שלהם בשבוע שעבר על צרפת 126:130 במסגרת בית ג' במוקדמות גביע העולם.

במשחק שיערך באולם היפהפה בפיראוס (אחד האולמות היפים ביותר באירופה) תפתח ישראל בחמישיה שתכלול את מיקי ברקוביץ, מוטי ארואסטי, דורון ג'מצ'י, ג'ון ויליס ולאוואן מרסר.

שתי הנבחרות יקיימו מבחן נוסף גם מחר ומתרתיים תצא הנבחרת לאנגליה לקראת המשחק ביום חמישי.

בירושלים: הפועל ניצח את מכבי, בית"ר הפסיד

● ארצית

המחזור השביעי בליגה הארצית בכדורסל היה מוצלח מאוד מבחינתה של הפועל ירושלים. בשעה שהיא גברה בדרבי על מכבי 87:88, נוצחה אחת מיריבותיה בצמרת – בית"ר ירושלים – 77:70 בידי הפועל גבעת־ברנר/נס־ציונה.

קבוצת צמרת אחרת במחוז הדרומי – אליצור נוה־דוד רמלה – שבה מקרית־גת עם נצחון משכנע 91:108.

יתר תוצאות המחוז הדרומי: מכבי ראשון־לציון – מכבי דרום תל־אביב 103:74; הפועל גבעתיים – מכבי חולון/פתח־תקוה 96:78.

במחוז הצפוני הוסיפה המובילה, הפועל נהריה, שתי נקודות ליגה למאזנה לאחר שניצחה בנתניה את מכבי המקומית 84:66.

יתר תוצאות המחוז הצפוני: הפועל איתן גבת – מכבי קרית־מוצקין 93:80; מכבי כרמיאל – הפועל גדשמואל 83:66; הפועל כנרת – הפועל דגניה ב' 84:76; מכבי חדרה – הפועל עידודור/תבור 88:76; הפועל בקעת בית־שאן – הפועל הר־הכרמל 84:68.

דרבי צמרת תל־אביב לנשים

דרבי צמרת תל־אביב, בין מכבי ואליצור, שייערך הערב ב־8 בכפר־הירוק, יעמוד במוקד משחקי המחזור ה־9 בליגה הלאומית לנשים בכדורסל. שתי הקבוצות עדיין לא נוצחו.

שאר המשחקים הערב: בני יהודה ת"א – הפועל הגליל־התחתון; אליצור ראשל"צ – הפועל חיפה; הפועל ירושלים – הפועל גבעת־חיים; מכבי דרום/רמת־חן – הפועל קישון; אליצור קרית־אונו – הפועל ת"א.

ועדת הבדיקה מוכנה לבוא לביתו של מירמוביץ

ועדת החמישה שבודקת את כשלון הנבחרת הלאומית בכדורגל במשחקי מוקדמות הגביע העולמי לא תסיים את עבודתה מבלי שתשוחח עם המאמן יוסף מירמוביץ.

אתמול הועלתה הצעה שאם מירמוביץ אכן חש ברע ואינו מסוגל להגיע ולהעיד, תצא הוועדה לביתו ותשמע שם את דבריו.

אתמול הופיעו בפני הוועדה עיתונאים שליוו את מסעות הנבחרת ואלה התייחסו להפרות המשמעת שהיו במהלך המסעות. כן הזכירו כלי התקשורת את המאמן הלאומי בשלילה, כמו איחורים לאימונים ונסיעות ריגול לא מוצדקות.

גם היום אמורים להעיד עיתונאים ולסוף השבוע זומן המאמן הוותיק, דוד שוייצר.

הקפת הכנרת העממית

כאלף רוכבי אופניים השתתפו בהקפת הכנרת העממית שהיתה בשלושה מסלולים.

המסלול הארוך היה של 65 ק"מ והוא החל בצמח דרך טבריה, גשר אריק, עין גב ובחזרה.

בנתניה מחכים לרוזן

„לא התפטרתי כדי לשוב", כך אמר אתמול המאמן צבי רוזן בשיחה טלפונית מבית מלון באילת, לשם יצא מיד לאחר שהודיע על התפטרותו מאימון מכבי נתניה.

רוזן שהתפטר לאחר שהנהלת מכבי נתניה סירבה להתנצל על ידיעה שהופיעה בעתון כאילו אין שביעות רצון מעבודתו ישאר גם היום באילת ואת האימון יעביר מאמן הכושר, אבישי בן־אפרים שהגיע לנתניה יחד עם רוזן.

חלק משחקני מכבי נתניה איים אתמול שלא להתייצב לאימון היום אם רוזן לא יגיע. בתגובה אמרו ראשי נתניה: „השחקנים מועסקים על ידי מכבי נתניה ולא על ידי צבי רוזן".

מתגובה זו ניתן להבין ששחקן שלא יתייצב לאימון היום צפוי לעונש.

מה שכבר ברור הוא שמועמדותו של יוסף מירמוביץ לאימון מכבי נתניה ירדה סופית מהפרק ובנתניה מדברים בגלוי על אפשרות אחת: שצבי רוזן ישוב לאמן.

עמית נאור נוצח ע"י אלוף בריה"מ

● טניס

הטניסאי עמית נאור נוצח בתחרות בינלאומית באוסטרליה שבשוויץ ע"י אלוף בריה"מ זוורב בסיבוב השלישי של בית המוקדמות בתחרות בינלאומית על סך פרסים של 25 אלף דולר.

במערכה הראשונה ניצח הרוסי 5:7 לא לפני שנאור הוליך 1:4. במערכה השניה ניצח נאור 6:7, בשובר שוויון. ובמערכה השלישית והמכריעה נוצח נאור 6:4.

כזכור התמודד אלוף בריה"מ במסגרת גביע דייויס מול טניסאי ישראל ובמשחק המכריע הוא גבר על שחר פרקיס, קודם לכן, באותו המשחק, ניצח את הרוסי אלוף ישראל שלמה גליקשטיין.

נאור רשם בתחרות זו שני נצחונות: הוא גבר בסיבוב הראשון על האנגלי פלגייט 7:6, 3:6, 4:6 ובסיבוב השני ניצח נאור את השוודי ירקויסט 2:6, 2:6.

גומז גבר על קריקסטיין

מרטינה נאוורטילובה נטלה בפעם השלישית ברציפות את התואר בסידני, כשגברה על יריבתה ובת ארצה הנה מנדליקובה 6:13, 2:6, במשחק שנמשך שעה ו־12 דקות.

הטניסאי אנדרס גומז מאקוודור שמר על תוארו מאשתקד, כשניצח בגמר הטורניר בהונג־קונג, את אהרון קריקסטיין מארה"ב 6:3, 3:6, 6:4.

מרתון הכנרת

82 רצי מרתון נרשמו אתמול באיגוד האתלטיקה הקלה בהתאחדות לספורט ביומה הראשון של הרשמת המתחרים למרתון התחרותי של הכנרת שיתקיים ב־17 בדצמבר.

המרתון יתקיים במסלול המלא של 42 ק"מ ו־195 מטר.

● טניס שולחן

משחק המוקד בליגה הלאומית בטניס שולחן יערך הערב ברמת־גן כאשר שתי הקבוצות הבלתי מנוצחות — הפועל רמת־גן והפועל לוד — יפגשו פנים מול פנים.

גם במחוז הצפוני יערך משחק מותח שבו תארח מכבי תל־אביב את אלופת השנה שעברה מכבי זכרון יעקב.

יתר משחקי המחזור השביעי: במחוז הדרום: הפועל אשדוד — הפועל חולון; הפועל בני שמעון/שער־הנגב — מכבי החורשים; הפועל באר־שבע — מכבי רחובות. ובמחוז הצפון: הפועל חדרה — אליצור תל־אביב; אליצור נתניה — מכבי יוסף ת"א; מכבי פתח־תקוה — מכבי הר הכרמל.

תחילת המשחקים בשעה 20.00.

פיינורד — איינדהובן 1:4

פיינורד רוטרדאם חזרה לבשורת בשתיקה את מוליכה איינדהובן 1:4, בסיבוב השני בגביע ההולנדי. סימון טאהמטה, יליד אינדונזיה, הקנה יתרון לפיינורד, כשהתלף בדקה ה־16 על מגן נבחרת בלגיה, אריק חהטס, פרטס התעופף מעל ג'וני רפ, הכדורגלן הותיק והכניע ביעף את שוער הנבחרת ההולנדית הנס ואן ברוקלן. את השער השני הבקיע מהנקודה הלבנה. ג'ון אריקסן המוליכה בליגה צימצמה על ידי דוד חיליט בדקה ה־64, אולם צמד שערים של אנדרה הוקסטרה (64) ויאן סורנסן (83) חתמו את התוצאה לאחר מאבק חריף.

שתי הקבוצות ייפגשו בעוד שבוע במסגרת הליגה, במשחק שיהיה באיינדהובן.

יתר המשחקים נידחו בשל מצב המגרשים הגרוע שנבע ממזג האויר הקשה ובתוכם, המפגש בין אוטרכט, מחזיקת הגביע והאלופה אייאקס אמסטרדם.

מארדונה הבקיע והורחק

כוכב הכדורגל הארגנטיני דייגו מארדונה הורחק בדקה ה־38, בגלל אלימות, במשחק התיקו 1:1 בין נאפולי ואודינזה. כמה דקות קודם לכן כבש מארדונה שער נפלא לזכות נאפולי.

80 אלף צופים חזו במשחק המרכזי במחזור ה־11 בליגה האיטלקית, שנערך במילאנו באיצטדיון סאן סירו (ג'וזפה מאצה), בו נפרדו אינטר המקומית ויובנטוס טורינו, בתיקו 1:1.

ליובנטוס בראש הטבלה, 19 נקודות והיא מקדימה בחמש נקודות את נאפולי, אינטר ומילאן.

תוצאות נוספות: טורינו־פיזה 1:4, אטאלנטה־ורונה 0:0, קומו־סמפדוריה 2:2, פיורנטינה־בארי 0:0, לצ'ה־אבלינו 2:2, רומא־מילאן 1:2.

חלוץ צ'לסי קרי דיקסון (שמאל) וחלוץ אסטון־וילה אנדי גריי, מתרוממים לכדור מעל דייויד ספידי, בדו־קרב אווירי במשחק שנערך בשבת בסטנפורד ברידג', איצטדיונה של צ'לסי, ואשר הסתיים בתוצאה 1:2 לטובת המארחים. (תצלום: אי.פי.)

קיסר: הספורט הייצוגי לא יופרד מהפועל

„על אף כל הבעיות הכרוכות בספורט הייצוגי הוא לא יופרד מהפועל, כל אלה הדורשים זאת אינם מבינים את מהות התנועה, התאגדות הפועל תמשיך גם להבא לעסוק בספורט התחרותי, הייצוגי ובספורט העממי" — דברים אלה אמר מזכ"ל ההסתדרות, ח"כ ישראל קיסר, בפני חברי המועצה הציבורית הראשונה לספורט לעם שהתכנסה בתל־אביב.

קיסר ציין כי בהסתדרות נערכים לשנוי מהותי לציון אירועי ה־1 במאי, זאת בהתאם להמלצת ועדה שבראשה עמד יצחק בן־אהרן. הוא הציע לחברי המועצה שביום זה יעמדו במרכז האירועים תחרויות ספורט עממי, משחקים בין קבוצות של מקומות עבודה מאורגנים ועוד.

יו"ר המרכז לתרבות והחינוך בהסתדרות, נחום פמה, אמר כי מטרת הפועל היא עיסוק בספורט העממי ועל הספורט הייצוגי להיות רק אמצעי להעמקת הספורט העממי.

מזכ"ל הפועל, יצחק אופק, הדגיש של חברי המועצה לתת את הדעת ביצוד להעסיק את העובדים בשעות הפנאי, דבר שיעלה את פריון העבודה וגם תגבר הפעילות החברתית.

יו"ר אורן, מנהל רשות הספורט, הביא את ברכת הממשלה.

שלמה אריה, מנהל אגף ספורט לעם במרכז הפועל, מסר דו"ח על פעולות האגף והציג בפני חברי המועצה את תוכנית האגף לחמש השנים הקרובות.

במעמד פתיחת המועצה הוענקו בפעם הראשונה עשרה תארי כבוד „יקיר אגף ספורט לעם". התואר מוענק לאנשים שתרמו רבות לפיתוח הספורט העממי במקום עבודתם: יצחק אופק, מזכ"ל הפועל, חיים איילון (אגד ירושלים), א. גילברט אטון (מכתשים באר־שבע), גבי ארנ (מועצת פועלי אילת), רני בן־אבו (חברת החשמל, אשדוד), דורון מונק (הבנק הבינלאומי), שמעון מנטין (אליאנס חדרה), יוחנן פלד (תעשיה אוירית), צפורה צור (נעמ"ת) ויצחק רונן (סולתם).

המתאגרף המקצוען [illegible]

[illegible]

יו"ר היוצא של כדורסלני הפועל רמת־גן:

הפועל רמת־גן נמצאת במצב פרפורי גסיסה

מאת יצחק ויסחוף

„קבוצת הכדורסל של הפועל רמת־גן נמצאת כיום במצב של פרפורי גסיסה מהירים, והמצוקה הכספית החמורה בה נמצאת האגודה עלולים לחסלה" — דברים אלו אומר היו"ר הקודם של הקבוצה, אורי בר־צורי שהתפטר מתפקידו לפני 3 שבועות יחד עם שאר חברי הנהלת הקבוצה.

קארל מקיסיים, שחקנה הזר של הקבוצה, נעלם לפני שבועיים וחזר לארה"ב. לבר־צורי הסבר למה שקרה: „מקיסיים, עשה מעשה שלא היה צריך לעשות. הוא לקח את הכרטיס שהיה בידו לצאת לארה"ב בתום העונה וברח איתו. יתכן וכיום הוא במצב שאין לו כסף לחזור. הצעתי לחברי ההנהלה שלא תרמו אגורה למען האגודה לתרום ממשכורתם סכום של 1500 דולאר. אך אף אחד לא היה מוכן לדון בכך וההצעה נפלה. אם אנשים המקורבים לקבוצה אינם מוכנים לתת סכום כזה אז מגיע לנו שהוא לא יחזור ואנו נרד ליגה".

ריקי טאונסיל הענק שהגיע במחזור השישי לא קיבל אגורה מאז תחילת העונה. בר־צורי משוכנע שאם טאונסיל לא יקבל היום או מחר את כספו הוא יעזוב את הארץ.

רורי ראמיקר, מאמן הקבוצה, נמצא בצרפת אצל חברתו. ראמיקר ביקש ערבות בנקאית ובר־צורי טוען כי קיבל אותה. „רורי ראמיקר יחזור. אני משוכנע, אך איני בטוח שיהיה לו את מי לאמן".

השאלה הבלתי נמנעת היא האם יש זכות קיום לקבוצה המתנהלת בצורה כזו? „אסור לנו כיום לסגור את הקבוצה. אם נחסל כיום את הפועל רמת־גן נהיה חייבים להמשיך ולשלם לשחקנים עד סוף העונה גם מבלי שישחקו. אם נגזר עלינו לרדת נעשה את זה בכבוד עם שחקני נוער. נשתדל לשמור על הכוכבים קייט בנט, סטיב שלכטר ואחרים כדי שנוכל למכור אותם בתום העונה. אם נתפרק הם יהיו משוחררים ואז לא נקבל עבורם מאומה", אומר בר־צורי.

אורי בר־צורי מתווה את העתיד האישית על התסריט הקרוב: „בשנה הבאה לא תהיה קבוצה. השנה נמשוך את העסק כשיניים, אפילו עם שחקני נוער. בפגישה שהיתה עם ראש עיריית רמת־גן, אורי עמית, ומזכיר מועצת הפועלים, שאול סוורי, הגענו למסקנה שאם נמשיך העונה נוכל להחזיר קרוב ל־40 אלף דולאר ואז נוכל לחסל חובות לשחקנים ולכל מי שחייבים".

כשבר־צורי מזכיר את עמית וסוורי הוא מוסיף: „אורי עמית ליד שאול סוורי הוא זהב. אם עד היום קיבלנו 40 אלף דולאר או עמית נתן 30".

האלופה האולימפית בכדורעף שולטת גם בגביע העולם

האלופה האולימפית בכדורעף, ארה"ב, מוליכה במשחקי גביע העולם באוסאקה, יפאן, לאחר שניצחה את מחזיקת הגביע, ברית המועצות 2:3 (11:15, 17:15, 15:9, 15:12, 8:15) ואת דרום קוריאה 0:3.

לארה"ב שש נקודות משלושה משחקים והיא מקדימה את ארגנטינה שגברה על צ'כיה 1:3.

בריה"מ־ברזיל 2:3, יפאן־מצרים 0:3.

יום קודם לכן, הכניעה צ'כיה את יפאן 0:3.

חצי מרתון בבית־שאן – היום

מירוץ חצי־המרתון המסורתי (21.1 ק"מ) ייערך היום בבקעת בית־שאן. הזינוק יהיה ב־2 אחה"צ במוסד החינוכי גלבוע, והגמר באולם הספורט בגן־השלושה.

הפועל בת־ים – אס"א באר־שבע 2:3 בליגה לנשים

● כדורעף

במשחק המרכזי בליגה הלאומית לנשים בכדורעף (מחזור 7) גברה קבוצת הפועל בת־ים, בבאר־שבע, על אס"א – 2:3 (11:15, 15:11, 15:11, 16:11, 7:15).

עצת הרשקו התעלתה בבת־ים.

בבאר־שבע הצטיינו: דפנה אבינור ורונית הליניק. שפט מיקי ממרן.

קבוצת הפועל נעמן עלתה לפיסגה בעקבות נצחון־חוץ על הפועל ברקאי/עין־שמר – 0:3 (15:11, 15:2, 15:11). רונית כרמלי בלטה בנעמן. שפט שוהם.

הפתעה נרשמת באולם החורש בעין־החורש כשקבוצת הפועל עין־החורש/עמק־חפר גברה על הפועל מרחביה/יזרעאל — 0:3 (15:11, 15:13, 15:12). את המנצחות הנהיגה הכדורעפנית הוותיקה נאוה טלמון־שפרן. כן הצטיינה בעין־החורש זוהר רביגא. שפט מרדי להב.

אליצור יבנה ניצחה באולמה את הפועל רמת־אביב — 0:3 (15:12, 15:7, 15:5). שפט אלכס סמרג'ה.

במשחק החמישי, בין אליצור ת"א והפועל שער־הנגב, לא התקיים.

הטבלה

1.	הפ. נעמן	6	0:18	12
2.	אס"א ב"ש	7	7:17	12
3.	הפועל בת־ים	6	7:15	11
4.	הפ. עין־החורש	7	10:14	11
5.	אליצור יבנה	6	8:14	10
6.	ברקאי/ע.־שמר	6	9:11	9
7.	הפ. כפר־סבא	5	8:11	8
8.	הפ. מרחביה	6	7:12	8
9.	הפ. רמת־אביב	7	3:18	8
10.	הפ. שער־הנגב	5	3:15	5
11.	אליצור ת"א	5	0:15	5

לאליצור ראובני
ברכות לבביות
לנשואיך עם אלין
מדור הספורט

טלקס

● שליח אמריקני דיווח על הפיסגה בפקין

פקין. – שליח אמריקני מיוחד, פול וולפוביץ דיווח אתמול למנהיגי סין על פגישת הפיסגה בז'נבה.

בשיחה עם כתבים בשדה התעופה של פקין, לפני צאתו לדרום קוריאה, אמר וולפוביץ, כי הסינים גילו ענין רב ביותר בדברים שנאמרו בפגישת הפיסגה על אפגניסטן, קמבודיה והצבת הטילים הבליסטיים הסובייטיים מדגם אס.אס.20.

(ע"ר)

רוצח השגריר חזר למקום הפשע

תארטום. – פלשתיני שחור־שע ברציחתו של שגריר ארה"ב קליאו נול בחארטום ב־1973, ביקר שם בתחילת החודש – גילו אמש דיפלומטים מער־ביים. הם ציינו, כי הביקור גרם לדאגה בקרב האזרחים האמריקנים בחארטום.

הרוצח גורש למצרים מיד לאחר שהגיע לחארטום, הופ־עתו בבירת סודאן הניעה את משרד החוץ לפרסם הודעה, המייעצת לאמריקנים לא לבקר בבירת סודאן.

● 12 רעידות אדמה באלבניה תוך שלושה ימים

בלגראד. – רעידת אדמה פקדה אתמול את צפון־אלבניה. זה היום השלישי ברציפות.

הרעידה, בעוצמה של 5 מעלות בסולם מרקאלי בן 12 הנקודות, נרשמה בשעות המוקדמות של הבוקר, בעקבות שורה של רעידות קלות יותר.

סוכנות הידיעות האלבנית עדיין לא דיווחה על הרעידות, ולכן אין לדעת אם היו נזקים.

(ער ועצ)

● תושבי הגדה נבחרו לפרלמנט הירדני

רבת־עמון. – הבית התחתון של בית הנבחרים הירדני, בחר אתמול בארבעה נציגים חדשים, שיתפסו מושבים של נפטרים.

הצירים החדשים, המייצגים אזורי בחירה בגדה המערבית, הם: ואחיד מוחמד עלי אל געברי מחברון, פארוק תאפז אל חמדאללה מטול כרם, ניקולה עאקל מרמאללה, ותחסין עבדול ראוף אל־פארס משכם.

שתי גדות הירדן מיוצגות על־ידי שלושים נציגים כל אחת בבית הנבחרים המונה 60 מושבים.

(ע"ר)

● 23 נפצעו ממכונית תופת בפרנקפורט

פרנקפורט. – 23 אנשים, מרביתם אמריקנים, נפצעו כאשר מכונית־תופת התפוצצה במרכז קניות של צבא ארה"ב בפרנקפורט.

בין הפצועים אחד שנפצע קשה. שניים מהפצועים גרמנים, והשאר אמריקנים.

(ע"ר)

● קאסטרו רוצה להכריז מלחמה על דרום־אפריקה

לונדון. – עתון בריטי מגלה, שמנהיג קובה פידל קאסטרו מבקש את אישורה של בריה"מ להכרזת מלחמה על דרום אפריקה.

העתון „אובזרוור" מסתמך על פקיד קובאני בכיר, שאמר כי קאסטרו מבקש לערער את המשטר בדרום־אפריקה על־ידי סילוק הכוחות הצבאיים של מדינה זו מאנגולה, מוזאמביק ונאמיביה.

עוד כתב העתון, שלדעת קובה יש להעדיף מלחמה גלויה, שתתנהל בעיקר באנגולה, על תקופת מעבר ממושכת ואלימה ממשטר ה„אפרטהייד". קאסטרו מאמין שכוחותיו מסוגלים לנצח במלחמה מעין זו.

(ע"ר)

ערפאת רומז שנפגש עם נשיא אמריקני

„קויימו מגעים ישירים, איתי, ברמה הגבוהה ביותר של הנשיאות והממשל"

מאת מאיר בלייך, כתב „על המשמר" בבריטניה

לונדון. — מנהיג אש"ף יאסר ערפאת קיבל אתמול חצי שעת שידור בטלוויזיה הבריטית, בי תוכנית „פנים אל פנים" ברשת הרביעית.

אף שכינה את הצהרת קהיר „שינוי יסודי", טרם שינה ערפאת מנוהגו לערפל את תשובותיו כדי שלא לצרום אוזניים מערביות.

כאשר נשאל על הכרזת־קהיר המגנה טרור מחוץ לישראל — האם הטרור מותר בישראל שבגבולות 67', ענה ערפאת: „אני מדבר על ארמה פלשתינית על־פי החלטות האו"ם". לא היתה זו הפעם היחידה במהלך הראיון, שהוא דיבר על „החלטות האו"ם", תוך שהוא מתכוון כנראה להחלטת החלוקה מ־47'.

מהו גבולה של ישראל? הם מדברים על גבול הגנה, על גבול ביטחון, על גבול היסטורי וגם על גבול המים. אמר ערפאת, שרואיין על־ידי עורך ה„סנדיי טיימס" אנדרו ניל וכתב „דיילי טלגראף" ג'ון גולוק. הראיון התקיים בבגדאד שם שוהה עתה מנהיג אש"ף.

גם כאשר דיבר על נכונותו לשבת בוועידת ז'נבה (נוסח 73'), איזכר ערפאת את „החלטות האו"ם", בעוד שבתשובה לשאלה אחרת, המעיט בערכה של החלטת 242 אשר דנה רק בשאלת הפליטים.

ערפאת טען, שארגונו קיים בעבר מגעים ישירים „ברמה הגבוהה ביותר, איתי אישית, עם הממשל והנשיאות האמריקנית".

לדבריו, היו לארגונו שני הסכמים עם ישראל, אולם הוא הזכיר רק את הסכם הפסקת האש מ־81' (דרום לבנון).

כאשר נשאל: „מדוע לא תעמיד את הישראלים והאמריקנים במקומם, תגנה אלימות, תכיר בישראל ולא תהיה להם סיבה לא לשבת עימך, ענה ערפאת: „מדוע רק הקרבנות צריכים להציע ויתורים?" שלא למצלמות אמר למראייניו: „אני לא סאראת. אין לי כל כך הרבה לתת. אין לי הרבה קלפים ביד".

מפגינים פרוטסטנטים בבלפסט, שורפים בובה בדמות ראש ממשלת בריטניה מרגרט תאצ'ר, במחאה על ההסכם עם אירלנד, המקנה לדבלין דריסת־רגל באלסטר. (צילום: אי.פי.)

ג'ומבלט „לא חשב היטב" וגרם ‚הרס נורא' בביירות

הודה מנהיג הדרוזים שאנשיו החלו בפרובוקציה שגרמה למותם של 55

ביירות. — הקרבות בין המי־ליציות של הדרוזים והשיעים שככו אמש, לאחר שראשי מי־ליציות אלה יצאו באזהרה, שכל אדם חמוש שיימצא ברחובות העיר ללא רשות, יירה.

מנהיג המיליציה השיעית נביה ברי וראש הלוחמים הדרוזים ואליד ג'ומבלאט, השמיעו אזהרה זו בהו־פעה משותפת בטלוויזיה הלבנונית, לאחר שהקרבות בביירות המערבית נמשכו חמישה ימים.

תחנת שידור מוסלמית מסרה, כי 55 איש נהרגו ויותר מ־200 נפצעו מאז החלו ההתנגשויות ביום רביעי שעבר.

הפיצוצים נשמעו ברחבי העיר, בשעה שמנהיג הדרוזים ואליד ג'ומבלאט נועד עם המנהיג השיעי נביה ברי לשיחות שלום.

היתה זו פגישתם הראשונה מאז פרצו הקרבות בביירות המוסלמית.

הקרבות פרצו על רקע נסיונות שתי המיליציות להשתלט על האזור המוסלמי של בירת לבנון.

ג'ומבלאט אמר בתום פגישתו עם ברי, כי עשה „שגיאה גסה" כשהביא לפרוץ „מלחמת הרגלים". ג'ומ־בלאט אמר: „לא חשבתי היטב על פעולותי. זה עלה ביוקר לאוכ־לוסיית מערב־ביירות וליחסים שלנו עם המיליציה השיעית „אמל". ההרס בעיר איום ונורא".

(עיר וע־צ)

איש מיליציה שיעי מתפלל ליד תנגמ"ש שלו בהפוגה בקרבות עם הדרוזים במערב־ביירות. (צילום: אי.פי.)

הרוצח מראס־בורקה מבקש משפט אזרחי

סואץ. — משפטו של שוטר מצרי, המואשם בהריגתם של 7 ישראלים בסיני בחודש שעבר, התחדש בפני בית־דין צבאי — מסרו פרקליטיו.

הפרקליטים ציינו, כי בישיבה שהתנהלה בדלתיים סגורות, טען הנאשם שוב, כי אין הוא מכיר בסמכותו של בית המשפט. הנאשם, סולימן חאטר ביקש שיביאו אותו לפני בית דין אזרחי.

בית־המשפט החליט לערוך סיור בראס־בורקה שבחוף סיני — שם נורו הישראלים ב־5 באוקטובר.

התביעה מאשימה את חאטר ברצח בכוונה תחילה של שבעת הישראלים ובכוונה להרוג שני יש־ראלים נוספים. פרקליטיו מציינים, שעל פשע זה הוא צפוי לעונש מוות.

בגדד: אבו־עבאס יוסגר רק אם יורשע ע"י אש"ף

בגדד. — דובר עיראקי בכיר אמר אמש, כי ארה"ב לא ביקשה את הסגרתו של מנהיג המחבלים אבו־עבאס, שאותו האשימה בתכנון חטיפת אוניית הנוסעים האיטלקית „אקילה לאורו".

הדובר סירב לאשר כי עבאס אכן נמצא בעירק.

מקורות פלשתיניים ארו, כי עבאס נמצא בעירק ואמור להסביר את חטיפת האוניה למנהיגי אש"ף המתכנסים עתה בבגדד.

הדובר אמר, כי עירק תסכים להסגיר את עבאס, רק אם אש"ף יערוך לו משפט וירשיע אותו.

הוא הוסיף, כי ארה"ב לא הגישה הוכחות כלשהן שעבאס היה מעורב בחטיפת האוניה.

(ע"ר)

האמריקנים הוזהרו בשבוע שעבר מפני פיגועים בנמלי תעופה

שדות תעופה אמריקניים הועמדו בכוננות לאחר שהגיע „מידע מסווג" על פיגועים צפויים של טרוריסטים מהמזה"ת, וכן תוכניות לשגר מזוודות נפץ במטוסים

וושינגטון. — פקיד רשות התעופה הפדראלית אמר אמש, כי שדות התעופה האמריקניים הועמדו במצב כוננות בשבוע שעבר, אך הוא סירב להגיב על ידיעה שפורסמה בעתון בריטי, לפיה נשלחה אזהרה לשדות התעופה הגדולים בעולם שצפוי בקרוב גל של פיצוצים ביוזמת קיצונים ערביים.

דובר המינהל הפדראלי לתעופה גילה, כי אזהרה שגרתית נשלחה לשדות התעופה של ארה"ב בשבוע שעבר. אך הוא סירב לגלות מה היה הרקע לשיגור האזהרה, בציינו כי „זה חומר מסווג".

לפי ידיעה שפורסמה התכוננו הקיצונים מהמזה"ת לערוך התקפות התאבדות כדי לפגוע במטוסים ובנוסעים תוך כדי שימוש במצצות־מזוודה; עוד נאמר בידיעה, כי המזוודות תוכננו בצורה מיוחדת כדי שהשלטונות לא יוכלו לגלות את חומר הנפץ בתוכן על־ידי שימוש במכשירי גילוי. הפועלים בעזרת קרני רנטגן.

(ע"ר)

● הנשיא רייגן אמר כי אסור לבזבז את הסיכוי לשיפור היחסים עם בריה"מ, על אף התנגדתה של מוסקבה למלחמת הכוכבים של ארה"ב. בנאום ששודר על ידי תחנות הרדיו של ארה"ב גילה רייגן כי אמר למנהיג הסובייטי מיכאיל גורבאצ'ב בפגישת הפיסגה שמנוי וגמור עם ארה"ב להמשיך בתוכנית הכוכבים".

מבזקים

● רבבות אנשי הימין, שהשמיעו שירים פשיסטיים וקריאות גנאי לממשלה הסוציאליסטית השלטת בספרד התקהלו ליד האנדרטה האחרונה של פראנצ'סקו פראנקו הניצבת עדיין במאדריד, כדי לציין את יום השנה ה־10 למותו של הרודן.

● עשרות אנשים נמלטו אתמול אחוזי בהלה מבתיהם, כאשר שני זעזועים בעלי עוצמה הרעידו איזור לאורך חוף מונטנגרו של יוגוסלביה, שנהרס על ידי רעידות אדמה לפני 6 שנים — נאמר בהודעת סוכנות הידיעות היוגוסלבית הרשמית „טאנייוג".

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים – 22.11.85

		בנקנוטים		העברות והמחאות		שערים יציגים
	היחידה	קניה	מכירה	קניה	מכירה	
דולר אמריקני	1	1446.21	1511.29	1470.32	1488.67	1479.4
לירה שטרלינג	1	2090.12	2189.44	2127.56	2154.10	2138.4
מרק גרמני	1	559.26	585.83	569.27	576.37	572.19
פרנק צרפתי	1	180.88	191.89	186.471	188.79	187.65
גילדן הולנדי	1	497.14	520.77	506.04	512.36	508.14
פרנק שווייצרי	1	682.95	715.41	695.19	703.86	698.26
כתר שבדי	1	185.79	194.62	189.12	191.48	190.28
כתר נורווגי	1	186.42	195.27	189.75	192.12	190.95
כתר דני	1	154.61	161.95	157.37	159.33	158.39
מרק פיני	1	259.91	272.26	264.56	267.86	266.29
דולר קנדי	1	1050.36	1100.27	1069.17	1082.51	1075.3
דולר אוסטרלי	1	995.69	1049.05	1010.84	1023.46	1016.1
ראנד דרום אפריקני	1	483.27	556.02	549.16	556.01	552.56
פרנק בלגי	10	273.45	290.49	281.33	284.84	282.99
שילינג אוסטרי	10	795.49	833.29	809.74	819.84	813.75
לירה איטלקית	1,000	826.92	879.19	843.79	854.32	847.19
ין יפני	1,000	716.05	750.07	728.87	737.97	733.97

מלומד אמריקני טוען שגילה שיר בלתי ידוע של שייקספיר

לונדון. – אחד מגדולי המומחים לשייקספיר מאמין, כי הצליח לגלות שיר בלתי ידוע שלו – מדווח העתון „סאנדיי טיימס".

המלומד האמריקני גארי טיילור, גילה את שיר האהבה שארכו 90 שורות והמורכב מתשעה בתים – באנתולוגיה, כאשר עסק במחקר בספריה הבודליאנית באוקספורד לפני 10 ימים.

שיר זה מתחיל במלים: „האם אמות?" טיילור בן ה־32 הוא אחד העורכים הכלליים של כל כתבי שייקספיר בהוצאת „אוקספורד יוניברסיטי פרס". פרי עבודה שנמשכה 8 שנים.

„סאנדיי טיימס" מציין, כי טיילור נחשב כאחד המוהירים בחוקרי הטקסטים השייקספיריים.

טיילור מסר, כי השיר נכלל באנתולוגיה של שירת רנסנס אנגלית בכתב־יד, שחוברה כפי הנראה בשנות ה־1630, כעשרים שנה לאחר מות שייקספיר.

„מיד לאחר שסיימתי העתקת השיר ידעתי כי זו יצירה של שייקספיר", אמר החוקר. למסקנה זו הגיע גם פרופסור סאם שיינבאום מאוניברסיטת מרילנד, שאמר כי היצירה נותנת ביטוי לדמיון תוסס המאפיין את שייקספיר בתחילת דרכו. לעומת זאת סבורים מומחים אחרים ליצירותיו של שייקספיר, כי אין כל יסוד להנחה שהשירה היא פרי עטו של המחזאי הגדול. „זה שיר כה חלש, שאין אני משוכנע כלל שאפשר לייחסו לשייקספיר" – אמר פרופ' ג'ון קארי מאוניברסיטת אוקספורד.

אם יתברר שטיילור צודק, תהיה זו הפעם הראשונה במאה ה־20 שחוקרים מגלים שיר בלתי ידוע של שייקספיר.

(ע"ר)

4 חברי מועצת מרכז הגליל שובתים רעב עד לפיזור המועצה

בשל „מעשי שחיתות ותיפקוד כושל" ● שביתתם נכנסת ליומה השישי

מאת מירה יערי, כתבת „על המשמר"

שביתת הרעב של ארבעת חברי המועצה האזורית מרכז הגליל, השובתים על מדרגות בניין הממונה על מחוז הצפון במשרד הפנים בנצרת, ישראל קניג, נכנסת היום ליומה השישי.

ארבעת השובתים, שנמנעים אפילו משתיית מים וישנים במסדרון הבית, מצהירים כי ישבתו „עד הסוף" בדרישה לפזר את המועצה האזורית המשותפת לכפרים ינוח, ג'ת, סניע וכורסה ולמנות ועדת חקירה שתחקור ותעמיד לדין את האחראים, לדב־ריהם, למעשי שחיתות, תיפקוד כושל, הוצאת כספים במירמה, חלוקת טובות הנאה למקורבים ועוד.

לדברי השובתים, הודה סגן ראש המועצה, עלי עבדלאללה, בכך ש„כל אחד עושה למשפחתו וגם אני עושה רק לעצמי, אפילו שהעבודות הן בניגוד לחוק".

השובתים הציגו מכתב ששלח מהנדס המועצה, נוהב חטיב, שפוטר בינתיים, למבקר המדינה, ובו נדרש המהנדס לאשר ביצוע עבודות שלא נעשו כלל ולחתום על קבלות על כספים שלא הוצאו.

בגלל עבודות פרטיות, מינויים של קרובי משפחה, שימוש בכספי ציבור לעניינים פרטיים אין בכפרים חשמל, כביש, שירותים חינוכיים והשחיתות נמשכת שנים, אומרים ארבעת השובתים. הם גם טוענים שראש המועצה, מוחמד חסין סער, מאיים ואינו מאפשר להם לבדוק את תיקי המועצה.

בתגובה לכך אמר אתמול לכתבתנו הממונה על מחוז הצפון מטעם משרד־הפנים ישראל קניג: „לא אפגש אתם תחת איום של שביתת רעב למרות שיש הרבה מן האמת בטענותיהם. חלק ניכר מהתלונות הן רציניות ויועברו למשטרה. בקשר לתלונה על אי־מתן אפשרות לחברי המועצה לעיין במסמכים ביקשנו מהמשטרה לפתוח תיק על בזיון בית־המשפט. יש עוד תלונות רבות שצריכות לעבור למשטרה. המועצה אינה מנוהלת באופן תקין אבל לפיזור מועצה אזורית, כפי שהם דורשים אין תקדים בתולדות המדינה".

„הוליווד" של אשקלון מאיימת לפרוש מהעירייה

מאת רפאל גאון, כתבנו בדרום

אסיפה של כ־30 נציגי שכונת ברנע באשקלון (6000 תושבים) עם ראש העיר אלי דיין, חברי הנהלת העירייה ומנהלי המחלקות היתה סוערת מאוד ודמתה יותר לתיאטרון רחוב בהשתתפות הקהל מאשר לאסיפה של תושבי „הוליווד הישראלית" העיר שתיכננו עבורה מקומי שכונה זו בשעתו.

התושבים טענו בלהט רב, כי שכונתם מקופחת, חסרים בה מבני ציבור אלמנטריים, הכבישים מלאי מהמורות, משאיות הזבל עוברות דרכה לאתר האשפה העירוני הסמוך, כשהן מותירות סימני דרך — וכל זאת למרות שתושבי השכונה הוו מדורגים בסיווג גבוה של תשלום מיסים. לטענת הרוכרים, העירייה משקיעה את כספי המיסים של תושבי שכונה זו בשכונת שימשון הגדולה (30 אלף תושבים) שהיא „הבסיס האלקטוראלי" של ראש העיר.

„אם לא יבוא מפנה מיידי לקיפוח המתמשך — נפרוש מעיריית אשקלון ונקים עמותה לניהול השכונה", איימו התושבים. דיין ניסה, לא כל כך בהצלחה, להרגיע את הרוחות תוך שהוא מודה במקצת מן הטענות ומבטיח לטפל בהן ודוחה טענות אחרות.

בפלילים

שוטר נאשם במעשים מגונים ובתקיפות

איש משטרה הועמד לדין בבית־משפט השלום בתל־אביב באשמת מעשה מגונה באשה, איומים ונסיון תקיפה של שתי נשים אחרות ותקיפה מינית של אשה נוספת.

הנאשם, יהודה נויפלד בן 32, הכחיש את האשמות המיוחסות לו.

התביעה טענה, כי הנאשם הכיר לפני 4 שנים אשה, בשעה שהופיעה בתחנת המשטרה בחולון כדי להתלונן נגד בעלה. הנאשם הציע לאשה טרמפ ואולם הוא הביא אותה למזבלה בחולון ושם עשה בה מעשה מגונה בכוח. הנאשם הוסיף וביקש כי האשה תבצע בו מעשה מיני מסויים, והיא, כדי להמנע מדרישתו — נשכה אותו באבר מינו.

בשני מקרים נוספים מואשם הנאשם באיומים ובנסיון לתקוף שתי נשים שהכיר.

בעניין אחר הואשם הנאשם בתקיפה שגרמה לחבלות באשה ובמעשים מגונים בגופה.

השופט אליעזר כהן דחה את המשך הדיון למועד אחר.

(עתים)

הגרפולוג אריה נפתלי נקנס על הוצאת דיבה

הרופא והגרפולוג ד"ר אריה נפתלי, שהורשע בהוצאת לשון הרע על הגרפולוג אבי וויס, נידון אתמול, על־ידי שופט השלום בת"א, בנימין קוהלת, לקנס של 10 אלפים שקלים ותשלום הוצאות המשפט בסך 2.5 מיליון שקלים.

השופט קוהלת ציין, כי העונש אינו מהווה גורם מיוחד, שכן עצם ההרשעה יש בה משום עונש חמור ביותר לגבי הנאשם.

המדובר בקובלנה הפלילית הפרטית שהגיש וויס נגד ד"ר נפתלי. לדבריו, טפל עליו הנתבע לשון הרע בפרסומים בכתב ובעל־פה ובהם גרס, כי אין לקובל כישורים מתאימים ומספיקים בגרפולוגיה. הוא גם כינה את הקובל בשמות גנאי.

במהלך המשפט, שנמשך 5 שנים, טען ד"ר נפתלי „אמת דיברתי". הנתבע עמד על מאבקו להכרה מקצועית בגרפולוגיה כמקצוע מדעי.

השופט קוהלת הרשיע את הנאשם בדין וקיבל את טענות הקובל. לדעת השופט, היו הדברים חמורים ואין ספק שהנאשם בגלל אישיותו, השכלתו ורקעו — היה צריך לשקול את הדברים כפל כפליים מאדם רגיל.

(עתים)

בית־המשפט בפ"ת יחכה לפלאטו־שרון

מאת ניצה רימון, כתבת „על המשמר"

בבית־משפט השלום בפ"ת אמור היה להתקיים אתמול דיון בכתב־האישום שהוגש נגד שמואל פלאטו־שרון בגין חריגות בניה.

כתב־האישום הוגש לבית־המשפט ביולי 1984 ובו מואשם פלאטו־שרון בתוספת בנייה ללא היתר בקומת המגורים והמרתף בווילה שלו בסביון.

פרקליטו של פלאטו־שרון, עו"ד יצחק לאלו, ביקש לדחות את הדיון בתיק עד שיתברר עניינו באיטליה, והשופט ראובן ג'יג'י נענה לבקשה.

בכתב הבקשה לדחות את הדיון אומר עו"ד לאלו, כי הנאשם נעצר ב־27.10.85 בהגיעו למילאנו ומאז הוא עצור שם בקשר עם בקשת הסגרה שהוגשה נגדו על־ידי ממשלת צרפת. „פלאטו שרון אינו יכול היה להתייצב בבית־המשפט בגלל סיבות שאינן בשליטתו", נאמר בבקשה.

36 חודשי מאסר למבריח הרואין מהולנד

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

36 חודשי מאסר בפועל ועוד שלוש שנות מאסר על תנאי גזר השופט המחוזי בחיפה, ד"ר דן ביין, על מאיר פרץ בן 27 מאור־עקיבא, שהורשע ביבוא הרואין מהולנד.

בכתב־האישום נטען, כי בדצמבר 84' הגיע הנאשם לנמל התעופה בן־גוריון מהולנד כשהביאו עימו 9.5 גרם הרואין, אשר הולצו מגופו על־ידי חוקן בבית־החולים „הלל יפה" בחדרה.

השופט ביין גזר את דינו של הנאשם, לאחר שהכרעת הדין בתיק זה ניתנה על־ידי השופט יוסף זהבי. התיק הועבר לצורך מתן גזר־הדין לשופט ביין על־פי החלטת נשיא בית המשפט העליון, השופט מאיר שמגר, אשר פסל את השופט זהבי מלהמשיך ולדון בתיק זה. החלטת בית־המשפט העליון ניתנה בעקבות ערר שהגיש סניגורו של הנאשם, עו"ד מאיר זיו, שטען, כי השופט זהבי החל לכתוב את גזר הדין עוד לפני שמיעת הטיעונים לעונש.

השופט ביין קבע, כי גירסתו של הנאשם, כאילו חשב שהגלילים שנמסרו לו בהולנד הכילו יהלומים, איננה מתקבלת על הדעת וכי הביא עימו כמות גדולה של סם.

בית־המשפט גזר על הנאשם, כאמור, מאסר 36 חודשים בפועל ו־3 שנים על תנאי למשך שלוש שנים, ושנתיים פיקוח של קצין מבחן לאחר שיחרורו מבית הכלא.

שופט דחה בקשה שהרגה מעיסקת טיעון

מאת רפאל גאון, כתבנו בדרום

התביעה לא היתה מרוצה מפסק־הדין של השופט עמירם דנגברג בבית המשפט באשקלון נגד דוד שטרית (22) ודניאל ועקנין (27) משדרות, שנידונו לשנת מאסר בפועל ומיליון שקל קנס, ונגד רפי ועקנין (22), שנידון לארבעה חודשי מאסר בפועל ו־750 אלף שקל קנס.

השלושה התחזו לאנשי שב"כ ושדדו תושבים ברצועה. התביעה טענה לעונש כבד יותר וזכתה בשל כך לביקורת קשה מפי השופט אשר קבע בפסק דינו, כי על התביעה להיות הוגנת מפני שהיא עשתה עיסקת טיעון עם החשודים. „אם התביעה שהיא מייצגת את המדינה אינה עומדת בהסכמים — מה רוצים מהעבריינים?", אמר השופט.

השופט אמר, כי יש לגנות את התביעה, מפני שגם אם היא עשתה משה טעות או פעלה בשיקול דעת מוטעה, אין היא רשאית לחזור בה מן ההסכם בעיסקת טיעון ולטעון אחר כך טענות נוספות המחמירות את הנאשמים במעמד נחות.

ליעל, ולכל המשפחה

אתכם באבל על מות

עמוס שלם

בית „על־המשמר"

למיכה רינת ומשפחתו

משתתפים בצערכם במות

האם

ולדה, סנקה, דורית וגלעד

לדליה הירש

משתתפים בצערך על מות

דוד

Americans for Progressive Israel
Givat Haviva Educational Foundation
Hashomer Hatzair Youth Movement
U.S.A

למשפחת שליין
ולקיבוץ להבות הבשן

משתתפים בצערכם במות

יהודה שליין

קיבוץ סאסא

לזהרה שלם ומשפחתה

משתתפים בצערך על מות

האב

חבריך בהנהגה הראשית
השומר הצעיר

ישובי המועצה האזורית יואב

מתאבלים על מותו הפתאומי של ידידנו

יוסק'ה רבינוביץ ז"ל

היקר באדם

ומשתתפים באבלם של בני המשפחה ומשרד השיכון

זליג הליבני — ראש המועצה

למשפחת רבינוביץ'
ולמשרד השיכון

אתכם באבלכם על פטירתו של

יוסף רבינוביץ' ז"ל

קרן השומר הצעיר

לאחווה ולילדים, למשרד השיכון והבינוי

משתתפים בצער ובכאב במותו הפתאומי וללא עת של

יוסק'ה רבינוביץ

ידיד ביתנו

קיבוץ שמרת

אנו משתתפים באבלה של
המשפחה ושל משרד השיכון

במות

יוסף רבינוביץ'

סינת אנה פרנק
וקיבוץ סאסא

למשפחת רבינוביץ' ולמשרד השיכון

אנו משתתפים באבלכם במות ידיד ביתנו

יוסף רבינוביץ'

קיבוץ שמיר

למשפחת רבינוביץ'

אתכם באבלכם הכבד במות

יוסקה

קיבוץ עמיר